

Kiini cha Jambo

MODULI ZA KOZI

Kuweka Watoto Wetu Salama

Mafunzo ya kuhakikisha usalama wa watoto kanisani na katika jamii.

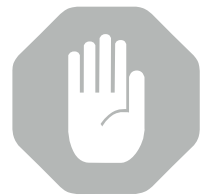
mpango wa **Umoja wa SCWA**

imeandaliwa kwa kushirikiana
na **CAAES** huko **J.K. ya Kongo**

Toleo la 2018-04b1
— tafsiri 2021-02bc-v Kiswahili
hati miliki © SCWA — haki zote zimehifadhiwa

info@stop-cwa.org

translator for Kiswahili edition:
Dr. Viola Kirongo

Moduli 1

WATOTO KAMA ZAWADI KUTOKA KWA MUNGU

Madhumuni ya jumla: Changia kupitia majibu thabiti ya mabadiliko ya tamaduni na tabia ndani ya jamii za karibu kuhusiana na hali ya tuhuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto.

Lengo la moduli hii: Mwisho wa moduli hii, washiriki wataweza kujua kuwa watoto ni **ZAWADI** kutoka kwa Mungu, wameumbwa kwa mfano wake na ambao kila mmoja ana mpango uliofafanuliwa vizuri na Mungu.

Kabla ya Warsha

- Vifaa – chati mgeuzo, alama, karatasi, mkanda
 - Nakala za dodoso, moja kwa kila mshiriki
 - Nakala za dondoo za Biblia zilizoandikwa kwenye karatasi
 - Nakala za maswali yatakayojadiliwa katika vikundi (wapewe kila kikundi kabla ya shughuli inayofaa).
-

Kuanza (dakika 30)

Maombi na Ibada

Utangulizi

Washiriki wanajitambulisha.

Shughuli 1 (dakika 15)

Lengo – Gundua mitazamo kabla ya semina ya mafunzo.

Hojaji

Mwezeshaji anatoa hojaji (katika Kiambatisho 1) kwa kila mshiriki na anawauliza waijaze. Anaelezea kuwa majibu hayajulikani. Shughuli hii haipaswi kuchukua zaidi ya dakika kumi, pamoja na kupeana na kukusanya hojaji.

Kiini cha Jambo

Shughuli hii itarudiwa mwishoni mwa moduli ya mwisho na matokeo yanapaswa kuchambuliwa ili kupima mabadiliko katika mawazo na mitazamo wakati wa mafunzo.

Shughuli 2 (dakika 25)

Lengo — Thibitisha kuwa kila mtu mzima alikuwa mtoto na watoto sio wa "Aina tofauti", licha ya mitazamo hasi mara nyingi kwao.

Fikiria

a) Mwezeshaji anawauliza washiriki kukaa kwenye viti (vilivyopangwa kwa duara). Anauliza swali: **"Ni nini kinakuja akilini mwako unaposikia neno 'mtoto'?"** Anaandika majibu kwenye chati mgeuzo. Kisha anauliza swali la pili: **"Je! Maoni haya ni mazuri au hasi?"** Kwa kuweka majibu katika vikundi viwili (labda ukiyatia mstari kwa kijani kwa chanya, na nyekundu kwa hasi).

b) Mwezeshaji anawauliza washiriki kufunga macho na kukumbuka maisha yao wakiwa na miaka 5. Anauliza, **"Je! Hiyo inakukumbusha kumbukumbu? Ni nini kilikufurahisha wakati ulikuwa na miaka 5? Ni nini kilichokusikitisha?"** Mwezeshaji anauliza swali: **"Je! Unakumbuka mambo haya vizuri, utoto wako mwenyewe?"**

c) Mwezeshaji hukusanya maoni kadhaa kutoka kwa kikundi kwenye chati mgeuzo kuelezea **"Je! Kuwa mtoto ni vipi?"** Kwa kusisitiza kwamba **sisi sote tunakumbuka kipindi hiki cha maisha. Sote tulikuwa watoto.**

Shughuli 3 (dakika 60)

Lengo — Chunguza mtazamo wa Yesu Kristo kwa watoto.

Historia

Wazazi huleta watoto kwa Kristo, lakini wanafunzi huwatupa nje.

Mwezeshaji anaelezea kwamba tutasikiliza hadithi ya Biblia na kisha kuigiza. Anasoma hadithi:

Luka 18:15-17 — Yesu huwabariki watoto wadogo

Watu walimletea Yesu watoto wadogo ili awawekee mikono yake. Wanafunzi walipowaona, wakawazuia kwa maneno makali. Lakini Yesu akawaita kwake akisema: *"Waacheni hao watoto waje kwangu, wala msiwazuie, kwa maana ufalme wa Mungu ni kwa ajili ya watu kama hawa. Nawaambieni kweli, mtu yeyote asiyeupokea ufalme wa Mungu kama mtoto mdogo, hataingia katika ufalme huo."*

Kiini cha Jambo

Kuigiza

Washiriki huchukua majukumu ya wazazi, wanafunzi, watoto, na Yesu. 'Yesu' anakaa kwenye kiti, akiwa amezungukwa na 'wanafunzi'. 'Yesu' anapumzika, akibishana kimyakimya na wanafunzi. 'Wazazi' na 'watoto' wako nyuma ya pazia kushoto na kulia.

Mwezeshaji anaelezea kwamba atasoma tena maandishi, akiacha kila sentensi na kuwapa washiriki muda wa kucheza sehemu yao (maneno na vitendo) katika hadithi. Kwa mfano, wakati Biblia inasema kwamba wanafunzi waliwachukua tena, ilikuwaje? Inawezekana kwamba wanafunzi walizungumza kwa ukali na watoto na kuwafukuza. Wahimize washiriki kucheza jukumu lao kwa ukamilifu, wakiboresha mazungumzo, n.k.

Maswali

Baada ya mchezo huo, msimamizi anauliza maswali yafuatayo kwa washiriki (ambao wako kwenye vikundi kulingana na majukumu yao), akibainisha majibu kwenye chati mgeuzo:

Kwa kila kikundi, mmoja baada ya mwingine (wanafunzi, kisha wazazi, kisha Yesu, kisha watoto):

1. Ulijisikiaje kama tabia yako wakati watoto walifukuzwa?

Mwezeshaji anapaswa kuzingatia majibu na hisia za watoto kwa kusisitiza kukataliwa.

Kwa kila mtu:

2. Kama mtazamaji, ni nini kilikushangaza kuhusu hadithi hii? Je! Unajisikiaje basi?

Mwezeshaji anaweza kuuliza swali – Je! Unatambua mitazamo hasi kwa watoto?

3. Kwa kuzingatia hadithi hii, tunaelewa nini juu ya mtazamo wa Yesu Kristo kwa watoto?

(Andika majibu kwenye karatasi mpya kama maandalizi ya shughuli ya 4 hapa chini.)

Mwezeshaji anapaswa kupigia mstari majibu ambayo kumbuka kuwa aliwaheshimu, aliwasikiliza, aliwapenda, aliwapa kipaumbele n.k. Anawakumbusha mistari ya Luka 9:48 ili kutia nguvu ujumbe huu: "[Yesu Kristo] akawaambia, Yeyote atakayempokea mtoto huyu mdogo kwa jina langu ananipokea mimi; na yeyote anayenipokea mimi anampokea yule aliyenituma. Kwa maana aliye mdogo kati yenu wote, ndiye aliye mkuu."

4. Je! Wanafunzi waliwaonaje watoto?

Mwezeshaji anasisitiza kuwa mitazamo hiyo hiyo ipo leo.

5. Tabia yetu ni nini na maoni yetu ni yapi kwa watoto leo?

(Andika majibu kwenye karatasi mpya kama maandalizi ya shughuli ya 4 hapa chini.)

Kiini cha Jambo

Mwezeshaji anaangazia mawazo yafuatayo: Katika Biblia, mtoto huonekana kama mfano katika ufalme wa Mungu (Mathayo 18: 3). Je! Wazo hili linapatikana katika familia zetu, makanisa yetu, jamii zetu (ambayo ni, vijiji vyetu, vitongoji vyetu)? Mwezeshaji anapaswa kuwahimiza washiriki kujibu ukweli, na kutaja tabia mbaya na mitazamo.

Shughuli 4 (dakika 30)

Lengo — Sisitiza mafundisho ya Biblia juu ya watoto mbele za Mungu.

Mafunzo ya Kikundi

Washiriki hugawanyika katika vikundi vya watu 6 hadi 8 kujadili mistari mingine ya Biblia inayoonyesha watoto machoni pa Mungu. Mwezeshaji anatoa moja ya maandiko yafuatayo kwa kila kikundi: Mwanzo 21:8-19; Yereimia 1:5-9; Zaburi 139:13-16; Zaburi 127:3-5; na Mathayo 18:1-6. Kila kikundi kinahitaji karatasi moja au mbili ili kurekodi majibu.

Washiriki wanapaswa kupitia aya hizo kwa kujibu maswali:

- **Kwa kuzingatia mafungu haya, Je! Mtazamo wa Mungu ni upi kwa watoto?**
- **Kwa kusoma vifungu vilivyotajwa hapo juu, tunapaswa kumpa mtoto thamani gani?**

Wawakilishi kutoka kila kikundi wanashiriki majibu yao kwa jumla. Majibu ya swali la kwanza yanapaswa kuongezwa kwa yale yaliyopewa swali la 3 la Shughuli 3 hapo juu (kuhusu mtazamo wa Yesu Kristo kwa watoto); majibu ya swali la pili yanapaswa kurekodiwa kwenye karatasi mpya iliyowekwa karibu na majibu ya swali la 5 la Shughuli 3 hapo juu (kuhusu tabia na mitazamo yetu kwa watoto leo).

Mwezeshaji anasoma seti zote za majibu ili kuonyesha mitazamo ya Mungu na Yesu Kristo, na tofauti kati ya tabia na mitazamo yetu na thamani ambayo Biblia inaweka kwa watoto.

Shughuli 5 (dakika 30)

Lengo — Anzisha unyanyasaji unaofanywa dhidi ya watoto katika jamii zetu na jukumu la tukio la tuhuma za uchawi zinazoletwa kwa watoto.

Mwezeshaji anaelezea kuwa kwa kutumia neno "jamii" tunamaanisha makanisa yetu, na kijiji, na ujirani n.k.

Mafunzo ya Kikundi

Washiriki hugawanyika katika vikundi vidogo. Kila kikundi kinahitaji karatasi moja au mbili ili kurekodi majibu.

Kiini cha Jambo

Mwezeshaji anasema kwamba sio watoto wote leo wanavyotendewa vile Yesu alivyowatendea. Anauliza swali: **"Je! Watoto wanakabiliwa na shida gani ambazo zinawaweka katika hatari katika jamii zetu?"** Washiriki wanajadili na wawakilishi wa kila kikundi hushiriki majibu kwa jumla. Bila shaka kutakuwa na maoni kadhaa (umasikini, ukosefu wa elimu, uchafuzi wa maji, n.k.). Mwezeshaji anaangazia suala la unyanyasaji.

Anauliza swali kwa vikundi vidogo:

- **Je! Ni aina gani za dhuluma wanazopata watoto hapa katika jamii zako?**
- **Kwa nini?**

Washiriki wanajadili na wawakilishi wa kila kikundi hushiriki majibu kwa jumla.

Mwezeshaji anauliza swali kwa ujumla: **"Watoto katika hadithi ya kibiblia katika mchezo wetu walitupwa nje. Kwa nini watoto katika jamii zetu wanafukuzwa leo?"** Majibu yametajwa kwenye chati mgeuzo. Uchawi bila shaka utakuwa miongoni mwa majibu yaliyotajwa - mwezeshaji anayaona kama '(uzushi) watoto wanaoitwa wachawi' au 'shutuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto' (SIYO 'wachawi watoto' au 'uchawi' n.k.)

Kumaliza (dakika 20)

Lengo – Hitimisho: kukamata yale tuliyojifunza leo.

Mwezeshaji anauliza kila mshiriki aandike kwa kidokezo ambacho wamejifunza wakati wa mchana kuhusu watoto kulingana na maono ya Mungu. Je! Vipi kuhusu mambo mengine waliyojifunza? Tuma chapisho - linaandika kwenye karatasi kwenye kuta. Mwezeshaji huwasomea washiriki kama muhtasari.

(Kumbuka: Baada ya washiriki kuondoka, kujitolea hukusanya chapisho - inabainisha na mwezeshaji asome ili kujua ikiwa kulikuwa na uelewa mzuri na washiriki, au mambo ambayo hayakueleweka vizuri na ambayo yanahitaji kurekebisha wakati wa kozi, kikao kijacho).

Mwezeshaji anatoa muhtasari mfupi wa yale tuliyojifunza kupitia kila shughuli (isipokuwa ya kwanza) akionyesha kwamba Biblia inatuonyesha wazi watoto kulingana na maono ya Mungu na kwamba mara nyingi tabia na mitazamo yetu kwa watoto usitafakari sio mfano wake. Anaelezea kuwa kesho au wakati wa semina inayofuata ya mafunzo, tutaangalia kwa karibu baadhi ya tabia na tabia hizi.

Mistari ifuatayo imeandikwa kwenye karatasi, imekunjwa, na kuwekwa katika pembe zote nne za chumba (kabla ya mafunzo au wakati wa mafunzo na msaidizi, wakati shughuli nyingine inafanyika):

- Zaburi 127:3-5
- Zaburi 139:13
- Mwanzo 1:27
- Zaburi 139:16

Kiini cha Jambo

Wajitolea wanne kati ya washiriki huenda kwenye pembe nne na kila mmoja kwa upande wake anasoma mistari hiyo kwa sauti.

Mwezesaji anaandika kwa herufi kubwa (kwenye karatasi moja au mbili za chati mgeuzo iliyochapishwa ukutani, akiacha nafasi ya kuongeza aya) sentensi ifuatayo:

.....
*Watoto ni zawadi kutoka kwa Mungu, wameumbwa kwa mfano wake na ambao
 kila mmoja ana mpango uliofafanuliwa vizuri na Mungu.*

Anauliza swali kwa washiriki, **"Je! Tunajuaje hilo?"**

Anawauliza wajitolea wanne kwenye pembe kusoma tena mistari yao na anaongeza marejeleo kwa kila sehemu ya sentensi, akiwauliza wajitolea kati ya washiriki wasome tena kwa sauti.

- Zaburi 127:3-5 : imeandikwa na mshale kwa maneno ... 'zawadi kutoka kwa Mungu' ...
- Zaburi 139:13 : imeandikwa na mshale kwenye neno ... 'imeundwa' ...
- Mwanzo 1:27 : imeandikwa na mshale kwa maneno ... 'kwa mfano wake' ...
- Zaburi 139:16 : lmeandikwa na mshale kwa maneno ... 'mpango uliofafanuliwa vizuri na Mungu.'

Halafu anawauliza washiriki kusoma sentensi hiyo pamoja na kusimama ikiwa wanakubaliana na hisia hiyo. Amina!

Anaelezea kuwa kesho au katika semina inayofuata ya mafunzo, tutachunguza uwajibikaji wa kibinafsi.

Omba

Kuondoka

Hojaji – Moduli 1

Tafadhali angalia picha hapa chini na ujibu maswali yaliyo kando.

1. Mtoto ambaye anakojoa kitandani.

a. Nini inaweza kuwa maelezo, kwa maoni yako?

.....

.....

.....

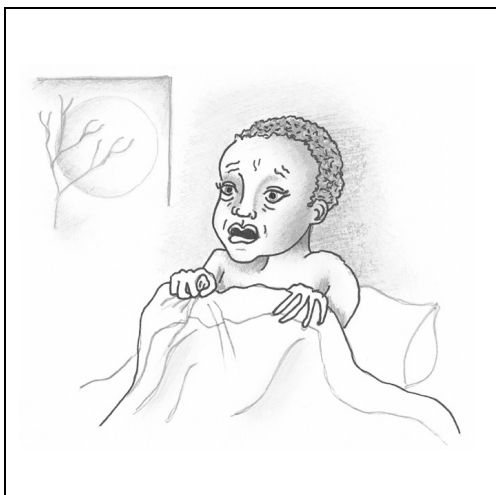
.....

b. Unafikiria mtoto huyu anapaswa kutibiwaje?

.....

.....

.....

2. Mtoto akiwa na shida ya ndoto mbaya za usiku au jinamizi.

a. Nini inaweza kuwa maelezo, kwa maoni yako?

.....

.....

.....

.....

b. Unafikiria mtoto huyu anapaswa kutibiwaje?

.....

.....

.....

3. Mzazi mgonjwa sana, na mtoto aliye na tumbo lenye kuvimba.

a. Nini inaweza kuwa maelezo, kwa maoni yako?

.....

.....

.....

.....

b. Unafikiria mtoto huyu anapaswa kutibiwaje?

.....

.....

.....

Moduli 2

WAJIBU WA KIBINAFSI NA TABIA YA KUWALAUMU WENGINE

Madhumuni ya jumla: Changia kupitia majibu thabiti ya mabadiliko ya tamaduni na tabia ndani ya jamii za karibu kuhusiana na hali ya tuhuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto.

Lengo la moduli hii: Mwisho wa moduli hii, washiriki watakuwa na uelewa mzuri wa mizizi ya tuhuma za uchawi dhidi ya watoto na haswa jukumu la uwajibikaji wa kibinafsi.

Kabla ya Warsha

- Vifaa - chati mgeuzo, alama, karatasi, mkanda
 - Nakala za dondoo za Biblia, zilizoandikwa kwenye karatasi
 - Nakala za maswali yatakayojadiliwa katika vikundi (wapewe kila kikundi kabla ya shughuli inayofaa).
-

Kuanza (dakika 10)

Maombi na Ibada

Mapitio (dakika 20)

Lengo — Muhtasari wa moduli ya kwanza.

Mwezeshaji anauliza washiriki swali: **"Je! Tulifanya nini pamoja wakati wa semina yetu ya kwanza ya mafunzo?"** Anaandika majibu kwenye chati mgeuzo. Baada ya kila jibu, anauliza, **"Je! Tumejifunza nini kupitia shughuli hii?"** Ikiwa kulikuwa na pengo kati ya semina ya kwanza na ya pili, msimamizi anauliza swali la nyongeza: **"Je! Umeweka nini katika mazoezi tangu semina ya kwanza?"**

Anasisitiza hitimisho kuu kwa kuonyesha karatasi zinazofaa za **moduli ya kwanza** na maneno haya (na aya zinazoambatana).

Biblia inatuonyesha wazi kuwa:

Kiini cha Jambo

Watoto ni zawadi kutoka kwa Mungu (Zaburi 127:3-5), iliyoundwa (Zaburi 139:13) kwa mfano wake (Mwanzo 1:27), na kila mmoja ana mpango uliofafanuliwa vizuri (Zaburi 139:16) na Mungu.

Halafu anaonyesha kuwa sisi pia tulielewa kwamba Biblia inatuonyesha wazi watoto katika maono ya Mungu haswa kupitia igizo letu kulingana na aya ya 15-17 ya Luka 18. Tulibaini kuwa Yesu aliwaheshimu, aliwasikiliza, aliwapenda, aliwapa kipaumbele, lakini wanafunzi walitaka kuwafukuza. Mara nyingi tabia na mitazamo yetu kwa watoto haionyeshi mfano wa Yesu bali ni ile ya wanafunzi.

Mwezeshaji anaandika 'Yesu aliwaheshimu watoto, aliwasikiliza, aliwapenda, aliwapa kipaumbele, lakini wanafunzi walitaka kuwatupa' kwenye karatasi kubwa na bango ukutani.

Halafu anaelezea kuwa leo (katika **moduli hii ya pili**) tutaangalia kwa karibu baadhi ya tabia na tabia hizi.

Shughuli 1 (dakika 60)

Lengo — Anzisha baadhi ya mizizi ya tukio la tuhuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto, haswa jukumu la kukubali uwajibikaji kibinafsi kwa matendo na maamuzi ya mtu mwenyewe.

Historia

Mwezeshaji anaelezea kuwa tutasikiliza hadithi na kisha kuigiza kama mchoro. (Ikiwa hakuna mda mwingi, igizo unaweza kuachwa, lakini ikiwa inawezekana kuijumuisha, itakuwa rahisi kwa washiriki kugundua maelezo ya hadithi.)

Mwezeshaji anasoma hadithi:

Hadithi ya kisasa ya familia. Jina la baba ni MARTIN, na jina la mama ni MONIQUE. Kutoka kwa familia hii walizaliwa watoto wanne walioitwa CHARLES (umri wa miaka 10), ambaye ana mguu wa kilabu lakini ambaye ana akili na amejaa maisha, JEAN na MARC (mapacha wa miaka 8), na NOËL (miaka 6).

MARTIN alifanya kazi katika kampuni ya Marsavco kama mhasibu. Aliongoza maisha ya umoja ya familia ya ushirika, ya kuelewana kati ya wazazi na watoto, kushiriki, amani. Kwa kifupi, maisha ya kutosheleza. Watoto wote walikuwa wakikua kawaida na wanaendelea shuleni. MARTIN alichukuliwa kuwa mtu mwenye furaha.

Miaka 12 baada ya ndoa yake ya kwanza, atafunga ndoa ya pili (mitala) na MARIE (miaka 24) na kutoka kwa familia hii walizaliwa watoto wawili, PHILIPPE (miaka 2) na MARCIA (mwaka 1). Atashiriki mshahara wake kati ya kaya hizi mbili. Baada ya mda, mwishowe atabadilisha pesa kutoka kwa kampuni hiyo kukidhi mahitaji ya kaya zake mbili. Ili kufikia mwisho huu, MARTIN anapoteza

Kiini cha Jambo

kazi baada ya hesabu ambayo inaonyesha ubadhirifu wake wa pesa nyingi katika mfuko wa kampuni ya Marsavco. Baadaye, hali ya kijamii na kiuchumi ya familia ya MARTIN inakuwa ngumu sana na ukweli ufuatao umeonekana: watoto wanafukuzwa shule, hawalishwi kwa shida na hali yao ya kiafya imedhoofika kwa kupoteza uzito na wengine. magonjwa yanayosababisha kufeli kwa elimu. NOËL, ambaye ni mtoto nyeti, anaumizwa na shida yao, na mabishano makali na ya mara kwa mara kati ya wazazi wake na dhihaka kali na kali za marafiki wake wa zamani.

MARIE alianza kuwashuku watoto wa kaya ya kwanza kuwa chini ya misiba. Anafanikiwa kumshawishi MARTIN kushuku kuwa watoto wake ni wachawi.

Hakupata suluhisho la shida zilizotokea katika familia yake, MARTIN alikwenda kumwona Mchungaji JOSEPH ili kupata suluhisho kutoka kwa Mungu. Mwisho wataalika washiriki wote wa familia ya MARTIN kwenye mkesho wa maombi uliofanyika kanisani haswa kwa kesi hii. Mwisho wa mkutano huu wa maombi, mchungaji atatangaza kwamba watoto wake watatu, NOËL (umri wa miaka 6), JEAN (miaka 8) na CHARLES (miaka 10), wako chini ya masaiibu yote yaliyopatikana ndani ya familia. Miezi michache baadaye, hali ya hewa nyumbani na katika jamii ilizorota kwa sababu ya ukweli ufuatao: kutokuaminiana kwa wazazi na wanajamii, vitisho, mateso na dhuluma zingine kwa watoto watatu walioshtakiwa. Haiwezi kuvumilia unyanyasaji uliopatikana, na kuhisi kufukuzwa kutoka nyumbani.

Kuigiza

Mwezeshaji anawauliza washiriki kuunda viti viwili vya viti (moja kulia, moja kushoto ya jukwaa) kuwakilisha nyumba mbili za MARTIN, na kuweka kiti na meza katikati kuwakilisha dawati. Anaelezea kuwa washiriki watacheza jukumu la wahusika. Wale ambao hawana jukumu maalum wanawakilisha waaminifu katika kanisa la Mchungaji JOSEPH.

Washiriki huchukua majukumu ya MARTIN, MONIQUE, CHARLES, JEAN, MARC, NOËL, MARIE, PHILIPPE, MARCIA, mwajiri na Mchungaji JOSEPH. Mwezeshaji hucheza jukumu la msimulizi. Msimulizi husimama mara kwa mara kutokana na kusoma igizo, na washiriki huboresha vitendo na shughuli kuwakilisha kile msimulizi anasema.

Washiriki wa kaya ya kwanza huingia kutoka upande wa kulia mmoja baada ya mwingine wakati msimulizi anaita jina lao. Wanaenda nyumbani kwao, ambayo inawakilishwa na duara kubwaya viti kushoto. Kampuni (Marsavco) inawakilishwa na mwenyekiti na meza katikati. Wakati msimulizi anaielezea, MARTIN huenda huko 'kufanya kazi'. Washiriki wa kaya ya pili huingia mmoja baada ya mwingine kutoka upande wa kulia wakati msimulizi anawaita majina. Wanaenda nyumbani kwao, ambayo inawakilishwa na duara kubwa la viti kulia. MARTIN huenda na kurudi kati ya nyumba hizo mbili na kazi yake.

Kiini cha Jambo

Baada ya pesa kutapeliwa kazini, mwajiri amfukuza kazi MARTIN. Halafu miduara ambayo inawakilisha mirengo miwili inakuwa ndogo na ndogo kadiri maisha yanavyozidi kuwa magumu.

Kanisa la Mchungaji linawakilishwa na washiriki wengine. Mchungaji anasimama kati ya 'waaminifu' kwa sehemu hii ya hadithi, na MARTIN anamwendea na washiriki wengine wa familia. Mchungaji anasisitiza kwa nguvu kuwa watoto watatu kati yao ni wachawi na waja pia huanza kuwashutumu watoto kwa kuwaelekeza watoto na kupiga kelele. Baada ya kurudi nyumbani, mwandishi anasimulia unyanyasaji ambao watoto hupata na wanaonekana wakifukuzwa barabarani.

Maswali Kadhaa

Mwisho wa mchezo huo, washiriki wamegawanywa katika vikundi vidogo vya watu watano au sita na msimamizi anawauliza wafikirie kwa dakika chache, wakifikiria maswali yafuatayo:

1. Kuhusu jinsi watoto wanavyotendewa, ni nini kilichokugusa kuhusu hadithi hii?
2. Kwanini watoto wameshtakiwa kwa uchawi? Andika mzizi wowote unaowezekana wa mashtaka haya ambayo umeona arquee.

Baada ya dakika 5 hadi 10, msimamizi anamwalika mwakilishi kutoka kila kikundi kushiriki majibu yao na yeye (au mtu wa kujitolea) aandike kwenye chati mgeuzo.

Mawazo yafuatayo yanaweza kuwa miongoni mwa majibu yaliyotolewa:

- Charles anashtakiwa kwa sababu ni mlemavu.
- Noel anashtakiwa kwa sababu analowesha kitanda.
- Jean anatuhumiwa kwa sababu yeye ni pacha.
- Hakuna anayelinda au kutetea watoto.
- Hakuna anayesikiza watoto.

Mwezesaji anaweza kusesitiza jambo hili kwa kuelekeza kwenye karatasi iliyoonyeshwa ukutani na maneno "*Yesu aliwaheshimu watoto, aliwasikiliza, aliwapenda, aliwatia kipaumbele n.k. lakini wanafunzi walitaka kuwafukuza*". Anauliza, "**Je! Watu wazima katika historia yetu ya kisasa wanawaheshimu watoto?**" (Anaimarisha 'Hapana') "**Je! Walisikiliza watoto?**" (Anaimarisha 'Hapana') "**Je! Walipenda watoto?**" (Anaimarisha 'Hapana') "**Je! Waliweka watoto mbele?**" (Yeye inaimarisha 'Hapana'). Kuvunja kidogo. "**Walitaka kuwafukuza watoto?**" (Anaimarisha 'Ndio')

- Mama mkwe ndiye chanzo cha tuhuma.
- Mchungaji alithibitisha kuwa watoto hao ni wachawi.
- Baba anaamini watoto wake ni wachawi.
- Familia imekuwa na shida kwa hivyo mtu anawajibika.

Ikiwa mshiriki au kikundi kinatoa jibu hili, inapaswa kuzingatiwa na kisha kutumika kuanzisha swali linalofuata. Mwezesaji aandike 'mtu' badala ya 'watoto' au 'mchawi'.

Kiini cha Jambo

Maswali Mengine

Mwezeshaji anasoma hadithi tena, ikiwa ni lazima, kisha anauliza maswali yafuatayo ya vikundi vidogo vya washiriki. Baada ya dakika kumi, msimamizi anamwalika mwakilishi kutoka kila kikundi kushiriki majibu yao na yeye (au mtu wa kujitolea) awaandike kwenye chati mgeuzo:

3. Je! Ni nini sababu halisi za shida zilizojitokeza na familia ya MARTIN na mwandishi ni nani?

Mwezeshaji anapaswa kuzingatia tabia ya Martin mwenyewe kuingia katika ndoa ya pili (mitala) na kuiba pesa kutoka kwa mwajiri wake. Anarudi kwa mashtaka dhidi ya watoto kwa kuuliza swali, "Je! Charles anahusika na uamuzi wa baba yake kuo ndoa yake ya pili?" "Je! John aliiba pesa kutoka kwa kampuni hiyo?" "Au Noël?" Anasisitiza kuwa matendo na maamuzi yetu yana athari na tunawajibika nayo. "Martin alikubali kuwajibika kwa matendo yake mwenyewe?" (Hapana, badala ya kukubali matokeo ya matendo yake, alijaribu kulaumu wengine).

Mwezeshaji anapaswa kusesitiza kwamba (kama tutakavyoona katika dakika chache) watoto HAWAKUSABABISHA bahati mbaya katika familia lakini kwamba lawama zimelaumiwa isivyo haki kwao. Na kwamba mara nyingi tunasikia sababu kama hizo za mashtaka. Kama ilivyo katika moduli ya kwanza, vishazi kama "wachawi wa watoto" vinapaswa kuepukwa. Watoto wanashtakiwa (kwa uwongo) kwa uchawi. Sio wachawi. Mtu anapaswa pia kuepuka maoni kwamba bahati mbaya husababishwa na uchawi.

4. Je! Ni nini matokeo ya ndoa ya pili?

Mwezeshaji atilie mkazo matokeo ya kiuchumi (Martin hapati pesa za kutosha kusaidia kaya mbili, kwa hivyo kaya zote zinapata shida za kifedha), kimwili (ukosefu wa chakula n.k., unyanyasaji wa watoto), kijamii (kuvunjika kwa familia, uhalifu au wizi, kupoteza kazi), hisia (wivu wa wanawake wawili, tuhuma, lawama, shutuma, kukataliwa na unyanyasaji wa watoto) na kiroho (majaribu ya kuiba, ukosefu wa utii kwa Neno la Mungu, na unyanyasaji wa watoto).

5. Je! Ni nini matokeo ya kwenda kumwona Mchungaji YOSEFU?

Mwezeshaji aeleze kwamba ni mchungaji ambaye alithibitisha mashtaka na kuwanyanyapaa watoto hao watatu. Kama matokeo, watoto walitaliwa, 'kutokuaminiana kwa wazazi, vitisho, mateso na unyanyasaji mwingine' ndani ya familia na jamii. Wamefukuzwa mitaani, ambapo watoto hupata hatari na unyanyasaji kila siku.

Wote Pamoja

Washiriki wote hujibu maswali yafuatayo kwa pamoja kwa pamoja:

6. Jibu la mchungaji kwa MARTIN haliendani na neno na mfano wa Kristo? Kwa nini isiwe hivyo? Je! Hii haiendani na mtazamo wa Kristo?

Kiini cha Jambo

Mwezeshaji anaimarisha kwa kuonyesha karatasi 'Yesu aliwaheshimu watoto, aliwasikiliza, aliwapenda, aliwafanya wawe kipaumbele n.k. lakini wanafunzi walitaka kuwafukuza.' Pia inahusu Mathayo 18:10, Marko 9:42, Mathayo 10:40-42, Luka 9:47-48; Mathayo 18:2-6) akiuliza watu binafsi kati ya washiriki kusoma mistari hii kwa kikundi, kulinganisha na matendo ya mchungaji.

7. Je! Watoto hawa wamefanya madhara gani kwa familia hii?

Ikiwa mtu anajibu kwamba ni watoto waliosababisha shida, msimamizi anauliza swali "Je! Unajua je hiyo?" Na tumia Shughuli 2 hapa chini.

8. Toa mifano inayofanana na hali ya familia hii unayojua katika jamii zako. Matokeo yalikuwa nini kwa watoto? Ni nini kilichowapata?

Mwezeshaji anapaswa kuzingatia matokeo mabaya kwa watoto wa kufilisika kwa watu wazima kukubali uwajibikaji wa matendo na maamuzi yao. Hili sio shida la kinadharia lakini ukweli na matokeo mabaya kwa watoto. Na Mungu aone kuwa haikubaliki: "Ikiwa mtu angemfadhaisha mmoja wa wadogo hawa wanaoniamini, ni afadhali afungwe jiwe la kusagia shingoni mwake, na kutupwa chini ya bahari." (Mathayo 18:6).

Shughuli 2 (dakika 50)

[Chanzo: John Rowse, wa The Uhakika Christian Education Trust, alipatikana mkondoni kwa < graceclinics.weebly.com >. Mbinu ilichukuliwa na kutumika kwa ruhusa.]

Kanuni: "Unajua je?"

(Tumia ikiwa itaonekana wazi kuwa washiriki wanaamini watoto katika hadithi wana hatia na kushiriki na washiriki kama nyenzo ya kujibu mashtaka.)

Lengo — Tuma shaka juu ya uaminifu wa dai kwamba mtuhumiwa ni mchawi. Je! Unajua je (kwa hakika, kutokana na matokeo ya mashtaka kama haya) kwamba mtu huyu ana hatia?

Mwezeshaji anauliza washiriki kuuliza swali "Je! Yeye anajua je?" (Kuinua mkono wa kulia na kuelekeza juu na kidole cha kidole ili kuimarisha swali), wakati wowote mtu anatuhumiwa kwa uchawi.

Mazungumzo

Mwezeshaji anawasilisha pande zote mbili za mazungumzo:

- Mshtaki: MARIE alimshtaki NOËL (akionyesha mtoto wa kufikirika karibu naye) wa uchawi.
- Jibu: Anajua je? (kwa kuinua mkono wa kulia na kuelekeza juu na kidole cha kidole ili kuimarisha swali).

Rudia, lakini uwaalike washiriki kushiriki katika majibu.

Kiini cha Jambo

Endelea:

..... Mshtaki: Mchungaji alisema hivyo.

..... Jibu (kila mtu, akiinua mkono wake wa kulia na kuelekeza juu na kidole cha kidole ili kuimarisha swali): Anajuaje?

..... Mshtaki: Alifunuliwa kwake.

Mwezeshaji: Sasa kuna uwezekano tatu wa kuzingatia:

- kwanza: mchungaji anaweza kuwa fisadi;
- pili: mchungaji anaweza kujidanganya mwenyewe;
- tatu: mchungaji amepata ufunuo.

Wacha tuchunguze kila moja uwezekano.

- Mchungaji anaweza kuwa fisadi.

Je! Anafaidika na mashtaka, labda kifedha? Je! Shutuma hizi ni njia ya kujitangaza? Je! Kuna ushuhuda wowote wa udanganyifu au udanganyifu? Ikiwa jibu la maswali yoyote haya ni 'ndio', hatuwezi kuwa na hakika katika mashtaka yake dhidi ya NOËL.

- Mchungaji anaweza kujidanganya mwenyewe.

Kulingana na muktadha — Je! Anachukua hallucinogens au anaanguka kwa mfano, kwa mfano? Ikiwa ni hivyo, hatuwezi kuamini mashtaka yake dhidi ya NOËL.

- Mchungaji amepata ufunuo.

Lakini (kila mtu, akiinua mkono wake wa kulia na kuinua juu na kidole cha kidole ili kuimarisha swali) unajuaje kwamba huu ni ufunuo kutoka kwa Mungu?

Lazima ijaribiwe kwa kutumia mfano wa Neno la Mungu. Je! Ufunuo huo unatoka kwa Mungu au kwa Mshtaki, baba wa uwongo?

Neno la Mungu

Mwezeshaji anatoa kila moja ya aya zifuatazo kwa kikundi kidogo cha washiriki na anawauliza wazingatie taarifa ya mchungaji kwa kuzingatia mafungu haya.

- 1 Yohana 4:1

..... Wapenzi wangu, msimsadiki kila mtu asemaye kwamba ana Roho wa Mungu, bali chunguzeni kwa makini kama huyo mtu anaongozwa na Roho wa Mungu au la, maana manabii wengi wa uongo wamezuka ulimwenguni.

- 1 Wathesalonike 5:21–22

..... Pimeni kila kitu: Zingatieni kilicho chema, na kuepuka kila aina ya uovu.

..... Zekaria 3:1

Kiini cha Jambo

Katika maono mengine, Mwenyezi-Mungu alinionesha kuhani mkuu Yoshua amesimama mbele ya malaika wa Mwenyezi-Mungu, na upande wake wa kulia amesimama Shetani kumshtaki.

- Johana 8:44

Nyinyi ni watoto wa baba yenu Ibilisi na mnataka tu kutekeleza tamaa za baba yenu. Yeye alikuwa muuaji tangu mwanzo; hana msimamo katika ukweli, kwani ukweli haumo ndani yake. Kila asemapo uongo, husema kutokana na hali yake ya maumbile, maana yeye ni mwongo na baba wa uongo.

- 1 Petro 5:8

Muwe macho; kesheni! Maana adui yenu, Ibilisi, huzungukazunguka kama simba angurumaye akitafuta mawindo.

Washiriki wanashiriki majibu yao kwa jumla.

Mwezes haji anaangazia mambo yafuatayo:

- katika Bibilia hakuna mfano wa mashtaka kama hayo dhidi ya mtoto;
- tulisoma wazi katika Biblia kwamba Shetani ndiye Mshtaki na baba wa uwongo;
- anayetutishia na kumshtaki mtu yeyote, hata wasio na hatia.

Kwa hivyo hata kama mchungaji alipokea ufunuo, kwa kuwa ufunuo huu haufanani na Neno la Mungu, kwa kuwa hakuna mfano wa mashtaka kama hayo katika Biblia, inaweza kuwa imetoka kwa baba wa uwongo na hatuwezi kuamini kile Mshtaki anasema juu ya NOËL.

Kwa hivyo tunajua kwamba NOËL ni mchawi? **Kwa kweli, hatujui.**

Shughuli 3 (dakika 50)

Lengo — Angalia kwa karibu hatua za wanadamu na uwajibikaji wa mtu binafsi kama inavyoonekana katika Biblia.

Mafunzo ya Kikundi

Washiriki wamegawanywa katika vikundi vitatu kujibu maswali waliyopewa. Baada ya dakika 10, mwezes haji anamwuliza mwakilishi kutoka kila kikundi kusoma mistari waliyopewa na kushiriki majibu yao.

Kikundi A

Mwanzo 2:15–17; 3:1–19.

- Je! Tabia ya Adamu na Hawa ilikuwa nini? Walifanya nini?
- Je! Walikubali jukumu la uchaguzi wao?

Kiini cha Jambo

- **Matokeo yalikuwa nini?**

Baada ya kikundi kushiriki majibu yao, mwezeshaji anafupisha kile tunachojifunza kutoka kwa hadithi hii:

Akaunti ya kwanza ya Biblia hutufunulia asili halisi ya wanadamu, kwa kuchukua au kupeana jukumu la maamuzi au matendo mabaya. Mungu alimjalila Adamu na Hawa uhuru wa kuchagua. Walikuwa huru kuchagua kati ya kumtii Mungu au la kwa kula au kutokula tunda lililokatazwa. Kwa bahati mbaya, walifanya uchaguzi mbaya: walikula tunda. Kama matokeo, wanafukuzwa nje ya bustani na kutoka siku hiyo na wanakabiliwa na kifo.

Badala ya kukubali kuwajibika kwa chaguo lao, kila mmoja anaanza kumshtaki mwenzake: Adamu anamshtaki Hawa kwa kusema: "Mwanamke uliyenipa pamoja nami alinipa mti, nikala. ". (Mwanzo 3:12). Mwanamume anaweka lawama na jukumu la hali yake ya udhalilishaji kwa mwanamke kwa kumpa tunda la mti. Hawa anamshtaki nyoka kwa kumdanganya: "Nyoka alinidanganya, nikala". (Mwanzo 2:13).

Hukumu ya Mungu iliweka jukumu la kila mtu. Kwa hivyo kila mtu aliadhibiwa kwa kile alichokifanya. Hadithi ya Adamu na Hawa inaweza kusomwa kama hafla ya kihistoria. Lakini, inaweza pia kusomwa kwa kujenga kama maelezo ya tabia ya wanadamu wote. Katika mtazamo huu wa pili, inaelezea tabia ya kulaumu dhambi zetu, uchaguzi wetu mbaya, kwa wengine, kama inavyotokea katika mahusiano yetu leo.

Mwezeshaji anasema kwamba tunatenda vivyo hivyo katika mahusiano yetu leo. Katika historia yetu ya kisasa, MARTIN na MARIE hawakubali uwajibikaji kwa matendo yao mabaya na uchaguzi wao mbaya lakini badala yake wanalaumu watoto, bila sababu.

Kikundi B

Mwanzo 16:1-6

- **Kwa nini ugomvi ulitokea kati ya Abram na Sarai?**
- **Matokeo yalikuwa nini?**
- **Je! Tunajifunza nini kutoka kwa hadithi hii?**

Baada ya kikundi kushiriki majibu yao, mwezeshaji anafupisha kile tunachojifunza kutoka kwa hadithi hii:

Kwa kuwa Sarai hakuweza kushika mimba, aliamua kumpa mjakazi wake Hagari kwa Ibrahimu. Kitamaduni, mtoto aliyezaliwa kutoka kwa matunda ya muungano wa mtumishi na mume wa bibi alikuwa wa bibi yake. Sarai alikuwa na chaguo la kutompaa Hagari kwa Ibrahimu, ingawa hii "ilivumiliwa kitamaduni". Chaguo hili lilileta shida nyingi katika maisha yao ya familia. Ishmaeli alizaliwa

Kiini cha Jambo

na Hajiri "Alimtazama bibi yake kwa dharau" (Mwanzo 16: 4). Mgogoro uliibuka kati ya wanawake hao wawili.

Akimtazama bibi yake kwa dharau, Hagari alisababisha Sarai kuwa na wivu na kumtupa nje na mtoto wake. Mtoto hakuwa na hatia na malaika alikuja kumwoko. Lakini, Hagari alikuwa na hatia kwa sababu alimtazama bibi yake kwa dharau. Kisha malaika wakamwambia: "Rudi kwa bibi yako na ujinyenyekeze chini ya mkono wake". (16.9).

Hata kama katika jamii za Kiafrika hatuna mtumishi, kuna desturi ambazo mume anahimizwa kuchukua mke wa pili. Kuna mizozo mingi ambayo hutokana na aina hii ya udhalilishaji wa mke wa kwanza. Mahusiano mara nyingi hayafanani kati ya wake-wenza.

Katika historia yetu ya kisasa, tunaona pia kwamba uamuzi wa MARTIN kuchukua mke wa pili ulileta shida kubwa kwa familia. Lakini badala ya kuchukua jukumu la vitendo hivi na kukubali yake hatia, aliweka lawama kwa watoto. Inatokea leo hapa katika nchi yetu.

Kikundi C

Matendo 5:1–10; Wagalatia 6:7–9

- **Tabia ya Anania na mkewe Safira ilikuwa nini? Walifanya nini?**
- **Je! Walikubali jukumu la uchaguzi wao?**
- **Matokeo yalikuwa nini? Je! Mafungu ya Wagalatia 6 yanatusaidiaje kuelewa vizuri matokeo haya?**

Baada ya kikundi kushiriki majibu yao, mwezeshaji anafupisha kile tunachojifunza kutoka kwa hadithi hii:

Ni hadithi ambayo "hatua ya mwanadamu" imewekwa wazi. Anania na mkewe Safira walikufa kwa sababu ya dhambi yao wenyewe ya kusema uwongo. Walisema uongo kwa makusudi. Walikuwa na chaguo la kusema ukweli juu ya kile walichokuwa wamefanya, lakini walichagua kusema uwongo kwa sababu walitaka kuweka pesa. Ilikuwa kana kwamba walikuwa wamemwibia Mungu mwenyewe. Martin alifanya kitu kama hicho. Kama Anania na Saphira, "alighushi hesabu" na yeye pia alipata matokeo.

Mstari wa Wagalatia 6 unaweka wazi kuwa matendo yetu yana matokeo na kwamba Mungu anatuwajibisha kwa uchaguzi wetu. "Kila mmoja atalazimika kujibu mwenyewe kwa matendo yake mwenyewe... Usidanganyike: Mungu hajiruhusu kudharauliwa. Tunavuna kile tulichopanda." (Wagalatia 6:5,7)

Muhtasari

Leo tumeangalia zaidi kesi ambapo mateso ni matokeo ya hatua za kibinadamu, ambapo mtu anakataa kukubali uwajibikaji wa vitendo au maamuzi hayo, lakini badala yake

Kiini cha Jambo

anatafuta kulaumu wengine. Lakini lazima tukumbuke kuwa pia kuna mifano kadhaa ambapo hatujui ni kwanini watu wanateseka. Kwa ujumla, kupata sababu ya ugonjwa au bahati mbaya haikuwa wasiwasi wa Yesu katika Biblia. Katika visa vingine, sio dhambi ya mtu anayeteseka ambayo ilisababisha mateso au kutokuwa na furaha; ni kwa sababu tu Mungu anaruhusu hii kutokea, kwa utukufu wa Mungu, kama kwa mfano katika hadithi ya Ayubu, au ile ya Lazaro. Wakati mwingine Mungu huturuhusu kuteseka ili kutufanya tuweze kukua au kuteseka kama Kristo na kwa sababu yake, kama Mtume Paulo,

Je! Tunapata hitimisho gani kutoka kwa Neno la Mungu?

- Sisi wenyewe tunawajibika kwa matokeo ya matendo yetu.
- Hatupaswi kutafuta mwandishi juu ya mateso haya, wala kutafuta kuhamisha lawama na uwajibikaji wa matendo yetu kwa wengine.
- HAKUNA kesi katika Biblia ambapo mtoto aliyesemwa kuwa mchawi amesababisha mateso ya wengine.
- HAKUNA kesi katika Biblia ambapo mtoto anatumia kwa uchawi.

Kumaliza (dakika 20)

Lengo – Hitimisho: tumejifunza nini leo?

Mwezeshaji anauliza kila mshiriki aandike kwa maandishi nata ambayo wamejifunza wakati wa mchana juu ya mizizi ya shutuma za uchawi dhidi ya watoto na juu ya hatua za binadamu na uwajibikaji wa kibinafsi. Je! Vipi kuhusu mambo mengine waliyojifunza? Tuma chapisho–linaandika kwenye karatasi kwenye kuta. Mwezeshaji huwasomea washiriki kama muhtasari. (Baada ya washiriki kuondoka, mtu wa kujitolea huwachukua na mwezeshaji asome ili kujua ikiwa kulikuwa na uelewa mzuri au mambo ambayo hayakueleweka na ambayo yanahitaji kurekebishwa wakati wa kikao kijacho).

Mwezeshaji anatoa muhtasari mfupi wa yale tuliyojifunza kupitia kila shughuli akisisitiza kwamba Biblia inatuonyesha wazi kuwa tunawajibika kwa matokeo ya matendo yetu wenyewe, na kwamba hatupaswi kulaumu wengine, haswa sio kwa wasio na hatia.

Anaandika kwa herufi kubwa (kwenye karatasi moja au mbili za chati mgeuzo iliyochapishwa ukutani, akiacha nafasi ya kuongeza maelezo) sentensi ifuatayo:

⋮ *Mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto hayafanani na Neno la Mungu.*

Anauliza swali kwa washiriki, **"Je! Tunajuaje hilo?"**.

Anaongeza majibu kuzunguka sentensi

- Watoto ni zawadi kutoka kwa Mungu (Zaburi 127)
- Tunawajibika kwa matendo yetu wenyewe (Wagalatia 6)
- Hatupaswi kujaribu kulaumu wengine kwa matokeo ya uchaguzi wetu (Mwanzo 3)
- Lazima tuwalinde watoto (Mathayo 18)

Kiini cha Jambo

Halafu anawauliza washiriki wasimame ikiwa wanakubaliana na hisia hii.

Hakikisho

Mwezeshaji anaelezea kuwa kesho au katika semina inayofuata, tutajadili dalili zinazodhaniwa za uchawi ambazo husababisha mashtaka dhidi ya watoto, kama vile ulemavu wa mwili na tabia ngumu na tutajiuliza swali: "Je! hizi zinaitwa" ishara "ni viashiria vya kuaminika, au la?"

Omba

Kuondoka

Moduli 3

MAENDELEO YA KAWAIDA YA MTOTO NA ATHARI ZA KIWEWE

Madhumuni ya jumla: Changia kupitia majibu thabiti ya mabadiliko ya tamaduni na tabia ndani ya jamii za karibu kuhusiana na hali ya tuhuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto.

Lengo la moduli hii: Katika moduli hii tunajadili ishara zinazodhaniwa za uchawi, ambazo husababisha mashtaka dhidi ya watoto. Mwisho wa moduli hii, washiriki watakuwa na uelewa mzuri wa ukuaji wa kawaida wa mtoto na athari za kiwewe kwenye ukuaji.

Kabla ya Warsha

- Vifaa – chati mgeuzo, alama, karatasi (nyeupe na rangi tofauti), mkanda.
- Nakala za dondoo za Biblia, zilizoandikwa kwenye karatasi.
- 'Matofali' ya Shughuli 3 – tengeneza karatasi (A4), ikiwezekana kwa rangi tofauti kwa kila kikundi cha umri (angalia Kiambatisho 1). Ikiwa huna karatasi ya rangi tofauti, chora mstari kati ya kila kikundi cha umri wakati wa kujenga 'ukuta'.
- Nakala za maswali yatakayojadiliwa katika vikundi (wapewe kila kikundi kabla ya shughuli inayofaa).

Kuanza (dakika 10)

Maombi na Ibada

Mapitio (dakika 20)

Lengo – Muhtasari wa moduli mbili za kwanza.

Mwezeshaji huwauliza washiriki hitimisho kuu la moduli ya kwanza na kisha anasisitiza kwa kuonyesha karatasi zinazofaa za moduli 1 na maneno haya (na vifungu vilivyoambatanishwa):

Biblia inatuonyesha wazi kuwa:

Kiini cha Jambo

Watoto ni zawadi kutoka kwa Mungu (Zaburi 127:3-5), iliyoundwa (Zaburi 139:13) kwa mfano wake (Mwanzo 1:27), na kila mmoja ana mpango uliofafanuliwa vizuri (Zaburi 139:16) na Mungu.

Halafu anawakumbusha kwamba sisi pia tulielewa watoto kulingana na maono ya Mungu haswa kupitia skit yetu kulingana na aya ya 15-17 ya Luka 18. Tulibaini kuwa Yesu aliwaheshimu, aliwasikiliza, aliwapenda, aliwapa kipaumbele n.k., lakini wanafunzi walitaka kuwafukuza. Mara nyingi tabia na mitazamo yetu kwa watoto haionyeshi mfano wa Yesu bali ni ile ya wanafunzi.

Kisha anawauliza wafikirie juu ya kile tulichofanya katika **moduli ya pili**. Baada ya michango yao, kama muhtasari, anawakumbusha kwamba tumeanza kuchunguza baadhi ya mizizi ya shutuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto, haswa jukumu la kukubali jukumu la matendo na maamuzi yetu. Biblia inatuonyesha kuwa tunawajibika kwa matokeo ya matendo yetu wenyewe, na kwamba hatupaswi kutafuta kulaumu wengine wanaougua.

Inaonyesha karatasi zinazofaa kutoka kwa moduli ya pili:

Mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto hayafanani na Neno la Mungu.

- Watoto ni zawadi kutoka kwa Mungu (Zaburi 127)
- Tunawajibika kwa matendo yetu wenyewe (Wagalatia 6)
- Hatupaswi kulaumu wengine kwa matokeo ya uchaguzi wetu (Mwanzo 3)
- Lazima tuwalinde watoto (Mathayo 18)

Mwezeshaji anaelezea kuwa leo (katika **moduli hii ya tatu**) tutajadili ishara zinazodhaniwa za uchawi ambazo husababisha mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto, ukuaji wa kawaida wa mtoto na athari za kiwewe katika ukuaji.

Shughuli 1 (dakika 45)

Lengo — Tambua ishara zinazodhaniwa ambazo husababisha mashtaka ya uchawi unaoletwa kwa watoto.

Historia

Mwezeshaji anauliza kujitolea kusoma hadithi ya MARTIN tena.

Hadithi ya kisasa ya familia. Jina la baba ni MARTIN, na jina la mama ni MONIQUE. Kutoka kwa familia hii walizaliwa watoto wanne ambao jina CHARLES (umri wa miaka 10), ambaye ana mguu wa kilabu lakini ana akili na amejaa maisha, JEAN na MARC (mapacha wa miaka 8), na NOËL (umri wa miaka 6).

MARTIN alifanya kazi katika kampuni ya Marsavco kama mhasibu. Aliongoza maisha ya umoja ya familia ya ushirika, ya kuelewana kati ya wazazi na watoto, kushiriki, amani. Kwa kifupi, maisha ya kutosheleza. Watoto wote walikuwa

Kiini cha Jambo

wakikua kawaida na wanaendelea shuleni. MARTIN alichukuliwa kuwa mtu mwenye furaha.

Miaka 12 baada ya ndoa yake ya kwanza, atafunga ndoa ya pili (mitala) na MARIE (miaka 24) na kutoka kwa familia hii walizaliwa watoto wawili, PHILIPPE (miaka 2) na MARCIA (mwaka 1). Atashiriki mshahara wake kati ya kaya hizi mbili. Baada ya muda, mwishowe atabadilisha pesa kutoka kwa kampuni hiyo kukidhi mahitaji ya kaya zake mbili. Ili kufikia mwisho huu, MARTIN anapoteza kazi baada ya hesabu ambayo inaonyesha ubadhirifu wake wa pesa nyingi katika mfuko wa kampuni ya Marsavco. Baadaye, hali ya kijamii na kiuchumi ya familia ya MARTIN inakuwa ngumu sana na ukweli ufuatao umeonekana: watoto wanafukuzwa shule, hawalishwi kwa shida na hali yao ya kiafya imedhoofika kwa kupoteza uzito na wengine. magonjwa yanayosababisha kufeli kwa elimu. NOËL, ambaye ni mtoto nyeti,

MARY alianza kuwashuku watoto wa kaya ya kwanza kuwa chini ya misiba. Anafanikiwa kumshawishi MARTIN kushuku kuwa watoto wake ni wachawi.

Hakupata suluhisho la shida zilizotokea katika familia yake, MARTIN alikwenda kumwona Mchungaji JOSEPH ili kupata suluhisho kutoka kwa Mungu. Mwisho wataalika washiriki wote wa familia ya MARTIN kwenye mkesho wa maombi uliofanyika kanisani haswa kwa kesi hii. Mwisho wa mkutano huu wa maombi, mchungaji atatangaza kwamba watoto wake watatu, NOËL (umri wa miaka 6), JEAN (miaka 8) na CHARLES (miaka 10), wako chini ya masababu yote yaliyopatikana ndani ya familia. Miezi michache baadaye, hali ya hewa nyumbani na katika jamii ilizorota kwa sababu ya ukweli ufuatao: kutokuaminiana kwa wazazi na wanajamii, vitisho, mateso na dhuluma zingine kwa watoto watatu walioshtakiwa. Haiwezi kuvumilia unyanyasaji uliopatikana, na kuhisi kufukuzwa kutoka nyumbani.

Maswali

Mwezeshaji huwauliza washiriki swali:

- **Je! Unagundua nini katika historia yetu ya kisasa ambayo ingeweza kutajwa (japo kwa uwongo) na Martin na Marie kama haki ya madai ya uchawi ulioletwa dhidi ya Charles, Jean na Noel?**

Rekodi majibu kwenye karatasi zilizochapishwa ukutani. Wanaweza kujumuisha majibu hapa chini:

- Jean ni pacha,
- Noel analowesha kitanda,
- Charles ana ulemavu wa mwili,
- Wakati mwingine Charles ni mtiifu na sassy.

Kiini cha Jambo

Mwezeshaji anauliza swali kwa washiriki: **“Mmesikia ni ishara gani zingine zinazodhaniwa ambazo zimetumika kuhalalisha mashtaka ya uchawi dhidi ya mtoto?”**

Waza mawazo na andika orodha ya maoni ya washiriki. Itakusaidia vizuri kuelewa hali ya mahali hapo ili uweze kushughulikia vizuri mitazamo, imani na mazoea ya jamii ambazo washiriki wanaishi na kufanya kazi.

Mwezeshaji anaelezea kwamba tutachunguza ikiwa hizi zinazoitwa 'ishara' (ambazo zinaleta tuhuma za uchawi na kusababisha mashtaka dhidi ya watoto) ni za kuaminika na ikiwa tunaweza kuamini ishara hizi.

Shughuli 2 (dakika 30)

Lengo – Fafanua kidogo tabia zilizo hapo juu katika muktadha wa ukuaji wa kawaida wa mtoto.

Wote Pamoja

Mwezeshaji anawauliza washiriki kufikiria juu ya ukuaji wa kawaida wa mtoto. Anauliza maswali yafuatayo, akiandika majibu kwenye karatasi ya chati mgeuzo:

- **Je! Ni juu ya umri gani mtoto huanza kuongea / ...kutembea / ...kupata marafiki / ...kukasirika / ...kuwa na maoni yao?**
- **Ni mabadiliko gani tunayoona kati ya utoto na ujana?**

Mwezeshaji anaelezea kuwa wataalamu katika uwanja wa saikolojia ya watoto wamegundua mahitaji ya kawaida ya ukuaji wa mtoto na hatua ambazo zinatumiwa kwa watoto ulimwenguni kote. Hatua hazijafanuliwa haswa na umri wa mtoto na watoto haukui kwa njia ile ile.

Mwezeshaji anasema kwamba tabia ambazo mara nyingi huchukuliwa kama viashiria vya 'uchawi' ni tabia za kawaida, haswa wakati wa mtoto ameshikwa na kiwewe, kwa mfano kulowesha kitanda, ndoto au ndoto mbaya, ukaidi, au mabadiliko ya mhemko.

Halafu msimamizi anaelezea kwamba ikiwa mtoto atapata matukio ya kiwewe ambayo hukatisha hatua za kawaida za ukuaji, au ikiwa amepungukiwa mahitaji yake ya kimsingi, kutakuwa na athari za kitabia ambazo pia zinatambuliwa vizuri na wanasaikolojia.

Eleza

Mwezeshaji anafanya orodha kwenye chati mgeuzo ya tabia zinazohusiana na kiwewe:

- kuongezeka kwa uchokozi, hofu na kutokuaminiana,
- kujitenga, kupoteza ujasiri,
- matatizo ya mwili kama vile maumivu ya kichwa, kukosa hamu ya kula na nguvu,
- matatizo ya kulala,

Kiini cha Jambo

- mabadiliko ya mhemko, na
- ishara zingine za wasiwasi
- kurudi nyuma, kwa kupoteza mafanikio fulani ya maendeleo (kwa mfano, wakati mwingine tunaanza kulowanisha kitanda tena au kuota ndoto mbaya),
- kupoteza uwezo na utashi wa kuunda uhusiano.

Fikiria

Mwezeshaji anawauliza washiriki kufunga macho yao na kukumbuka wakati ambapo jambo baya sana liliwatokea. **Walihisije? Athari gani za kiakili, mwili na kihemko kwao?** Baada ya muda mfupi, msimamizi anasema ni sawa kwa watoto. Wakati kitu kibaya kinapowapata, inawezekana kwamba watapata dalili na dalili za mafadhaiko na kiwewe.

Anaelezea kuwa ikiwa mtoto anaumizwa na mizozo, unyanyasaji, kukataliwa, au kunyimwa sana (haswa upendo na utunzaji wa mwili na kihemko), wakati mwingine watakua na mikakati hasi ya kukabiliana na tabia mbaya. .

Anasisitiza (kurudia mara mbili au tatu) jambo hili muhimu:

..... *Ni muhimu kuelewa kwamba mbali na kuwa viashiria vya uchawi, athari nyingi za mwili na akili kwa uzoefu wa kiwewe zinaweza kuzingatiwa athari za kawaida kabisa kwa hali zisizo za kawaida.*

Shughuli 3 (dakika 40)

Lengo — Kuelewa vizuri mahitaji ya mtoto kimwili, kiakili, kiroho, kihemko na kijamii.

Ukutani

Mwezeshaji anaelezea kuwa tutachunguza mahitaji ya kimsingi ya mtoto kwa ukuaji wake wote. Ukuaji huu ni pamoja na hali ya mwili, kwa kweli, lakini pia hali ya kiakili, kihemko, kijamii na kiroho. Anasoma mstari huu:

Luka 2:52

..... *Naye Yesu akaendelea kukua katika hekima na kimo; akazidi kupendwa na Mungu na watu.*

Watoto wanahitaji msaada wetu kukua katika hali ya mwili, akili, hisia, kijamii na kiroho. Mstari huu unatuonyesha umuhimu wa mambo haya tofauti katika maendeleo ya jumla ya Yesu Kristo mwenyewe. Alikua katika **hekima, kimo, na kupendwa na Mungu na watu**: ambayo ni, katika kila jambo lililotajwa hapa chini. Ukuaji wake wa mfano ni pamoja na mengi zaidi kuliko hali ya mwili. Binadamu ana mahitaji fulani ambayo hubaki imara katika maisha yote, na mengine ambayo hubadilika tunapokuwa wazee.

Kiini cha Jambo

Washiriki wamegawanywa katika vikundi 4. Kila kikundi kinapokea 'matofali' ambayo yanawakilisha mahitaji ya mtoto kwa moja ya vikundi vya umri wa miaka minne (0-2, 3-6, 7-11, 12-18 miaka).

Mwezeshaji anauliza washiriki wa kila kikundi kusoma maneno kwenye kila 'tofali' ambayo yanawakilisha vitu ambavyo mtoto anahitaji katika umri huo kwa ukuaji mzuri na mzima. Tunaanza na kikundi kinachowakilisha kikundi cha umri wa miaka 0-2, kisha kikundi cha miaka 3-6, halafu miaka 7-11, na mwishowe miaka 12-18.

Kisha msimamizi anauliza kila kikundi kujenga 'ukuta' unaonyesha kila 'tofali' (jani) kwenye ukuta wa chumba kando ya kikundi cha umri kilichoonyeshwa. Tunaanza na kikundi kinachowakilisha kikundi cha umri wa miaka 0-2, kisha kikundi cha miaka 3-6, halafu miaka 7-11, na mwishowe miaka 12-18.

Tunaweza kuona mfano wa mchoro katika Kiambatisho 1.

Mwezeshaji anahimiza washiriki kutumia dakika chache kutazama 'ukuta' na kuangazia mahitaji machache yaliyotajwa. Anaelezea kuwa 'ukuta' unawakilisha maisha ya mtoto thabiti ambaye anahisi salama, ambaye maisha na utu wake umejengwa juu ya misingi thabiti.

Fikiria

Kisha msimamizi anauliza washiriki kufikiria kwamba mtoto anaishi katika familia masikini na wazazi waliopuuza na wanyanyasaji. Je! Ni mahitaji gani ya kimsingi ya mtoto ambayo tunaona kwenye ukuta wetu ambayo hayatatimizwa?

Anauliza wajitolea kutoka miongoni mwa washiriki kuondoa matofali, akielezea ni kwanini walichagua matofali haya. Hatua kwa hatua, mashimo zaidi na zaidi yatatokea kwenye ukuta. Misingi ya maisha ya mtoto sasa haijulikani sana. Matokeo ya kukosekana kwa matofali haya yatakuwa nini? Ukuta hatimaye ungeanguka. Maisha ya mtoto yangeharibiwa.

Mwezeshaji anawauliza washiriki kufikiria matokeo kwa mtoto ambaye anapuuzwa, ananyanyaswa, au anaumizwa kwa njia hii. Tengeneza orodha pamoja:

Matokeo ya mwili:

- utapia mlo
- upungufu wa ukuaji
- kucheleweshwa kwa mafanikio ya maendeleo
- inaonekana kupuuzwa
- tabia ya kukojoa kitandani
- maumivu ya kichwa
- usumbufu wa kulala
- kupoteza hamu ya kula na nguvu

Kiini cha Jambo

Matokeo ya akili:

- ukosefu wa masomo
- upungufu wa maendeleo ya kiakili

Matokeo ya kuathiri:

- kuongezeka kwa uchokozi, hofu na kutokuaminiana
- mhemko wa hisia
- kupoteza kuaminika
- ishara zingine za wasiwasi
- hofu ya kutelekezwa, kutengwa, kukataliwa

Matokeo ya kiroho:

- kunyimwa kitambulisho chake katika Kristo kama mtoto wa Mungu wa thamani na mpendwa
- kukandamizwa na uwongo kwamba hapendwi wala hakubaliki wala si muhimu

Matokeo ya kijamii:

- kifungo peke yako
- kupoteza uwezo na utayari wa kuunda uhusiano
- kutowaamini wengine, haswa watu wazima

Je! Wazazi na watu wazima wengine karibu na mtoto wanapaswa kuitikia vipi hali?

Mwezeshaji anaelezea kuwa mara nyingi wazazi na watu wazima wengine karibu na mtoto hutafsiri ishara za kutelekezwa na dhuluma kama ishara kwamba mtoto ni mchawi. Kwa sababu ya ukosefu huu wa uelewa, wanamshutumu kwa uchawi na kumfukuza, ambayo huzidisha kiwewe na athari za kiwewe kwa mtoto.

Anauliza swali: **"Je! Hilo ni jibu linalofaa?"** Kisha anapaswa kuimarisha 'Hapana!' Kinyume chake, mtoto lazima asaidiwe, alindwe na athaminiwe. Lazima ujenge upya 'ukuta' wa maisha yako kwa kukidhi mahitaji ya kimsingi ya mtoto. (Mwezeshaji hurudia sentensi hizi kisha anauliza washiriki kuzithibitisha.)

Shughuli 4 (dakika 45)

Lengo — Angalia kwa karibu hali ya CHARLES ukilinganisha na mfano wa kibiblia wa jinsi ya kumtibu mtoto mlemavu.

Mwezeshaji anakumbusha kwamba CHARLES (katika hadithi iliyosomwa mapema) ana mguu wa kilabu — ambayo ni kwamba, ana ulemavu wa mwili. Labda ni kwa sababu ya hii ndipo Martin na Marie waliamua kumshtaki kwa uchawi.

Kiini cha Jambo

Mafunzo ya Kikundi

Washiriki wamegawanywa katika vikundi viwili. Ya kwanza inazungumzia aya za Kundi A na ya pili inajadili mistari B hapa chini kwa kuchunguza swali:

- **Je! Biblia inasema nini juu ya thamani ya watu wenye ulemavu na wanaweza kutibiwaje?**

Kikundi A

Mwanzo 1:26

Kisha Mungu akasema, "Tumfanye mtu kwa mfano wetu, kwa sura yetu; atawale samaki wa baharini, ndege wa angani, wanyama wa kufugwa, dunia yote na viumbe vyote vitambaavyo."

1 Wakorintho 12:12, 22

Kama vile mwili ulivyo mmoja wenye viungo vingi, na viungo hivyo vyote – ingawaje ni vingi – hufanya mwili mmoja, ndivyo ilivyo pia kwa Kristo.

Zaidi ya hayo, inaonekana kwamba sehemu zile za mwili zinazoonekana kuwa ni dhaifu ndizo zilizo muhimu zaidi.

Yohana 9:1–3

Yesu alipokuwa akipita alimwona mtu mmoja, kipofu tangu kuzaliwa. Basi, wanafunzi wakamwuliza, "Mwalimu! Ni nani aliyetenda dhambi: Mtu huyu, ama wazazi wake, hata akazaliwa kipofu?" Yesu akajibu, "Jambo hili halikutukia kwa sababu ya dhambi zake yeye, wala dhambi za wazazi wake; ila alizaliwa kipofu ili nguvu ya Mungu ionekane ikifanya kazi ndani yake.

Ayubu 1:1, Ayubu 29:11–17

Palikuwa na mtu mmoja nchini Usi, aitwaye Yobu. Mtu huyo alikuwa mwema na mnyofu; mtu mcha Mungu na mwenye kuepukana na uovu.

Kila aliyesikia habari zangu alinitakia heri na aliponiona, alikubali habari hizo kuwa kweli: Nilimwoko maskini aliyenililia msaada, kadhalika na yatima asiye kuwa na wa kumsaidia. Waliokuwa karibu kuangamia walinitakia baraka, niliwafanya wajane waone tena furaha moyoni. Uadilifu ulikuwa vazi langu; kutenda haki kulikuwa kama joho na kilemba changu. Kwa vipofu nilikuwa macho ya kuwaonesha njia,

kwa viwete nilikuwa miguu yao. Kwa maskini nilikuwa baba yao, nilifanya bidii kutetea haki za watu nisiowajua. Nilizivunja nguvu za watu waovu, nikawafanya wawaachilie mateka wao. Kisha nikafikiri: Nitafia kiotani mwangu nimetulia; siku za maisha yangu zitaongezeka kama mchanga. Mimi ni kama mti uliotandaza mizizi majini, umande wa usiku huburudisha matawi yangu.

Kikundi B

2 Samweli 4:4 na 9:1-13

Yonathani mwana wa Shauli, alikuwa na mtoto aliyelemaa miguu yake yote miwili. Mtoto huyo aliitwa Mefiboshethi. Mefiboshethi alikuwa na umri wa miaka mitano habari za kifo cha Shauli na Yonathani ziliposikika kutoka Yezreeli. Yaya aliyekuwa anamtunza aliposikia kuwa Shauli na Yonathani wameuawa huko Yezreeli, alimchukua Mefiboshethi akakimbia naye. Lakini alipokuwa anakimbia kwa haraka mtoto huyo alianguka, naye akalemaa.

Siku moja, Daudi aliuliza, "Je, kuna mtu yeyote aliyesalia katika jamaa ya Shauli? Kama yuko, ningependa kumtendea wema kwa ajili ya Yonathani." Kulikuwa na mtumishi wa jamaa ya Shauli aliyeitwa Siba. Siba aliitwa kwenda kwa Daudi. Mfalme Daudi alimwuliza, "Je wewe ndiye Siba?" Naye akamjibu, "Naam, mimi mtumishi wako ndiye." Mfalme akamwuliza, "Je, hakuna mtu yeyote aliyesalia katika jamaa ya Shauli? Kama yuko, ningependa kumtendea wema wa Mungu." Siba akamjibu, "Yuko mwana wa Yonathani, lakini yeye amelemaa miguu." Mfalme akamwuliza, "Yuko wapi?" Siba akamjibu, "Yuko nyumbani kwa Makiri mwana wa Amieli huko Lo-debari." Basi, mfalme Daudi akatuma watu, naye akaletwa kutoka nyumbani kwa Makiri mwana wa Amieli huko Lo-debari.

Basi, Mefiboshethi mwana wa Yonathani, na mjukuu wa Shauli akaenda kwa mfalme Daudi, akaanguka kifudifudi mbele ya mfalme Daudi, akasujudu. Daudi akamwita, "Mefiboshethi." Naye akamjibu, "Naam! Mimi hapa mtumishi wako."

Daudi akamwambia, "Usiogope. Mimi nitakutendea wema kwa ajili ya baba yako Yonathani. Ile ardhi yote iliyokuwa ya babu yako Shauli nitakurudishia. Nawe, daima utakula mezani pangu." Mefiboshethi akasujudu, na kusema, "Mimi ni sawa na mbwa mfu; kwa nini unishughulikie hivyo?"

Kisha, mfalme Daudi akamwita Siba mtumishi wa Shauli, akamwambia, "Ile mali yote iliyokuwa ya Shauli na jamaa yake nimempa mjukuu wa bwana wako. Wewe, watoto wako na watumishi wako mtakuwa mnamlimia Mefiboshethi na mtamletea mavuno ili mjukuu wa bwana wako awe daima na chakula. Lakini yeye atakula mezani pangu." Wakati huo, Siba alikuwa na watoto wa kiume kumi na watano na watumishi ishirini.

Kisha, Siba akamwambia mfalme, "Mimi mtumishi wako, nitafanya yote kulingana na amri yako." Basi, Mefiboshethi akawa anapata chakula chake mezani pa Daudi, kama mmojawapo wa watoto wa mfalme. Mefiboshethi alikuwa na mtoto mdogo wa kiume aliyeitwa Mika. Watu wote wa jamaa ya Siba wakawa watumishi wa Mefiboshethi. Hivyo, Mefiboshethi aliyekuwa amelemaa miguu yake yote akawa anaishi mjini Yerusalemu, na kupata chakula chake mezani pa mfalme daima.

Kiini cha Jambo

Wote Pamoja

Baada ya dakika 10–15, msimamizi anauliza mwakilishi kutoka kila kikundi kushiriki majibu ya kikundi chao kwa ujumla.

Mwezeshaji anaangazia mambo yafuatayo:

- Kwa kuwa sote tumeumbwa kwa mfano wa Mungu, pamoja na watu wenye ulemavu, thamani yetu haihusiani na uwezo na ustadi wetu, lakini hutoka kwa vile tulivyo.
- Watu ambao hawathaminiwi sana na wenzao wanabaki kuwa muhimu katika Mwili wa Kristo.
- Mungu hutumia ulemavu, na watu wenye ulemavu kwa utukufu wake (angalia pia mfano wa Musa ambaye aligugumia — Kutoka 4:10)
- Ayubu alikuwa mtu mwadilifu na alitajwa kama mfano kwamba alikidhi mahitaji ya watu wenye ulemavu, kwa moyo wa mtumishi.
- Daudi pia, alichaguliwa na Bwana kwa sababu alikuwa "... mtu wa moyo wake mwenyewe" (1 Samweli 13:14; Matendo 13:22) "ambaye atafanya mapenzi yangu yote. Daudi alimkaribisha Mefiboshethi nyumbani kwake, naye "... akala mezani mwa Daudi, kama mmoja wa wana wa mfalme. "
- Badala ya kutupwa nje, au kushtakiwa, au kutelekezwa, alitafutwa, akakubaliwa, na kuheshimiwa, kana kwamba alikuwa hata katika familia ya Daudi.

Mwezeshaji anauliza swali:

- **Kwa hivyo, kulingana na mfano wa kibiblia, tunapaswaje kuishi karibu na watu, na haswa watoto wenye ulemavu?**

Mwezeshaji anaweza kutaja hapa kwamba mapacha kama Yohana katika hadithi yetu, pia wameumbwa na Mungu - tunaona, kwa mfano, katika Mwanzo 25:21 kwamba Mungu alijibu maombi ya Isaka kwa kumpa Rebecca mapacha: *"Isaka alimsihi. Bwana kwa mkewe, kwa maana alikuwa tasa, naye Bwana akamjibu: Rebeka mkewe alipata mimba."* Tunasoma hizi mapacha katika Warumi 9:11: *"...kwa maana ingawa watoto walikuwa hawajazaliwa bado na walikuwa hawajafanya mema au mabaya — ili kusudi la kuchagua la Mungu lisimame, bila kutegemea matendo, na kwa mapenzi ya yule anayemwita, aliambiwa Rebecca: Mkubwa atakuwa chini ya mdogo..."* Kwa hivyo, kama ilivyo kwa mtoto mwingine yeyote, mapacha pia ni...

ZAWADI kutoka kwa Mungu, iliyoundwa kwa mfano wake na ambayo kila moja ina mpango uliofafanuliwa vizuri na Mungu.

Kumaliza (dakika 20)

Lengo – Hitimisho: tumejifunza nini leo?

Mwezeshaji anauliza kila mshiriki aandike kwa maandishi nata ambayo wamejifunza wakati wa mchana juu ya kile kinachoitwa 'viashiria' ambavyo husababisha mashtaka ya uchawi kufanywa dhidi ya watoto.

Je! Kuna maelezo mengine ya 'viashiria' hivi katika muktadha wa ukuaji wa kawaida wa watoto na majibu ya kawaida kwa kiwewe? Tuma chapisho - linaandika kwenye karatasi kwenye kuta. Mwezeshaji huwasomea washiriki kama muhtasari. (Baada ya washiriki kuondoka, mtu wa kujitolea huwachukua na mwezeshaji asome ili kujua ikiwa kulikuwa na uelewa mzuri au mambo ambayo hayakueleweka na ambayo yanahitaji kurekebishwa wakati wa kikao kijacho).

Mapitio

Mwezeshaji anatoa muhtasari mfupi wa yale tuliyojifunza kupitia kila shughuli. Tumegusa ishara zinazodhaniwa za uchawi ambazo husababisha mashtaka dhidi ya watoto kama vile ulemavu wa mwili na tabia ngumu kama tabia ya kulowesha kitanda, mabadiliko ya mhemko, ukaidi. Tumejifunza kwamba hizi zinazoitwa 'ishara' haziaminiki na zina maelezo mengine mengi, kwa hivyo haziwezi kuaminika au kutajwa kuhalalisha mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto.

Tumejenga 'ukuta' wa karatasi. Kila tofali linawakilisha hitaji la kimsingi la mtoto kwa ukuaji wake mzuri na wa ulimwengu. Tulikubaliana kuwa mahitaji ya kimsingi ya mtoto, iwe ya mwili, kiroho, kijamii, kiakili au kihemko, lazima yatimizwe ili kuhakikisha ukuaji mzuri wa mtoto na kutimizwa kwa uwezo wake. Kinyume chake, kukosekana kwa hali hizi kunazuia ukuaji na ukuaji wa watoto. Ukuta wao uko katika hatari ya kuanguka.

Kisha tukazingatia athari za kiwewe kwa mtoto. Ikiwa mtoto ameumizwa na mizozo, unyanyasaji, kukataliwa, au kunyimwa sana (haswa upendo na utunzaji wa mwili na kihemko), wakati mwingine watakua na mikakati hasi ya kukabiliana. Kuongezeka kwa uchokozi, kujitenga, na shida za mwili kama vile maumivu ya kichwa, kupoteza hamu ya kula na nguvu, usumbufu wa kulala, mabadiliko ya mhemko, na ishara zingine za wasiwasi pia ni sehemu ya dalili. Unaweza kurudi nyuma wakati unapoteza faida fulani za maendeleo. Wakati mwingine huanza kunyonya kitanda tena au kuota ndoto mbaya, kwa mfano. Tumejifunza kwamba tabia hizi mara nyingi hufasiriwa vibaya kama 'ishara' kwamba mtoto ni 'mchawi' wakati tabia hizi ni majibu ya kawaida kwa dhuluma, kutelekezwa, kiwewe au hali. familia ngumu.

Mwishowe, anasisitiza kwamba tulielewa kwamba Biblia inatuonyesha wazi kuwa kila mtoto ni zawadi kutoka kwa Mungu, pamoja na watoto wenye ulemavu, na kwamba lazima tuwashughulikie mahitaji yao ya kimsingi ili waweze kufanikiwa.

Anaelezea kuwa kesho au kwenye semina inayofuata ya mafunzo, tutakuwa tukiangalia hofu, uweza wa Mungu na jinsi upendo kamili wa Bwana "unavyotupa woga".

Kiini cha Jambo

Omba

Kuondoka

Kiambatisho 1

miaka 12–18 ya ujana	marafiki	elimu	maisha ya kibinafsi	msaada wa kiroho, na sala	upendo	mwongozo, ushauri
	kukubalika, uthibitisho	chakula na maji safi	uhuru, uwajibikaji	makao	mipaka na ufundishaji	nidhamu
miaka 7–11 ya utoto	maombi	uthibitisho, kukubalika	ulinzi, usalama	msaada wa kiroho	upendo na upole	elimu
	nidhamu, mipaka	makao	chakula na maji safi	kufurahisha na kucheza	marafiki	ufundishaji, ushauri
miaka 3–6 utoto wa mapema	chakula na maji safi	kufurahisha na kucheza	nidhamu, mipaka	kukumbatia, upendo, upole	msaada wa kiroho	usalama
	marafiki	uchunguzi	ulinzi	makao	kukubalika, uthibitisho	kusisimua
miaka 0–2 utoto wa mapema	mazoezi	kusisimua	ulinzi na utunzaji	msaada katika maombi	kucheza	kampuni
	upendo	kukumbatia	usalama	maziwa, maji safi	mahitaji ya usafi	chakula

Kumbuka – hii ni mfano tu wa kile ukuta unaweza kuonekana.

Moduli 4

NGUVU ZA KIROHO

Madhumuni ya jumla: Changia kupitia majibu thabiti ya mabadiliko ya tamaduni na tabia ndani ya jamii za karibu kuhusiana na hali ya tuhuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto.

Lengo la moduli hii: Katika moduli hii tunajadili...

- hofu, kwa kurejelea Enzi kuu ya Mungu na matokeo ya kiroho ya kile Yesu Kristo alikamilisha msalabani; na
- mafundisho ya kibiblia kuhusu 'uchawi'.

Mwisho wa moduli hii, washiriki watakuwa na uelewa kamili wa ushindi katika Kristo, na ukweli kwamba kama Wakristo hatujaitwa kuogopa. Pia watajua kuwa uchawi na mashtaka ya uchawi kama inavyoeleweka hapa hayapatikani katika Biblia.

Kabla ya Warsha

- Vifaa — chati mgeuzo, alama, karatasi, penseli au kalamu, na baluni zilizoandaliwa mapema kwa ajili ya Shughuli ya 2, mkanda wa picha.
 - Andaa aya zote za Shughuli 1, uziandike kwenye vipande au karatasi (kulingana na maagizo hapa chini).
 - Andaa mistari yote ya Shughuli ya 2, ambayo inapaswa kuhesabiwa na kuweka kalamu au penseli au vitambaa au vijiti, au kuingizwa kwenye baluni zilizopandishwa.
 - Andika Warumi 8:15–16 kwenye chati mgeuzo kwa mwisho wa Shughuli 2.
 - Andika fasili tatu za Shughuli 3 kwenye karatasi kubwa.
 - Nakala za maswali yatakayojadiliwa katika vikundi (wapewe kila kikundi kabla ya shughuli inayofaa).
-

Kuanza (dakika 10)

Maombi na Ibada

Mapitio (dakika 30)

Lengo — Muhtasari wa moduli tatu za kwanza.

Kiini cha Jambo

Mwezeshaji anawauliza washiriki hitimisho kuu la **moduli ya kwanza** na kisha anasisitiza kwa kuonyesha karatasi zinazofaa za moduli 1 na maneno haya (na aya zinazoambatana):

Biblia inatuonyesha wazi kuwa:

..... *Watoto ni zawadi ya Mungu (Zaburi 127:3-5), iliyoundwa (Zaburi 139:13) kwa mfano wake (Mwanzo 1:27) na kila mmoja na mpango ulioelezwa vizuri (Zaburi 139:16) na Mungu.*

Halafu pia tuliwachunguza watoto kulingana na maono ya Mungu haswa kupitia igizo yetu kulingana na aya ya 15-17 ya Luka 18. Tulibaini kuwa Yesu aliwaheshimu, aliwasikiza, aliwapenda, aliwapenda. kupewa kipaumbele nk. lakini wanafunzi walitaka kuwafukuza. Mara nyingi tabia na mitazamo yetu kwa watoto haionyeshi mfano wa Yesu bali ni ile ya wanafunzi.

Anawauliza wakumbuke kile tulichofanya katika **moduli ya pili**. Baada ya michango yao, kama muhtasari, anawakumbusha kwamba tumeanza kuchunguza baadhi ya mizizi ya shutuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto, haswa jukumu la kukubali jukumu la matendo na maamuzi yetu. Biblia inatuonyesha kuwa tunawajibika kwa matokeo ya matendo yetu wenyewe, na kwamba hatupaswi kutafuta kulaumu wengine wanaougua.

Inaonyesha karatasi zinazofaa za moduli ya pili:

- *Mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto hayafanani na Neno la Mungu.*
- *Watoto ni zawadi kutoka kwa Mungu (Zaburi 127)*
 - *Tunawajibika kwa matendo yetu wenyewe (Wagalatia 6)*
 - *Hatupaswi kulaumu wengine kwa matokeo ya uchaguzi wetu (Mwanzo 3)*
 - *Lazima tuwalinde watoto (Mathayo 18)*

Akiendelea, msimamizi anauliza maswali zaidi, akitafuta kusisitiza yafuatayo...

Katika **moduli ya tatu**, tuliangazia ishara zinazodhaniwa za uchawi ambazo husababisha mashtaka dhidi ya watoto. 'Ishara' hizi ni pamoja na ulemavu wa mwili na tabia ngumu kama vile tabia ya kulowesha kitanda, mabadiliko ya mhemko, ukaidi. Tumejifunza kuwa hizi zinazoitwa 'ishara' sio zinaaminika na zina maelezo mengine mengi yanayowezekana, kwa hivyo haziwezi kuaminika au kutajwa kuhalalisha mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto.

Tumejenga 'ukuta wa karatasi'. Kila tofali linawakilisha hitaji la kimsingi la mtoto kwa ukuaji wake mzuri na wa ulimwengu. Tulikubaliana kuwa mahitaji ya kimsingi ya mtoto, iwe ya mwili, kiroho, kijamii, kiakili au kihemko, lazima yatimizwe ili kuhakikisha ukuaji mzuri wa mtoto na kutimizwa kwa uwezo wake. Kinyume chake, kukosekana kwa hali hizi kunazuia ukuaji na ukuaji wa watoto. 'Ukuta' uko hatarini kuanguka.

Kisha tukazingatia athari za kiwewe kwa mtoto. Ikiwa mtoto ameumizwa na mizozo, unyanyasaji, kukataliwa, au kunyimwa sana (haswa upendo na utunzaji wa mwili na kihemko), wakati mwingine watakua na mikakati hasi ya kukabiliana. Kuongezeka kwa uchokozi, kujitenga, na shida za mwili kama vile maumivu ya kichwa, kupoteza hamu ya

Kiini cha Jambo

kula na nguvu, usumbufu wa kulala, mabadiliko ya mhemko, na ishara zingine za wasiwasi pia ni sehemu ya dalili. Inaweza kurudi nyuma kwa kupoteza faida fulani za maendeleo. Wakati mwingine huanza kunyonya kitanda tena au kuota ndoto mbaya, kwa mfano. Tumejifunza kwamba tabia hizi mara nyingi hufasiriwa vibaya kama 'ishara' kwamba mtoto ni "mchawi" wakati kwa kweli tabia hizi ni majibu ya kawaida kwa unyanyasaji,

Tulipitia pia mistari katika Biblia kuhusu mtazamo na tabia inayofaa kwa watu wenye ulemavu, kwa kuzingatia mfano wa Ayubu na Daudi. Biblia inatufundisha kuwa **kila** mtoto ni zawadi na kiumbe cha Mungu, pamoja na watoto wenye ulemavu na mapacha.

Leo (katika **moduli hii ya nne**) tutajadili nguvu za kiroho, Uweza wa Mungu, ushindi wa Yesu Kristo msalabani, ambayo ni ushindi wa mema juu ya mabaya. Tutachunguza jukumu la hofu katika mashtaka ya uchawi. Kisha tutaangalia kile Neno la Mungu linatufundisha juu ya 'uchawi'.

Shughuli 1 (dakika 50)

Lengo — Fikia hofu kwa nuru ya Enzi kuu ya Mungu na kile Yesu Kristo alikamilisha msalabani.

Mafunzo ya Kikundi

Washiriki wamegawanywa katika vikundi vitatu. Mwezeshaji anawauliza wafikirie juu ya mambo ambayo watu katika jamii zao (makanisa, vijiji, vitongoji) wanaogopa. Halafu mwezeshaji anaelezea kwamba kila kikundi kinapaswa kupanga orodha yao ili kitu tunachoogopa zaidi ni nambari 1 na kitu tunacho ogopa kidogo ni katika nafasi ya mwisho. Mwakilishi kutoka kila kikundi anashiriki orodha ya kikundi chao kwa jumla.

Kuna uwezekano kwamba uchawi au mapepo au pepo wachafu watakuwamo kwenye orodha, lakini ikiwa sivyo, mwezeshaji anapaswa kuziongeza. Anaelezea kuwa watu wengi katika jamii zetu na hata katika makanisa yetu wanaishi kwa hofu, na haswa kwa kuogopa nguvu mbaya na uchawi. Anaongeza kuwa hii ni moja ya mizizi kuu ya janga la sasa la tuhuma za uchawi dhidi ya watoto wetu. Hii ni moja ya sababu za idadi isiyowezezekana ya watoto wanaoishi mitaani katika miji yetu mikubwa.

Neno la Mungu

Mwezeshaji anaelezea kwamba sasa tutachunguza swali lifuatalo:

- **Je! Biblia inasema nini juu ya hili?**

Mwezeshaji anaandika maneno haya mchanganyiko kwenye chati mgeuzo:

- WIIZM
- KASHMIT
- OWGONM, na ABBA AW GOONU

Kiini cha Jambo

Anaelezea kuwa haya ni maneno yaliyotumiwa katika Neno la Mungu kuelezea asili ya Shetani lakini kwamba herufi za kila neno zimechanganywa. Anawauliza washiriki katika vikundi vyake vitatu kuzipanga na kupendekeza mistari kutoka kwa Bibilia ambapo hupatikana kama maelezo ya adui.

Baada ya dakika tano anaimarisha mambo yafuatayo:

WIIZM = MWIZI

Yohana 10:10

.....
Mwizi huja tu kuiba, kuua na kuharibu. Nimekuja ili watu wapate uzima, maisha tele.

Mwezeshaji anawauliza washiriki watoe mifano ya Shetani Mwizi.

Baadaye, anaimarisha kwamba Shetani anatuibia furaha na amani. Anaiba usalama, upendo, kitambulisho kama watoto wa Mungu wa thamani, hata maisha yenyewe ya watoto, kwa kusababisha mashtaka ya uchawi. Sio watoto tu wanaougua, lakini familia na jamii kwa ujumla, kwa sababu watu wanashuku. Matokeo ya tuhuma hii ya pande zote, kutokuaminiana, ni kwamba mataifa yote hayawezi kufikia uwezo wao kamili kwa sababu ya uhusiano uliovinjika. Kwa kuunda hofu, adui huharibu maisha ya watu. Kwa upande mwingine, Yesu huleta maisha tele yenye sifa ya upendo, bila woga, bila mashtaka.

KASHMIT = MSHTAKI

Ufunuo 12:10

.....
Maana yule aliyewashtaki ndugu zetu mbele ya Mungu ametupwa chini. Naam, ametupwa chini huyo anayewashtaki usiku na mchana.

Ni Shetani Mshtaki ambaye ndiye chanzo cha mashtaka. Yesu hakumshtaki mtu yeyote kwa uchawi. Hakuna mfano wa mtu kushtaki wengine juu ya uchawi katika Biblia. Tunapowatuhumu wengine kwa uchawi, au kuwasikiliza wale wanaowatuhumu, tunafanya kazi chafu ya Mshtaki. Je! Anatupataje kufanya kazi yake chafu? — kupitia hofu, uoga.

OWGONM = MWONGO

ABBA AW GOONU = BABA WA UONGO

Yohana 8:44

.....
Nyinyi ni watoto wa baba yenu Ibilisi na mnataka tu kutekeleza tamaa za baba yenu. Yeye alikuwa muuaji tangu mwanzo; hana msimamo katika ukweli, kwani ukweli haumo ndani yake. Kila asemapo uongo, husema kutokana na hali yake ya maumbile, maana yeye ni mwongo na baba wa uongo.

Kiini cha Jambo

Ni baba wa uwongo ambaye ananong'ona kwamba tunapaswa kumwogopa, ambaye huamsha hofu na ambaye anatuibia amani yetu ya akili. Wakati wa semina ya Moduli ya 2, tulielewa kuwa anapokabiliwa na mashtaka ya uchawi mtu anapaswa kuuliza swali kila wakati: "Unajuaje?" (*kuinua mkono wa kulia na kunyoosha juu kwa kidole cha kidole ili kuimarisha swali.*) (Kumbuka kwa undani zaidi ikiwa ni lazima.) Tulielewa kuwa adui ni mwongo na kwamba anatumia uwongo na udanganyifu kuharibu maisha ya watoto na watu wazima.

Ni mwongo, baba wa uwongo, mshtaki, mwizi (maneno mchanganyiko hapo juu), ambaye hutafuta kwamba watu, na haswa watu wa Mungu, wanaishi kwa hofu. Hofu hutudhoofisha na kutupokonya silaha. Hofu hutufanya tusifanikiwe: badala ya kusherehekea utukufu wa Mungu, tunampa nguvu nyingi adui na tunahatarisha kufanya kazi yake.

Mwezeshaji anaelezea kwamba tutakuwa tukichunguza kile Biblia inasema juu ya nguvu za Shetani, kwa kuuliza swali:

- **Ni nani aliye juu ya uongozi wa nguvu za kiroho?**

Mstari ufuatao (1 Mambo ya Nyakati 29:11) umeandikwa (kabla ya semina) kwenye karatasi na msimamizi anauliza kujitolea kati ya washiriki kuisoma:

.....
*Ukuu na uweza na ukuu ni mali yako, Bwana, na utukufu na enzi. Kwa maana vyote vilivyo mbinguni na duniani ni vyako Bwana. Utawala ni wako, **wewe ni mtawala juu juu ya kila kitu.*** 1 Mambo ya Nyakati 29:11

Mwezeshaji anaelezea kuwa aya hiyo inaelezea asili na asili ya Mungu. Anawauliza washiriki kurudia kwa sauti sifa katika aya hii inayoelezea yetu Mungu naye huwaandika kwenye chati mgeuzo (ukuu, nguvu, ukuu, utukufu, ukuu, utawala, enzi kuu, wa Milele). Anauliza swali:

- **Tabia hizi zinatambua nini juu ya Mungu?**

Mstari wa 1 Nyakati 29:11 umeandikwa kwenye karatasi kubwa kabla ya semina. Imewekwa ukutani na mwezeshaji awaalika washiriki kusoma kifungu pamoja kwa sauti.

Ukutani

Mwezeshaji anaeleza kwamba uwezo na ukuu wa Mungu unapatikana kila mahali katika Biblia: sio siri iliyofichika machoni petu! Anawaomba washiriki kutaja baadhi ya mistari (ambayo ipo mingi katika Biblia) kwa kuisoma kwa sauti kubwa mbele ya kila mtu.

(Hakuna haja ya kuandika majibu. Ni vyema kusikiliza baadhi yao yakinukuliwa au kusomwa kwa dakika chache).

Mwezeshaji anaanza mchakato na...

Kiini cha Jambo

1 Timotheo 6:15

..... *Yeye ndiye aliyebarikiwa na Mwenye enzi pekee, Mfalme wa wafalme na Bwana wa mabwana.*

Mwezeshaji anasoma tena fungu kwenye ukuta (1 Nyakati 29:11) na kuwauliza washiriki ikiwa Mungu wetu ni...

- Mfalme wa wafalme: "ndio!"
- Bwana wa mabwana: "ndio!"
- mwenye uwezo wote: "ndio!"
- ya kutisha: "ndio!"
- mfalme: "ndio!"
- mkuu: "ndio!"
- zaidi ya mambo yote: "ndio!"
- (kwa sauti kubwa zaidi) zaidi ya vitu VYOTE?: "ndio!"
- ikijumuisha nguvu za uovu: "ndio!"

Kisha mwezeshaji anabandika ukutani aya tatu zifuatazo (zilizoandikwa kabla ya warsha):

Wakolosai 2:15

..... *[Msalabani, Kristo] aliwavua silaha enzi zote na mamlaka yote na kuwafanya kuwa kitu cha kuonekana hadharani, akizishangilia kwa njia ya msalaba.*

Waefeso 1:21

..... *Kristo amewekwa juu sana kuliko utawala wote na mamlaka yote, kila mamlaka, kila mamlaka na enzi yote; juu ya kila jina linalotajwa, si katika wakati huu tu, bali na katika ule ujao pia*

Mathayo 28:18

..... *Yesu akaja akawaambia, "Nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani. Basi enendeni, mkafanye wanafunzi wa kila taifa."*

Mwezeshaji anawauliza washiriki:

- Je, Kristo anashinda juu ya BAADHI tu ya falme na mamlaka?

Mwezeshaji anawahimiza washiriki kujibu:

- "Hapana, juu ya falme na mamlaka YOTE!"

Mwezeshaji anawauliza washiriki:

- Je, Kristo amewekwa juu ya BAADHI ya watawala na mamlaka na majina?

Washiriki wanajibu:

Kiini cha Jambo

- “La, juu ya watawala WOTE na mamlaka na majina!”

Mwezeshaji anawauliza washiriki:

- Je, Yesu anasema ana mamlaka FULANI tu mbinguni na duniani?

Washiriki wanajibu:

- “La, mamlaka YOTE mbinguni na duniani!”

Biblia inatuambia kwa msisitizo kwamba HAKUNA nguvu iliyo na nguvu zaidi ya Mungu Mwenyezi, Baba, Mwana na Roho Mtakatifu. Kwa kweli, hakuna ulinganisho unaowezezana kati ya Bwana na adui. Ni Mungu ambaye ana uwezo wote, na mamlaka, na adui hana hata mmoja kwa kulinganisha.

Mwezeshaji anarudia kwamba Yesu Kristo alikuwa mshindi msalabani.

Waebrani 1:3

Yeye ni mngao wa utukufu wa Mungu, na mfano kamili wa hali ya Mungu mwenyewe, akiutegemeza ulimwengu kwa neno lake lenye nguvu. Baada ya kuwatakasa binadamu dhambi zao, ameketi huko juu mbinguni, upande wa kulia wa Mungu Mkuu.

Sasa msimamizi anauliza swali:

- **Je! Ni nini matokeo ya uweza huu wote na ushindi huu juu ya giza na kifo kwetu sisi watu wa Mungu?**

Anawaalika washiriki kutoa majibu yao, ambayo yameandikwa kwenye karatasi ya chati kubwa, iliyochapishwa ukutani. Halafu anaonyesha kuwa kwa sababu ya ushindi wa Yesu msalabani na enzi kuu ya Mungu, hatupaswi kuogopa.

Shughuli 2 (dakika 25)

Lengo – Thibitisha ushindi tulio nao juu ya woga katika Kristo.

Neno la Mungu

Ina vifungu vifuatavyo vilivyoandikwa kwenye vipande vya karatasi, vilivyohesabiwa na kuweka kalamu 10 au penseli au lollipops au vijiti au kuingizwa kwenye baluni zilizochangiwa. Anatupa kalamu, vijiti au baluni kwa washiriki akiwauliza wazishike. Kisha anawauliza wafungue au wapasue na wasome kwa sauti kwa mpangilio wa nambari.

1) 1 Yohana 4:4

Lakini nyinyi, watoto, ni wake Mungu na mmekwisha washinda hao manabii wa uongo; maana Roho aliye ndani yenu ana nguvu kuliko roho aliye ndani ya hao walio wa ulimwengu.

Kiini cha Jambo

Mwezeshaji anasema, "Kwa nini? Watoto wa Mungu hawana cha kuogopa!"

2) Waefeso 2:6

.....
Kwa kuungana na Kristo Yesu, Mungu alitufufua pamoja naye, tukatawale pamoja naye mbinguni.

Mwezeshaji anasema, "Kwa nini? Watoto wa Mungu hawana cha kuogopa!"

3) Yohana 14:27

.....
"Nawaachieni amani; nawapeni amani yangu. Siwapi nyinyi kama vile ulimwengu ufanyavyo. Msiwe na wasiwasi, wala msifadhaike.

Mwezeshaji anasema "Kwa nini?" Na inahimiza washiriki kujibu, "Watoto wa Mungu hawana kitu cha kuogopa!"

4) 2 Timotheo 1:7

.....
Kwa maana Roho tuliypewa na Mungu si wa kutufanya tuwe waoga; sivyo, ila ni Roho wa kutujalia upendo na nidhamu.

Mwezeshaji anasema "Kwa nini?" Na inahimiza washiriki kujibu, "Watoto wa Mungu hawana kitu cha kuogopa!"

5) Isaya 41:10

.....
Basi, usiogope, mimi nipo pamoja nawe. Usifadhaike, mimi ni Mungu wako. Nitakuimarisha na kukusaidia; nitakulinda kwa mkono wangu wa ushindi.

Mwezeshaji anasema "Kwa hiyo?" Na inahimiza washiriki kujibu, "Watoto wa Mungu hawana kitu cha kuogopa!"

6) Zaburi 23:4

.....
Hata ninapotembea kwenye bonde lenye giza la mauti, siogopi ubaya kwa sababu uko pamoja nami. Mwenendo wako na msaada wako: hii ndio inayonifariji.

.....
Nijapopita katika bonde la giza kuu la kifo, sitaogopa hatari yoyote, maana wewe ee Mwenyezi-Mungu u pamoja nami; gongo lako na fimbo yako vyanilinda.

Mwezeshaji anasema "Kwa nini?" Na inahimiza washiriki kujibu, "Watoto wa Mungu hawana kitu cha kuogopa!"

7) Zaburi 46:8

.....
Bwana wa majeshi wa mbinguni yuko pamoja nasi; Mungu wetu ni wa Yakobo.

.....
Njoni mwone matendo ya Mwenyezi-Mungu; oneni maajabu aliyoyafanya duniani.

Kiini cha Jambo

Mwezeshaji anasema "Kwa hiyo?" Na inahimiza washiriki kujibu, "Watoto wa Mungu hawana kitu cha kuogopa!"

8) Wakolosai 1:13

Yeye alituokoa katika nguvu ya giza, akatuleta salama katika ufalme wa Mwanae mpenzi.

Mwezeshaji anasema, "Kwa hivyo?" (Washiriki wanapaswa kujibu kama hapo juu).

9) Wakolosai 2:14-15

...alifutilia mbali ile hati ya deni iliyokuwa inatukabili na masharti yake, na kuifuta kabisa kwa kuipigilia msalabani. Huko Kristo aliwapokonya nguvu zao hao pepo watawala na wakuu; aliwafanya kuwa kitu cha fedheha hadharani kwa kuwaburuta kama mateka katika msafara wa ushindi wake.

Mwezeshaji anasema, "Kwa hivyo?" (Washiriki wanapaswa kujibu kama hapo juu).

10) Waefeso 1 :19-21

...mpate kutambua jinsi uwezo wake ulivyo mkuu mno kwa ajili yetu sisi tunaoamini. Uwezo huo unaofanya kazi ndani yetu ni sawa na nguvu ile kuu mno aliyomfufua nayo Kristo kutoka kwa wafu, akamketisha upande wake wa kulia mbinguni. Huko, Kristo anatawala juu ya kila tawala, mamlaka, enzi na ukuu; anatawala juu ya kila cheo kiwezacho kutajwa katika ulimwengu huu na katika ulimwengu ujao.

Mwezeshaji anasema, "Kwa hivyo?" (Washiriki wanapaswa kujibu kama hapo juu).

Eleza

Mwezeshaji anaelezea kuwa kazi ya adui na nguvu za uovu ni kumpinga Mungu. Wanatafuta kuwapa changamoto Wakristo kuishi kwa njia ambayo ni kinyume na neno la Mungu. Hofu ni chombo cha adui kinachotusukuma tuangalie mbali na Kristo na turekebishe kwenye majaribu na shida za maisha. Adui ananong'oneza tuhuma kwetu: "Nani alifanya hivyo?", "Nani ananiumiza?", "Mchawi ni nani?" Anatuibia furaha na amani. Anasema uongo. Anatuhumu. Inaharibu familia, na maisha yenyewe ya watuhumiwa. Maendeleo ya mataifa yote yanateseka na mataifa hukosa uwezo wao kwa sababu ya uhusiano uliovunjika na kupooza na uharibifu unaoletwa na woga. Hii ndiyo sababu Yesu alisema mara nyingi kuliko sharti lingine lolote, "Usiogope!" Lazima uchague imani na kumwamini Kristo kuliko woga. Upendo badala ya tuhuma. Maisha badala ya uharibifu wa maisha.

Mwezeshaji anaandika Warumi 8: 15-16 kwenye chati mgeuzo na anawaalika washiriki kuzisoma pamoja kwa sauti:

Warumi 8:15-16

Kiini cha Jambo

.....
Kwa maana, hamkumpokea Roho mwenye kuwafanya nyinyi watumwa tena na kuwatia hofu, bali mmempokea Roho mwenye kuwafanya nyinyi watoto wa Mungu, na kwa Roho huyo, sisi tunamwita Mungu, "Aba," yaani "Baba!" Naye Roho mwenyewe anathibitisha na roho zetu kwamba sisi ni watoto wa Mungu.

Mwezeshaji anasisitiza kwamba kwa sababu ya Roho Mtakatifu anayekaa ndani yetu, tuko huru na hofu. Hatuko tena watumwa wa hofu; sisi ni watoto wa Mungu — aleluya!

Shughuli 3 (dakika 55)

[Chanzo: Dr Steven Rasmussen, makala juu ya Wachawi na Watabiri, katika Africa Study Bible (ukurasa wa 662–664), Oasis International Ltd (2017). Makala kilichukuliwa na kutumiwa kwa ruhusa.]

Lengo — Chunguza kile Biblia inatufundisha juu ya uchawi.

Eleza

Muktadha

Mwezeshaji anaelezea kuwa kila mtu anajaribu kuelewa na kudhibiti maswala ya maisha, kama ugonjwa, kifo, ukosefu wa ajira, ugumba, ugumu wa kifedha, na bahati mbaya. Katika muktadha wetu wa Kiafrika, mara nyingi tunatafuta kupata mtu anayewajibika nayo. Tunatafuta viashiria vya uhusiano mbaya kuelezea hafla mbaya. Watu wengi hushauriana na mtu anayejiita mchawi au nabii ili kujua ni nani aliyesababisha shida, na, kama tulivyogundua katika Moduli ya 2, mara nyingi tunajaribu kulaumu maamuzi yetu mabaya kwa wengine. Mchawi anaweza kulaumu roho isiyoonekana (mfano pepo, babu, au jini) au anayeitwa "Mchawi" ambaye mara nyingi ni mwanachama wa familia, jirani, mwenzake.

Mwezeshaji anaonyesha fasili tatu (zilizoandikwa mapema) na kuzielezea.

Ufafanuzi

- Kwa hivyo, **mtabiri** ni mtu (mwanamume au mwanamke) *anayetambuliwa hadharani* na ambaye *hutangaza waziwazi* kuwa anaweza kugundua na kuponya magonjwa na shida zingine, kumtambua mtu aliyesababisha shida hizo, au kumsaidia mtu aliye na kufaulu katika kazi ya kitaalam, siasa, maisha ya kupenda, n.k., kutumia *ujuzi uliojifunza* kutumia nguvu za mababu au mizimu, au dawa ya jadi.
- **Mchawi** ni mtu anayeshutumiwa na mtabiri (au mtu anayecheza jukumu la mtabiri) kwa kusababisha bahati mbaya / shida kutumia *nguvu zao mbaya za asili*. Mchawi hudhuru wengine kwa makusudi, *kwa siri* na mara nyingi usiku. Uchawi ni *nguvu hiyo mbaya ya kuzaliwa na ya siri*.
- **Pepo** ni roho mbaya na mtumishi wa Shetani. Mapepo hufanya mabaya na hutafuta kuleta hofu, kifo, uharibifu, ambayo ni kazi ya Shetani.

Kiini cha Jambo

Kanuni

Je! Biblia inasema nini juu ya mambo haya?

1. Uchawi na wachawi kama ilivyoelezwa hapo juu hazipatikani katika Biblia. HAKUNA kesi ya MTU mbaya kudhuru wengine kwa njia zisizoonekana, au kwa msaada wa pepo.
2. HAKUNA mfano katika Biblia ambapo mtu anatuhumiwa kwa uchawi. Yesu anamshtaki MTU yeyote kwa uchawi.
3. Kuna waganga na waganga katika Biblia. Ikumbukwe kwamba Bibilia kamwe haielezei watu wanaowadhuru wengine kwa siri wakitumia nguvu mbaya za kiasili. Inazungumza juu ya waganga au wachawi ambao hufanya sanaa zao hadharani pamoja na wale ambao wanatafuta kudhibiti asili au kujua siku zijazo, (kwa mfano kwa kushauriana na wafu, kama yule mwanamke katika 1 Samweli 28:7). Hawa ni watu ambao wanajitafutia riziki kwa kufanya uchawi au uchawi au uganga. Mazoea kama hayo yapo katika tamaduni zote.
4. ***Biblia iko wazi kabisa kwamba watu wa Mungu wamekatazwa kujihusisha na vitendo kama hivyo.*** Ni marufuku kwa Wakristo kushauriana na waganga au wachawi, au kutafuta kuwasiliana na mizimu ya watu waliokufa, au kuweka imani yao katika ushawishi wa nyota na nyota zao, au hata hirizi ambazo huleta bahati nzuri. (Kumbukumbu la Torati 18:10–12; 2 Mambo ya Nyakati 33:6; Yeremia 14:14). Mazoea haya yanatafuta kukwepa na kukataa hekima na ujuzi wa Mungu na kumpa Shetani utukufu. Wanatoka kwa Mwizi, Mshtaki, Mwongo. Wakristo hawapaswi kucheza jukumu la uaguzi, kwa mfano kuwashtaki wengine kwa uchawi – ni kazi ya Shetani. Mungu anachukia na kulaani mazoea kama hayo.
5. Ni Mungu peke yake aliye mwenyezi wote. Tunapaswa kuweka imani yetu yote kwake. Hatuna cha kuogopa (angalia Shughuli 1 hapo juu). (1 Yohana 4:4).

Neno la Mungu

Maneno haya yanamaanisha nini?

Mwezeshaji anaeleza kwamba Kutoka 22:18 (“Usimruhusu mwanamke mchawi kuishi”) mara nyingi hutumiwa kuhalalisha mashtaka ya uchawi na mateso na mauaji ya watu wanaotuhumiwa kwa uchawi. Katika lugha za Kiafrika, neno ‘sorcière’ kwa Kifaransa (au ‘sorceress’ kwa Kiingereza) mara nyingi hutafsiriwa na a neno ambalo ni sawa na neno ‘mchawi’. Lakini katika lugha asilia ya Biblia, neno ‘kashaph’ katika Kiebrania limetumika, ambalo ni karibu na wazo la ‘devin’ kwa Kifaransa (au ‘diviner’ kwa Kiingereza). Katika kila mfano wa neno hili katika Biblia, inarejelea watu wenye jukumu la umma (na linalolipwa vizuri) ambao kazi yao ilikuwa kumsaidia mfalme, kufichua siri, au kuiga miujiza (kwa mfano ‘kashaph’ ya Farao katika Kutoka sura ya 7 hadi 9, au ya Nebukadneza ‘kashaph’ katika Danieli sura ya 2).

Kiini cha Jambo

Mwezeshaji anauliza wajitolea wawili kusoma vifungu hivi:

Kutoka 7:8–12

Mwenyezi–Mungu aliwaambia Mose na Aroni, “Farao atakapowaambieni mthibitisha jambo hilo kwa kutenda miujiza, wewe utamwambia Aroni aichukue fimbo yake, aitupe mbele ya Farao, nayo itakuwa nyoka.” Basi, Mose na Aroni wakamwendea Farao na kufanya kama walivyoamriwa na Mwenyezi–Mungu. Aroni alitupa fimbo yake chini mbele ya Farao na maofisa wake, nayo ikawa nyoka. Lakini, Farao akawaita wenye hekima wake na wachawi; hao wachawi wa Misri wakafanya vivyo hivyo kwa uchawi wao. Kila mmoja akaitupa fimbo yake chini, ikawa nyoka. Lakini fimbo ya Aroni ikazimeza fimbo zao.

Mwezeshaji anaelezea kuwa katika dondoo hili (na zile zinazofuata, Kutoka 7:22, 8:3, 8:14–15; 9:11) neno 'kashaph' katika lugha ya asili ya Kiebrania limetafsiriwa 'mchawi'. Na anaonyesha kwamba nguvu zao ni duni kabisa kuliko zile za Mungu ambaye alikuwa akifanya kazi kupitia Haruni: “Na fimbo ya Haruni **ilimeza** fimbo zao.”

Danieli 2:1–3

Mnamo mwaka wa pili wa utawala wake, mfalme Nebukadneza aliota ndoto, akawa na wasiwasi sana rohoni hata usingizi ukamtoweka. Basi, mfalme akaamuru waganga, walozi na wachawi wa Wakaldayo waletwe ili wamfasirie ndoto yake. Wote wakaja na kusimama mbele yake. Mfalme Nebukadneza akawaambia, “Niliota ndoto, nayo inanipa wasiwasi, nami nataka nijulishwe tafsiri yake.”

Mwezeshaji anaelezea kuwa kwa Kiebrania mistari hii pia hutumia neno 'kashaph', ambayo ni, watu ambao hufanya mazoezi ya sanaa yao hadharani, ambaye mfalme anajua na anaweza kuleta kwa urahisi. Wao sio "wachawi" ambao hufanya kwa siri kudhuru wengine. Kwa hivyo mistari huu hauhalalishi hatua dhidi ya wale wanaodaiwa "uchawi".

Muktadha ni nini?

Kisha msimamizi anaelezea kuwa ni muhimu pia kusoma aya ya Kutoka 22 kwa muktadha. Anasoma maneno ya Kutoka 22:18–24:

Kutoka 22:18–24

*Usimwache mwanamke mchawi aishi... Anayemtolea tambiko mungu mwingine badala ya Mwenyezi–Mungu pekee, lazima aangamizwe kabisa. Msimdhulumu mgeni wala kumtesa, maana nanyi pia mlikuwa wageni nchini Misri. **Msimtese mjane au yatima. Kama mkiwadhulumu hao nao wakanililia, hakika nitakisikiliza kilio chao, na hasira yangu itawaka, nami nitawaueni kwa upanga, na wake zenu watakuwa wajane na watoto wenu yatima.***

Kiini cha Jambo

Tayari tumeelewa kuwa Mungu huwazuia watu wake kushauriana na waganga au kufanya kazi ya mchawi (kwa kufanya au kuthibitisha mashtaka ya uchawi, kwa mfano) kwa sababu waganga wanatafuta kutwaa jukumu la Mungu. Lakini, angalia ana hasira gani na wale wanaowatesa walio hatarini zaidi: wajane na yatima. Ni Mungu mwenyewe ndiye atakayewaadhibu vikali. Na bado ni yatima na wajane ambao mara nyingi wanakabiliwa na mashtaka ya uchawi na matokeo mabaya yanayofuata.

Namna gani uzoefu wetu wa kibinafsi?

Mwezeshaji anaelezea kuwa Biblia ina mifano ya watu waliokandamizwa na mashetani. Biblia inatufundisha kuwa nguvu hizi mbaya zipo na hutafuta kuharibu wanadamu na kuwaondoa mbali na Mungu. Wao huleta kifo na uharibifu. Lakini tunaona kwamba watu wanaodhulumiwa na mapepo ni wahasiriwa. Mapepo huwaumiza na watu wanaodhulumiwa wanateseka. Katika Biblia tunaona shida zinazosababishwa na Shetani na mapepo, lakini KAMWE kwa sababu mtu alizituma. Biblia haifundishi kwamba pepo hutumikia au wanahitaji watu wafanye kazi zao. Hawana haja ya kusukuma au kuhimizwa kuua, kuiba, kusema uwongo, kushutumu, kujaribu.

Mwezeshaji anamwalika kujitolea kusoma kifungu kifuatacho:

Waefeso 6:12-13

..... *Kwa maana sio lazima tupambane na nyama na damu lakini dhidi ya mamlaka, na mamlaka, na wakuu wa ulimwengu huu wa giza, na pepo wabaya katika ulimwengu wa roho. Kwa hivyo, chukua silaha zote za Mungu, ili uweze kupinga siku mbaya, na simama imara baada ya kushinda kila kitu.*

Waefeso 6:12 inasema kwamba "sio lazima tupambane na nyama na damu (basi sio dhidi ya wanadamu, pamoja na wale wanaotuhumiwa kwa uchawi), lakini dhidi ya watawala, dhidi ya mamlaka, dhidi ya wakuu wa ulimwengu huu wa giza, dhidi ya pepo wabaya katika sehemu za mbinguni." **Na inawezekana** kuwashinda. Jinsi gani? "Kwa hivyo, chukua silaha zote za Mungu ili uweze kusimama kidete dhidi ya hila za shetani" (aya ya 11) na "ili uweze kupinga siku mbaya, na kusimama imara baada ya kushinda kila kitu" (aya ya 13).

Lazima tuige mfano wa Kristo. Aliwajali wanyonge, waliotengwa, wagonjwa na wanyonge katika jamii. Alipokutana na watu walioonewa na pepo, hakuwa akiogopa mtu huyo au mashetani. Alimponya mtu huyo kwa huruma na fadhili, na kutoa pepo kwa mamlaka, lakini kamwe hakutumia vurugu, mateso, au matendo ya kitamaduni. Tutaangalia kwa karibu mfano wake katika Moduli ya 5.

Shughuli 4 (dakika 20)

Lengo – Tengeneza nafasi ya kutafakari juu ya ujifunzaji huu.

Kiini cha Jambo

Muhtasari

Mwezeshaji anakumbusha shughuli "Unajuaje?" Kutoka kwa Moduli ya 2. Anawauliza washiriki kuielezea na kuelezea kusudi la shughuli hiyo.

Jibu: Ili kujaribu uaminifu wa dai kwamba mtuhumiwa ni mchawi. Swali la kimsingini, "Je! unajuaje hakika kwamba mtu huyu ana hatia?"

Anawauliza swali lifuatalo:

- **Je! Kuna mashtaka ya uchawi katika Biblia?**

Jibu la kupigia mstari: HAPANA. Katika Biblia hakuna mfano wa mashtaka kama hayo yaliyotolewa dhidi ya mtoto (au mtu mzima). Lakini tulisoma wazi katika Biblia kwamba Shetani ndiye Mshtaki na baba wa uwongo. (Kwa mfano: Zekaria 3:1 — "Kisha akanionyesha Yohua kuhani mkuu, ambaye alikuwa amesimama mbele ya malaika wa Bwana. Na Mshtaki alisimama mkono wake wa kulia kumshtaki"; Yohana 8:44 — "Baba yenu ni Ibilisi, na mnataka kufuata matakwa yake. Tangu mwanzo yeye ni muuaji; hasimami katika ukweli, kwa sababu hakuna hana ukweli ndani yake. Anaposema, husema kwa kina chake mwenyewe, kwa kuwa yeye ni mwongo, yeye ndiye baba wa uwongo.")

Kwa hivyo mashtaka ni kazi ya Mshtaki (Ibilisi, Shetani).

Mwezeshaji anasisitiza kwamba tayari tumeona kwamba uganga ni chukizo mbele za Bwana na kwamba anaukataza vikali. (Kumbukumbu la Torati 18:10 "Mtu yeyote asipate kati yako anayemchambua mwanawe au binti yake kwa moto, anayefanya uaguzi, anayetafuta ishara za uchawi, anayetafuta ishara au anajishughulisha na uchawi") ('kashaph' katika lugha ya asili ya Kiebrania). Ikiwa sisi, wawakilishi wa Kanisa, tumeanza kuchukua jukumu la mchawi, na vile vile la mshtaki, kama wale wanaojiita "manabii" wanaojiita, lazima tujishushe mbele yake. 'Bwana, na tutubie mazoea haya, na tuachane na shughuli hizi.'

Tafakari

Mwezeshaji anawaalika washiriki kutumia dakika chache kimya kufikiri na kujichunguza. Je! Tumefanya kazi ya adui, Mshtaki, mchawi? Je! Tumemhuzunisha mjane au yatima au mtu mwingine aliye katika mazingira magumu au anayetengwa? Ikiwa ndivyo, lazima tujinyenyekeze mbele za Bwana na tutubu mazoea haya, iwe yalifanywa kwa makusudi au la. Tunahitaji kumwalika Roho Mtakatifu afanye kazi mioyoni mwetu. Wacha tuombe pamoja kwamba Mungu atusamehe na kwamba Roho Mtakatifu atubadilishe kupitia upya wa mioyo yetu na akili zetu. Soma Warumi 12:2 pamoja.

Warumi 12:2

.....
 Msiige mitindo ya ulimwengu huu, bali Mungu afanye mabadiliko ndani yenu
 kwa kuzigeuza fikira zenu. Hapo ndipo mtakapoweza kuyajua mapenzi ya Mungu
 na kutambua jambo lililo jema, linalompendeza na kamilifu.

Usiende haraka sana kumaliza. Labda tunahitaji kutumia wakati pamoja katika toba na sala.

Kiini cha Jambo

Kumaliza (dakika 20)

Lengo – Hitimisho: tumejifunza nini leo?

Mwezeshaji anauliza kila mshiriki aandike kwa maandishi fimbo mambo mawili ambayo wamejifunza wakati wa mchana juu ya nguvu za kiroho na hofu, na kile ambacho Biblia inatufundisha kuhusu uchawi. (Baada ya washiriki kuondoka, mtu wa kujitolea huwachukua na mwezeshaji asome ili kujua ikiwa kulikuwa na uelewa mzuri au mambo ambayo hayakueleweka na ambayo yanahitaji kurekebisha wakati wa kikao kijacho).

Katika moduli ya nne, tulijadili nguvu za kiroho, uweza wa Mungu, ushindi wa Yesu Kristo msalabani, ambayo ni ushindi wa mema juu ya mabaya. Watu wa Mungu hawana la kuogopa! Tumejifunza kwamba tuhuma za uchawi dhidi ya watoto mara nyingi huwa na mizizi yao kwa hofu kwani Wakristo lazima waishi maisha ya imani katika Yesu Kristo na **yote ambayo alifanya msalabani**. Tunapaswa kuwa na imani katika Kristo na upendo wake, chanzo cha wokovu, badala ya kuchukua vitu mikononi mwetu:

1 Yohana 4:4

.....
Lakini nyinyi, watoto, ni wake Mungu na mmekwisha washinda hao manabii wa uongo; maana Roho aliye ndani yenu ana nguvu kuliko roho aliye ndani ya hao walio wa ulimwengu.

Tuliangalia kile Neno la Mungu linatufundisha juu ya 'uchawi' na tukaelewa kuwa mashtaka ya uchawi hayafanani na Biblia.

Anaelezea kuwa kesho au wakati wa semina inayofuata ya mafunzo, tutachunguza jukumu la wachungaji kama "wachungaji wazuri" na tuchunguze ushauri wa jinsi ya kujibu mashtaka ya uchawi dhidi ya mtoto.

Omba

Kuondoka

Moduli 5

JUKUMU LA WACHUNGAJI

Madhumuni ya jumla: Changia kupitia majibu thabiti ya mabadiliko ya tamaduni na tabia ndani ya jamii za karibu kuhusiana na hali ya tuhuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto.

Lengo la moduli hii: Katika moduli hii tunajadili

- mafundisho ya kibiblia kuhusu majukumu ya kiroho ya viongozi wa kanisa kama 'wachungaji wa kundi'; na
- mapendekezo ya vitendo juu ya jinsi ya kujibu shtaka la uchawi dhidi ya mtoto.

Mwisho wa moduli, washiriki watakuwa na mwelekeo wazi juu ya jinsi ya kujibu mashtaka na watajua kuwa miongozo hii inaambatana na mfano wa Yesu.

Kabla ya Warsha

- Vifaa - chati mgeuzo, alama, karatasi, mkanda.
 - Chora jedwali katika Kiambatisho 1 mapema kwenye karatasi ya chati mgeuzo ili iwe wazi.
 - Tengeneza nakala za Kiambatisho 2 na 3 (moja kwa kila mshiriki).
 - Andaa mafungu ya Shughuli 2.
 - Andaa igizo la kuigiza kwa Shughuli 3.
 - Nakala za maswali yatakayojadiliwa katika vikundi (wapewe kila kikundi kabla ya shughuli inayofaa).
-

Kuanza (dakika 10)

Maombi na Ibada

Mapitio (dakika 30)

Lengo — Muhtasari wa moduli nne za kwanza.

Mwezeshaji anauliza washiriki wafupishe muhtasari wa mambo kuu ya kujifunza kutoka kwa **moduli zilizopita**. Vidokezo hivi vitasaidia kuongoza mazungumzo, na mwezeshaji anaweza kuonyesha michoro na vidokezo muhimu kwenye ukuta kwa kila hatua.

Kiini cha Jambo

Katika **moduli ya kwanza** tulijifunza kuwa watoto ni zawadi kutoka kwa Mungu, wameumbwa kwa mfano wake, na ambao kila mmoja ana mpango uliofafanuliwa vizuri na Mungu.

Tulielewa pia watoto kulingana na maono ya Mungu. Tulibaini kuwa Yesu aliwaheshimu, aliwasikiliza, aliwapenda, aliwapa kipaumbele, lakini wanafunzi walitaka kuwafukuza. Mara nyingi tabia na mitazamo yetu kwa watoto haionyeshi mfano wa Yesu bali ni ile ya wanafunzi.

Katika **moduli ya pili** tulijifunza kuwa mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto hayafanani na Neno la Mungu. Ile inayoitwa 'ishara' za uchawi haziaminiki na zina maelezo mengine kadhaa yanayowezezekana. Kwa hivyo, mtu hawezi kuamini 'ishara' hizi wala kuzitaja kuhalalisha mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto.

Biblia inaonyesha wazi kwamba lazima tukubali kuwajibika kwa matokeo ya matendo yetu wenyewe na kwamba hatupaswi kutafuta kulaumu wengine ambao wanateseka.

Katika **moduli ya tatu**, tulijifunza kuwa uwepo wa ulemavu wa mwili au tabia ngumu pia ni ishara za uwongo na sio dalili za uchawi.

Tulichunguza kwa undani zaidi (kwa kujenga 'ukuta wa karatasi') mahitaji ya kimsingi ya mtoto, iwe ya mwili, kiroho, kijamii, kiakili au kihemko, kuhakikisha ukuaji mzuri wa mtoto na utimilifu wa uwezo wake uwezo. Ikiwa mahitaji haya hayatatimizwa, itazuia ukuaji na maendeleo wa watoto.

Na tulizingatia athari za kiwewe kwa mtoto. Ikiwa mtoto ameumizwa na mizozo, unyanyasaji, kukataliwa, au kunyimwa sana (haswa upendo na utunzaji wa mwili na kihemko), wakati mwingine watakua na mikakati hasi ya kukabiliana. Hizi zinaweza kuwa za kihemko (kama vile kuongezeka kwa uchokozi, au kutengwa), au shida za mwili (kama vile maumivu ya kichwa, kukosa hamu ya kula na nguvu, shida kulala, na ishara zingine za wasiwasi). Au mtoto anaweza kurudi nyuma (kwa mfano, kuanza kulowesha kitanda tena au kuota ndoto mbaya).

Tumejifunza kwamba tabia hizi mara nyingi hufasiriwa vibaya kama 'ishara' kwamba mtoto ni 'mchawi' wakati tabia hizi ni majibu ya kawaida kwa unyanyasaji, kupuuzwa, kiwewe au hali za kifamilia ngumu.

Tuliangalia pia mistari katika Biblia kuhusu mtazamo na tabia inayofaa kwa watu wenye ulemavu, kwa kuzingatia mfano wa Ayubu na Daudi. Biblia inatufundisha kuwa **kila** mtoto ni zawadi na kiumbe cha Mungu, pamoja na watoto wenye ulemavu na mapacha.

Katika **moduli ya nne**, tulijadili nguvu za kiroho, uweza wa Mungu, ushindi wa Yesu Kristo msalabani, ambayo ni ushindi wa mema juu ya mabaya. Watu wa Mungu hawana la kuogopa! Tumejifunza kwamba tuhuma za uchawi dhidi ya watoto mara nyingi huwa na mizizi yao kwa hofu kwani Wakristo lazima waishi maisha ya imani katika Yesu Kristo na yote ambayo alifanya msalabani. Mwishowe, tuliangalia mafundisho ya Biblia juu ya 'uchawi'.

Kiini cha Jambo

Katika warsha ya leo (**moduli ya tano**), tutajadili majukumu ya wachungaji kama 'wachungaji wazuri wa kundi'. Ifuatayo, tutazingatia mapendekezo ya vitendo juu ya jinsi ya kujibu mashtaka ya uchawi dhidi ya mtoto

Shughuli 1 (dakika 40)

Lengo – Chunguza kile Biblia inasema juu ya jukumu la wachungaji kama wachungaji.

Neno la Mungu

Mwezeshaji anauliza washiriki kutafuta Ezeieli 34:4–6 na anauliza kujitolea kusoma aya hizi kwa sauti.

Ezeieli 34:4–6

(Kwa wachungaji wa Israeli) Hukuwasaidia kondoo dhaifu kupata nguvu zao tena. Haukumtunza yule aliyekuwa mgonjwa, haukumfunga yule aliyevunjika mguu, haukumrudisha yule aliyehama, haukutafuta yule aliyepotea; hapana, umeweka mamlaka yako juu yao kupitia vurugu na ubabe.

Kondoo wangu wametawanyika kwa kukosa mchungaji, nao wamekuwa mawindo ya wanyama wote wa porini. Kondoo wangu wamepotea juu ya milima yote na juu ya vilima vyote virefu. Walitawanyika kote nchini, bila mtu yeyote kuwaangalia au kuwatafuta.

Mwezeshaji anaelezea kuwa kwa sababu ya shutuma na vitendo vurugu vya viongozi wengine wa kanisa, watoto wengi wanafukuzwa kutoka nyumbani kwao na kulazimishwa kuishi mitaani. Kama kondoo walioelezewa katika mafungu haya, watoto hawa wametawanyika, wameachwa na wako hatarini na hakuna anayewalinda.

Mwezeshaji anaonyesha jedwali katika Kiambatisho 1 kwenye karatasi ya chati mgeuzo.

Halafu anawauliza washiriki kumaliza safu hizo mbili kwa ujumla kwa kurejelea aya hizi.

Mwishowe, anasisitiza kwamba wachungaji ni wachungaji na kwamba wanawajibika mbele za Bwana kwa matendo yao kwa watu wanyonge walio chini yao, haswa watoto. Wanapaswa kufuata mfano wa mchungaji mwema na waepuke kuiga vurugu, ubabe, na uzembe ambao ni tabia ya mchungaji mbaya. Yesu alijiita 'Mchungaji Mwema' na ndiye anayepaswa kuigwa. Kama wafuasi Wake, wale walio katika nafasi za mamlaka katika makanisa wanapaswa kuonyesha tabia na tabia Yake. Mchungaji–Mfalme wetu hajawahi kumshtaki mtoto wa uchawi, hajawahi kupaza sauti yake kwa mtoto, na hajawahi kuinua mkono wake kwa mtoto (au mtu mzima) kumpiga.

Tafakari

Mwezeshaji anawaalika washiriki kutumia dakika chache kimya kufikiri na kujichunguza. Je! Tumefanya kazi ya adui, mshtaki, mchawi, mchungaji mbaya? Ikiwa ni hivyo, lazima

Kiini cha Jambo

tujishushe mbele za Bwana, tutubu mazoea haya, na tuachane na shughuli hizi. Tunafanya hivyo kwa ujasiri, kwa sababu Biblia inatuambia katika 1 Yohana 1:9 kwamba *"Tukiziungama dhambi zetu, yeye ni mwaminifu na mwadilifu kutusamehe sisi, na kutusafisha na udhalimu wote."*

Usiruke kwenye Shughuli inayofuata haraka sana. Labda tunahitaji kutumia wakati pamoja katika toba na sala.

Shughuli 2 (dakika 50)

Lengo — Mapendekezo ya Vitendo: jinsi Yesu alivyowatendea watu ambao walikuwa chini ya ushawishi wa mashetani.

Eleza

Eleza kwamba tutachunguza swali: **Je! Yesu aliwachukuliaje watu ambao walikuwa chini ya ushawishi wa mashetani?**

Mwezeshaji anakumbusha kwamba uchawi kama tunavyoelewa hapa katika nchi yetu haupatikani katika Biblia, ambayo ni nguvu ya uovu ya kuzaliwa na ya siri ya mtu kusababisha bahati mbaya au shida kwa wengine. Lakini Neno la Mungu linaonyesha wazi kwamba adui na nguvu za uovu zipo na kwamba kusudi lao ni kumpinga Bwana. Raha yao kubwa ni kuharibu maisha ya wanadamu. Biblia pia inatufundisha kwamba Yesu tayari ameshinda ushindi juu ya nguvu hizi zote mbaya na kwamba aliwaburuza katika maandamano yake ya ushindi baada ya ushindi wake msalabani (Wakolosai 2:15). Wakati wa huduma yake Duniani, Yesu alijibu mara kadhaa kwa mahitaji ya watu ambao walikuwa chini ya ushawishi wa mashetani. Lakini lazima uelewe kwamba katika Biblia, wale ambao walikuwa wameshikwa na pepo hawashtakiwa kamwe kwa uchawi. Hawawahi kutibiwa na vurugu lakini kwa upendo, huruma na utunzaji. Lazima tufanye vivyo hivyo katika hali hii.

Wacha tuchunguze jinsi Yesu alivyotenda katika hali kama hiyo.

Mafunzo ya Kikundi

Washiriki hugawanyika katika vikundi viwili, kuchunguza mistari ifuatayo (iliyoandikwa kwenye karatasi kabla ya wakati na kusambazwa kwa vikundi) na kujibu maswali hapa chini (ambayo yameandikwa kwenye karatasi ya chati mgeuzo).

Kikundi A

Marko 9:14-27 — Uponyaji wa mtoto.

Waliporudi kwa wanafunzi, waliona umati mkubwa uliowazunguka na baadhi ya wasomi wa Fa wakibishana nao. Mara tu watu hawa wote walipomwona Yesu, walishangaa sana na wakakimbilia kumlaki ili wamsalimie. "Unajadili nini nao?" Akawauliza.

Kiini cha Jambo

Kutoka kwa umati, mtu fulani alimjibu: "Bwana, nimemleta mwanangu kwako kwa sababu anaongozwa na roho inayomfanya awe bubu. Mahali popote ambapo roho hii inamshikilia, inamtupa chini, povu hutoka kinywani mwa mtoto, ambaye anasaga meno yake; basi inakuwa ngumu kabisa. Niliwasihi wanafunzi wako watoe roho, na hawakuweza."

Mbio zisizoamini, Yesu aliwaambia: "Nitakuwa pamoja nanyi mpaka lini? Nitakuvumilia hadi lini? Mlete kwangu!" Wakamletea. Lakini, alipomwona tu Yesu, yule pepo mchafu alimshawishi mtoto huyo na kumtupa chini. Akavingirisha chini, povu mdomoni.

"Hili limemtokea kwa muda gani?" Yesu akamwuliza baba yake. "Kwa kuwa alikuwa mdogo sana. Mara nyingi hata, roho mbaya inamshawishi ajitupe motoni au maji ili amwue. Ikiwa kuna chochote unaweza kufanya, utuhurumie na utusaidie!"

"Kama unaweza! Yesu akajibu. "Yote yanawezekana kwa wale wanaoamini. "

Mara baba wa mtoto akasema: "Ninaamini, lakini nisaidie, kwa maana nina imani!"

Yesu, alipoona umati wa watu unamiminika, akamwamuru yule pepo mchafu: "Roho anayekufanya wewe kuwa kiziwi na bubu," akamwambia, "Nakuamuru, mtoke mtoto huyu na usimwingie tena!"

Roho ilitoa kilio kikuu, ikamtetemesha mtoto huyo kwa nguvu na ikamtoka. Mtoto alibaki kana kwamba amekufa, kwa hivyo mashuhuda wengi walisema, "Amekufa." Lakini Yesu akamshika yule mtoto mkono, akamwinua, na mtoto akasimama.

Kikundi B

Luka 4:31–37 — Kutoa pepo na uponyaji huko Kapernaumu.

Alikwenda Kapernaumu, jiji lingine huko Galilaya. Alifundisha huko siku ya Sabato. Wasikilizaji wake waliogopa sana mafundisho yake, kwa kuwa alisema kwa mamlaka.

Katika sinagogi kulikuwa na mtu aliyeshikwa na roho mbaya na ya pepo. Alianza kupiga kelele kwa sauti yenye nguvu: "Ah! Unataka nini nasi, Yesu wa Nazareti? Umekuja kutuagamiza? Najua wewe ni nani: Mtakatifu, aliyetumwa na Mungu."

Lakini, kwa sauti ya ukali, Yesu akamwamuru: "Nyamaza, umtoke mtu huyu!" Yule pepo akamtupa yule mtu chini, katikati ya wasaidizi, na kumwacha, bila kumdhuru.

Kiini cha Jambo

*Kulikuwa na wakati wa mshangao; wote wakasemezana: Ni neno gani hili?
Anaamuru pepo wachafu, kwa mamlaka na nguvu, nao hutoka! "*

Na habari za Yesu zikaenea katika maeneo yote ya jirani.

Maswali

- Eleza mtu aliye chini ya ushawishi wa mashetani katika hadithi. Je! Mtu huyu aliwaumiza wengine? Je! Anaogopwa?
- Je! Mtu huyo anatuhumiwa kwa uchawi?
- Je! Ni mtazamo gani wa familia yao na jamii (kijiji, kitongoji)? Je! Tulimwacha?
- Je! Yesu alifanya nini kumtoa pepo? Je! Ni tabia yake kwa mtu anayehuzunika?
- Je! Ni nini matokeo kwa mtu aliyeumia? Je! Ananyanyapaliwa? Imefukuzwa kutoka kwa jamii (kijiji, kitongoji) au kwa familia? Au kurejeshwa?

Dakika chache baada ya kufanya zoezi hili, msimamizi anawauliza washiriki kusoma tena kifungu kisha wajibu swali lifuatalo:

- Eleza sherehe ya kawaida ya ukombozi (haswa watoto wanaoshtakiwa kwa uchawi) katika...
(a) makanisa yetu
(b) jamii yetu (kijiji, kitongoji)
- Je! Ni tofauti gani kati ya sherehe hizi na mfano wa Kristo.

Wote Pamoja

Mwakilishi kutoka kila kikundi anatoa majibu ya kikundi kwa jumla na kujitolea huyaandika kwenye chati mgeuzo.

Mwezeshaji hufanya muhtasari mfupi kwa kuonyesha mambo yote haya muhimu:

- Mtu anaelewa kwa kusoma hadithi za mikutano hii kwamba, mbali na kuwa na nguvu na kuogopwa, watu walioathiriwa kwa njia hii ni wahasiriwa. Hawaumiza wengine - wanateseka.
- Badala ya kuwafukuza, watu wa familia na jamii (jirani) wanamwendea Yesu na kumwomba rehema na msaada.
- Yeye ni mwema na amejaa huruma. Haadhibu mtu anayesumbuka hata kidogo. Anazungumza moja kwa moja na roho, anaiamuru imwache mtu huyo na kuifukuza tu na neno lake. Mhasiriwa amepona, "Yesu akamshika mtoto mkono, akamwinua, akasimama. Upole gani.

Ukutani

Jedwali kwenye Kiambatisho cha 2 limechapishwa ukutani na safu ya kwanza imejazwa lakini na nafasi zilizoachwa nyuma ili kuongeza maoni mengine kutoka kwa washiriki ikiwa

Kiini cha Jambo

ni lazima. Kwa ujumla, mwezeshaji anawaalika washiriki kuongeza "ndio" au "hapana" kwenye safu ya 2 na 3.

Mwezeshaji anasisitiza kwamba Yesu alitumia tu neno lake la mamlaka **wakati wa huduma yake ya kila siku**, kukidhi mahitaji ya umati kwa ukombozi na utimilifu, **kamwe wakati wa sherehe maalum za kutoa pepo**: Yohana 10:10 "Mwizi huja tu kuiba, kuua na kuharibu. Nimekuja ili watu wapate uzima, maisha tele."

Tunapaswa kufuata mfano wake. Anawafundisha pia wanafunzi kutumia maombi na wakati mwingine kufunga. Lakini ni muhimu **sana** kutambua kuwa ni kwa wanafunzi kufunga, Si kwa mtoto.

Shughuli 3 (dakika 40)

Lengo — Mapendekezo ya Vitendo: jinsi ya kuomba (na jinsi ya kutosali) na watoto.

Kuigiza

Mwezeshaji anahitaji kujitolea tatu (kuarifiwa na kutayarishwa mapema) na mshiriki mwingine aliyechaguliwa wakati huu. Anaelezea kuwa mshiriki anacheza jukumu la mtoto. 'Mtoto' anasimama mbele ya washiriki. Wajitolea hao watatu wanasimama karibu naye.

Wanaanza 'kuomba' kwa sauti kubwa na tena na tena juu ya 'mtoto' (pamoja na kupiga kelele usoni mwa mtoto), wanamshika mikono yake, wakimtegemea kana kwamba wanataka kufanya hivyo kuanguka chini, huku ukipiga kelele. Wanaiga kumpiga 'mtoto' na kujaribu kumbembeleza (ikiwa haiwezekani kimwili kumwangusha mshiriki, wajitolea wanaonyesha kuwa wanajaribu kumwangusha!)

Baada ya dakika mbili au tatu, msimamizi anawauliza wasimame. Wajitolea hujiondoa. Mwezeshaji anauliza mshiriki jinsi alivyohisi wakati wa shughuli. (Ana uwezekano wa kusema kwamba alikuwa akiogopa, kwamba alijisikia kutishwa, kukosa msaada, kufadhaika, hata kutawaliwa, kunyanyaswa au kuumizwa). Ikiwa sivyo, msimamizi anamwuliza vipi 'mtoto' alikuwa akicheza jukumu) nilihisi. Mwezeshaji anarejelea vivumishi au maelezo yanayotolewa ikiwa hayapo: ametishwa, ametishwa, hana msaada, amechanganyikiwa, ametawaliwa, anasumbuliwa, ameumia.

Halafu tunarudia kuigiza, lakini wakati huu, wajitolea watatu huomba kwa upole, kwa heshima, bila kumgusa mtoto, wakitabasamu na kumbariki mtoto.

Mwezeshaji anamwuliza mshiriki aliyechaza jukumu la mtoto kuelezea jinsi alivyohisi wakati wa shughuli hiyo. Halafu anawauliza washiriki wengine, "**Je! Ni njia gani ilifanana zaidi na ile ya Kristo?**"

Kwa hivyo tunapaswa kuomba kwa watoto? Nini cha kufanya na nini kuepuka kufanya?

Kiini cha Jambo

Mwezesaji anahimiza washiriki kupendekeza jinsi ya kuomba kwa njia inayofaa zaidi na ya kibiblia, kuonyesha tabia ya Yesu kwa watoto. Anaandika majibu kwenye chati mgeuzo na anaongeza mapendekezo yafuatayo ikiwa hayapo:

Daima ni muhimu:

- kuwa mpole, mtulivu na mwenye kujali
- kumtia moyo na kumsaidia mtoto
- acha mlango wazi na usizuie njia kati ya mtoto na mlango
- kukaribisha mtoto kukaa mahali anapotaka
- hakikisha kuwa mtu mzima wa jinsia ya mtoto anahudhuria (mwanamke ikiwa mtoto ni msichana; mwanamume ikiwa mtoto ni wa kiume)
- jizuia kumgusa mtoto
- thibitisha baraka na wema wa Mungu katika maisha ya mtoto
- thibitisha kwamba Mungu anampenda na kwamba yeye ni mpendwa sana
- muombe mtoto ruhusa ya kumwomba na ruhusa ya mzazi / mlezi ikiwezekana
- (kwa upole) mwalike Roho Mtakatifu afanye kazi katika maisha ya mtoto
- asante Bwana kwa kuwa amemwachilia mtoto kutoka kwa yote yaliyomsumbua

Haipaswi kamwe:

- piga kelele kwa sauti kubwa
- mtego wa mtoto
- swing, kushinikiza, piga mtoto
- teke au mkanyage mtoto
- kudai mashtaka ya uchawi / tumia adabu hii wakati unamwomba mtoto (adabu yenyewe ni ya kiwewe)
- kiwewe kibaya zaidi ikiwa mtoto amepata uzoefu tayari

Shughuli 4 (dakika 20)

Lengo – Mapendekezo ya vitendo: jinsi ya kujibu mzazi anayekuletea mtoto anayeshukiwa na uchawi.

Kuigiza

Eleza kwamba tutachunguza swali: **Je! Unamjibuje mzazi anayekuletea mtoto anayeshukiwa kwa uchawi?**

Mwezesaji anaelezea kuwa hali hii ni ukweli wa kila siku kwa hivyo lazima ujue mapema jinsi ya kuitikia.

Kiini cha Jambo

Mwezeshaji humpa kila mshiriki nakala ya Kiambatisho 3 (nakala inapaswa kufanywa kabla ya semina ya mafunzo). Soma pamoja na uhakikishe kuwa washiriki wanaelewa wazi njia iliyopendekezwa.

Waigize jukumu la mahojiano mawili (na mzazi na mtoto) kuimarisha. Chagua wajitolea wanne ambao hucheza majukumu ya mchungaji, mtoto, mzazi (mama au baba) na mtu mzima wa pili wa jinsia moja ya mtoto. Washiriki wengine wanaweza pia kutoa maoni yao kwa kuhakikisha kuwa mahojiano yanafuata Kiambatisho 3.

Kumaliza (dakika 20)

Lengo – hitimisho: tumejifunza nini leo?

Mwezeshaji anauliza kila mshiriki aandike kwa maandishi fimbo mambo mawili ambayo wamejifunza wakati wa mchana juu ya majukumu ya 'wachungaji wa kundi' na vitu viwili watakavyotekeleza wakati wa kujibu mashtaka. ya uchawi. (Baada ya washiriki kuondoka, mtu wa kujitolea huwachukua na mwezeshaji asome ili kujua ikiwa kulikuwa na uelewa mzuri au mambo ambayo hayakueleweka na ambayo yanahitaji kurekebishwa wakati wa kikao kijacho).

Kiongozi huyo aliwakumbusha washiriki kwamba tulibaini kuwa watu wanaoteseka kwa sababu wako chini ya ushawishi wa mashetani sio wachawi. Yesu aliwatendea watu kama hao kwa fadhili na heshima na hakuwahi kufanya sherehe kali au mila ya ukombozi.

Anaelezea kuwa kesho au wakati wa semina inayofuata ya mafunzo, tutachunguza mahali pa mtoto ndani ya jamii (na kanisa na kijiji au kitongoji) na jukumu jamii katika ulinzi wa mtoto na kuzuia tuhuma za uchawi dhidi ya watoto.

Omba

Kuondoka

Kiambatisho 1

Vitendo na sifa za mchungaji MZURI	Vitendo na sifa za mchungaji MBAYA
• saidia kondoo dhaifu • laini • aina • na kadhalika.	• usiwasaidie kondoo dhaifu • vurugu • jeuri • na kadhalika.

Kiambatisho 2

Maelezo	ukombozi katika jamii zetu	mfano wa Yesu
mila maalum		
piga mtoto		
choma mtoto		
matumizi ya vitu vikali		
kufunga kwa kulazimishwa (kwa mtoto)		
utekaji nyara wa mtoto		
fanya mtoto atapike		
kuweka mafuta kwenye masikio ya mtoto au fursa zingine		
malipo ya pesa		
unyanyapaa		
kufukuzwa kutoka kwa familia au jamii		
(...mapendekezo mengine kutoka kwa washiriki)		

Kiambatisho 3

Mazoea mazuri — Jinsi ya kumjibu mzazi ambaye huleta mtoto ambaye wanashuku kuwa mchawi.

Ongea kando na mzazi na mtoto.

Ni muhimu kwamba mtoto hasikie mashtaka ya mzazi wake. Hata jina "mchawi" humnyanyapaa mtoto na anaweza kumuumiza. Kwa sababu hii, unapaswa kuzungumza na mzazi na mtoto kando.

A : Mazungumzo na mzazi.

Ikiwezekana, watu wengine ambao mtoto anaamini wanapaswa kucheza na mtoto katika chumba kingine wakati mchungaji anazungumza kando na mzazi.

- Msikilize mzazi.
- Jaribu kujua muktadha wa mashtaka (shida ni nini? Je! Hali za kifamilia ni zipi? Elewa maelezo mengi juu ya familia iwezekanavyo).
- Kujaribu kujua kwanini mtoto huyu anashukiwa.
- Tafuta ikiwa tunajaribu kulaumu mtoto kwa maamuzi mabaya na wengine au shida za kifamilia. Je! Ni kilio cha shida, kilio cha msaada?
- Usithibitishe mashtaka ya uchawi
- Thibitisha thamani ya mtoto katika maono ya Mungu na uwajibikaji wa wazazi.

B : Mazungumzo na mtoto.

Miongozo yote kuhusu jinsi ya kuomba na mtoto inatumika hapa, ambayo ni:

Daima ni muhimu:

- kuwa mpole, mtulivu na mwenye kujali
- kumtia moyo na kumsaidia mtoto
- acha mlango wazi na usizuie njia kati ya mtoto na mlango
- kukaribisha mtoto kukaa mahali anapotaka
- hakikisha kuwa mtu mzima wa jinsia ya mtoto anahudhuria (mwanamke ikiwa mtoto ni msichana; mwanamume ikiwa mtoto ni wa kiume)
- jizua kumgusa mtoto
- thibitisha baraka na wema wa Mungu katika maisha ya mtoto
- thibitisha kwamba Mungu anampenda na kwamba yeye ni mpendwa sana
- muombe mtoto ruhusa ya kumwombea na ruhusa ya mzazi / mlezi ikiwezekana
- (kwa upole) mwalike Roho Mtakatifu afanye kazi katika maisha ya mtoto

Kiini cha Jambo

- asante Bwana kwa kuwa amemwachilia mtoto kutoka kwa yote yaliyomsumbua

Haipaswi kamwe:

- piga kelele kwa sauti kubwa
- mtego wa mtoto
- kushinikiza, piga mtoto
- teke au mkanyage mtoto
- kudai mashtaka ya uchawi / tumia adabu hii wakati unamwomba mtoto (adabu yenyewe ni ya kiwewe)
- kiwewe kibaya zaidi ikiwa mtoto amepata uzoefu tayari

Mchungaji (au kiongozi mwingine wa kanisa au mtu mzima mtoto anayemwamini) huzungumza na mtoto wakati mzazi anasubiri katika chumba kingine (mtu mzima mwingine anaweza kuzungumza naye wakati wa subira hii). Mtoto anaweza kuwa hawezi kuzungumza kwa uhuru mbele ya mzazi, kwa hivyo wapewe nafasi ya kuzungumza nje ya mzazi. Ikiwa mtoto anauliza uwepo wa mtu mzima mwingine anayeaminika, chaguo hili linapaswa kuheshimiwa.

Msikilize mtoto kwa kumpa fursa ya kusema waziwazi. Mchungaji hujitambulisha kwa mtoto na kumuuliza mtoto jina lake na, labda, mchezo anaoupenda. Tunaweza kucheza mchezo rahisi kuanza na kumrahisisha mtoto.

Muulize mtoto ni nini kinachomfurahisha. Kisha uliza ikiwa kuna mambo yanayomfanya ahuzunike. Je! Kuna kitu ambacho angependa kujadili?

- Wakati mwingine ni muhimu kumtia moyo mtoto kuchora kuelezea mawazo haya na kile kilichowapata.
- Mhakikishie mtoto kuwa tuko kusikiliza.
- Shtaka la uchawi halipaswi kuthibitishwa kamwe.
- Usinguse mtoto.
- Muulize mtoto ruhusa ya kumwomba.
- Alika (kwa upole) Roho Mtakatifu afanye kazi katika maisha ya mtoto.
- Asante Bwana kwa kuwa umemwachilia mtoto kutoka kwa yote yaliyomsumbua.
- Mhakikishie mtoto wakati wote wa mkutano wa upendo, wema na baraka za Mungu.

Omba na mtoto kama ilivyoelezwa hapo juu.

Panga ufuatiliaji unaoendelea na msaada wa vitendo kwa familia ili kushughulikia mizizi halisi ya shida zao.

Moduli 6

MAHALI PA MTOTO KATIKA JAMII

Madhumuni ya jumla: Changia kupitia majibu thabiti ya mabadiliko ya tamaduni na tabia ndani ya jamii za karibu kuhusiana na hali ya tuhuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto.

Lengo la moduli hii: kuelewa vizuri jukumu la jamii (na kanisa na jamii pana: kijiji, kitongoji) katika ulinzi wa watoto na kuzuia tuhuma za uchawi dhidi ya watoto.

Kabla ya Warsha

- Vifaa - chati mgeuzo, alama, karatasi, mkanda.
 - Andaa mistari ya Biblia kwa Shughuli 3 kwenye vipande vya karatasi.
 - Nakala za maswali yatakayojadiliwa katika vikundi (wapewe kila kikundi kabla ya shughuli inayofaa).
-

Kuanza (dakika 10)

Maombi na Ibada

Mapitio (dakika 20)

Lengo — Muhtasari wa moduli tano za kwanza.

Mwezesaji anauliza washiriki wafupishe muhtasari wa mambo kuu ya kujifunza kutoka kwa **moduli zilizopita**. Vidokezo hivi vitasaidia kuongoza mazungumzo, na mwezesaji anaweza kuonyesha michoro na vidokezo muhimu kwenye ukuta kwa kila hatua.

Katika **moduli ya kwanza** tulijifunza kuwa watoto ni zawadi kutoka kwa Mungu, wameumbwa kwa mfano wake, na ambao kila mmoja ana mpango uliofafanuliwa vizuri na Mungu.

Tulielewa pia watoto kulingana na maono ya Mungu. Tulibaini kuwa Yesu aliwaheshimu, aliwasikiliza, aliwapenda, aliwaweka kwanza, lakini wanafunzi alitaka kuwafukuza. Mara nyingi tabia na mitazamo yetu kwa watoto haionyeshi mfano wa Yesu bali ni ile ya wanafunzi.

Kiini cha Jambo

Katika **moduli ya pili** tulijifunza kuwa shutuma za uchawi zinazotolewa dhidi ya watoto hazilingani na Neno la Mungu. Ile inayoitwa 'ishara' za uchawi haziaminiki na zina maelezo mengine mengi yanayowezekana. Kwa hivyo, mtu hawezi kuamini 'ishara' hizi au kuzinukuu ili kuhalalisha mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto.

Biblia inaonyesha wazi kwamba lazima tukubali kuwajibika kwa matokeo ya matendo yetu wenyewe na kwamba hatupaswi kutafuta kulaumu wengine ambao wanateseka.

Katika **moduli ya tatu**, tulijifunza kuwa uwepo wa ulemavu wa mwili au tabia ngumu pia ni ishara za uwongo na sio dalili za uchawi.

Tumechunguza kwa undani zaidi mahitaji ya kimsingi ya mtoto, iwe ya mwili, kiroho, kijamii, kiakili au kihemko, kuhakikisha ukuaji mzuri wa mtoto na kutimizwa kwa uwezo wake. Ikiwa mahitaji haya hayatatimizwa, itazuia ukuaji na ukuaji wa watoto.

Na tulizingatia athari za kiwewe kama matokeo ya mizozo, unyanyasaji, kukataliwa, au kunyimwa sana. Tumeona mikakati hasi ya kukabiliana na hali ambayo mtoto anaweza kukuza, shida za kihemko au za mwili, au tabia mbaya.

Tumejifunza kwamba tabia hizi mara nyingi hufasiriwa vibaya kama 'ishara' kwamba mtoto ni 'mchawi' wakati tabia hizi ni majibu ya kawaida kwa unyanyasaji, kupuuzwa, kiwewe au hali za kifamilia ngumu.

Tulipitia pia mistari katika Biblia kuhusu mtazamo na tabia inayofaa kwa watu wenye ulemavu, kwa kuzingatia mfano wa Ayubu na Daudi. Biblia inatufundisha kuwa kila mtoto ni zawadi na kiumbe cha Mungu, pamoja na watoto wenye ulemavu na mapacha.

Katika **moduli ya nne**, tulijadili nguvu za kiroho, uweza wa Mungu, ushindi wa Yesu Kristo msalabani, ambayo ni ushindi wa mema juu ya mabaya. Mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto mara nyingi huwa na mizizi yao kwa hofu kwani Wakristo lazima waishi maisha ya imani katika Yesu Kristo na yale yote aliyotimiza msalabani. Na tuliangalia mafundisho ya Biblia juu ya 'uchawi'.

Katika **moduli ya tano** tulizingatia jukumu la wachungaji kama 'wachungaji wazuri'. Na pia tumejifunza mapendekezo kadhaa ya jinsi ya kujibu shtaka la uchawi dhidi ya mtoto.

Leo (katika **moduli hii ya sita**) tutaangalia jukumu la jamii, na haswa kanisa, katika ulinzi wa watoto na kuzuia tuhuma za uchawi.

Shughuli 1 (dakika 45)

Lengo – Chunguza jukumu la jamii na kanisa katika historia ya MARTIN (iliyoletwa katika Moduli ya 2).

Historia

Mwezeshaji anauliza kujitolea kusoma hadithi ya MARTIN tena.

Kiini cha Jambo

Hadithi ya kisasa ya familia. Jina la baba ni MARTIN, na jina la mama ni MONIQUE. Kutoka kwa familia hii walizaliwa watoto wanne walioitwa CHARLES (umri wa miaka 10), ambaye ana mguu wa kilabu lakini ambaye ana akili na amejaa maisha, JEAN na MARC (mapacha wa miaka 8), na NOËL (miaka 6).

MARTIN alifanya kazi katika kampuni ya Marsavco kama mhasibu. Aliongoza maisha ya umoja ya familia ya ushirika, ya kuelewana kati ya wazazi na watoto, kushiriki, amani. Kwa kifupi, maisha ya kutosheleza. Watoto wote walikuwa wakikua kawaida na wanaendelea shuleni. MARTIN alichukuliwa kuwa mtu mwenye furaha.

Miaka 12 baada ya ndoa yake ya kwanza, atafunga ndoa ya pili (mitala) na MARIE (miaka 24) na kutoka kwa familia hii walizaliwa watoto wawili, PHILIPPE (miaka 2) na MARCIA (mwaka 1). Atashiriki mshahara wake kati ya kaya hizi mbili. Baada ya mda, mwishowe atabadilisha pesa kutoka kwa kampuni hiyo kukidhi mahitaji ya kaya zake mbili. Ili kufikia mwisho huu, MARTIN anapoteza kazi baada ya hesabu ambayo inaonyesha ubadhirifu wake wa pesa nyingi katika mfuko wa kampuni ya Marsavco. Baadaye, hali ya kijamii na kiuchumi ya familia ya MARTIN inakuwa ngumu sana na ukweli ufuatao umeonekana: watoto wanafukuzwa shule, hawalishwi kwa shida na hali yao ya kiafya imedhoofika kwa kupoteza uzito na wengine. magonjwa yanayosababisha kufeli kwa elimu. NOËL, ambaye ni mtoto nyeti,

MARY alianza kuwashuku watoto wa kaya ya kwanza kuwa chini ya misiba. Anafanikiwa kumshawishi MARTIN kushuku kuwa watoto wake ni wachawi.

Hakupata suluhisho la shida zilizotokea katika familia yake, MARTIN alikwenda kumwona Mchungaji JOSEPH ili kupata suluhisho kutoka kwa Mungu. Mwisho wataalika washiriki wote wa familia ya MARTIN kwenye mkesho wa maombi uliofanyika kanisani haswa kwa kesi hii. Mwisho wa mkutano huu wa maombi, mchungaji atatangaza kwamba watoto wake watatu, NOËL (umri wa miaka 6), JEAN (miaka 8) na CHARLES (miaka 10), wako chini ya masaiibu yote yaliyopatikana ndani ya familia. Miezi michache baadaye, hali ya hewa nyumbani na katika jamii ilizorota kwa sababu ya ukweli ufuatao: kutokuaminiana kwa wazazi na wanajamii, vitisho, mateso na dhuluma zingine kwa watoto watatu walioshtakiwa. Hawakuweza kuvumilia unyanyasaji uliopatikana, na kwa kweli kuhisi kufukuzwa nje ya nyumba, watoto walichagua barabara kama mazingira yao ya kuishi.

Mafunzo ya Kikundi

Washiriki wanarudi kwenye vikundi vitatu kujadili maswali yafuatayo:

- Kwa nini watoto wanaishia mitaani? Ni nani anayehusika na hilo? Andika orodha.

Kiini cha Jambo

- Fikiria athari zinazoweza kutokea kwa NOËL, JEAN na CHARLES. Je! Ni ukweli gani wa sasa wa watoto wa mitaani?
- Je! Yesu Kristo angewatendeaje watoto hawa?
- Je! Yesu aliitikiaje wakati wanafunzi wake walipowatupa watoto?

Baada ya dakika chache, washiriki wanatoa majibu yao kwa jumla. Kisha msimamizi anauliza swali:

- Kwa habari ya MARTIN, MARIE, Mchungaji na wanajamii, walipaswa kuwa na tabia gani tofauti?

Baada ya kubainisha majibu ya washiriki, msimamizi anasisitiza kwamba walikuwa na jukumu la kulinda, kusikiliza, kuthamini, kuheshimu, kuwatunza na kuwapa watoto kipaumbele. Hiyo ni, walipaswa kufuata mfano wa Yesu.

Shughuli 2 (dakika 45)

Lengo – Onyesha jukumu la jamii katika ulinzi wa watoto.

Mchezo

Ikiwezekana, cheza nje, kwa sababu - inachukua nafasi nyingi. Mshiriki mmoja hucheza jukumu la mtoto; wengine wawili ni wazazi wake, wengine sita wanatajwa kama 'simba'. Wengine wanawakilisha jamii.

Mara ya kwanza: 'Mtoto' anasimama na 'mzazi'. 'Simba' wanajaribu kumkamata mtoto. Mzazi anajaribu kuwazuia. Jamii haifanyi chochote isipokuwa kuzingatia. (Haiwezekani kulinda au kuokoa mtoto kutoka kwa simba).

Mara ya pili: Kisha kurudia shughuli hiyo na wazazi wawili ambao wanajaribu kumlinda mtoto kutoka kwa simba. Jamii haifanyi chochote isipokuwa kuzingatia. (Ni ngumu kumlinda au kumwokoa).

Mara ya tatu: Kisha rudia na washiriki wengine wote ambao wanawakilisha kanisa na jamii. Kanisa na wanajamii wanamzunguka mtoto mkono na wazazi. Simba wanajaribu kumshambulia mtoto. (Katika kesi hii, wazazi na washirika wa kanisa na jamii wanaweza kuzuia simba kumshambulia mtoto).

Maswali

Baada ya mchezo, washiriki huketi chini na msimamizi anauliza maswali yafuatayo:

- Umejifunza nini kutoka kwa shughuli hii?
- Je! Simba huwakilisha nini?

Kiini cha Jambo

- Kwa nini watu walio karibu na mtoto ni muhimu sana?
- Wakati mwingine watoto hawana mzazi wa kuwalinda. Wakati mwingine mtunzaji ni babu ya wazee, kwa mfano. Tunawezaje kumtia nguvu na kumsaidia bibi au babu kama sehemu ya "duara" hii kumsaidia kulinda mtoto?
- Watoto wengine wana wazazi ambao hawawezi au hawataki kuwalinda au wanaowadhuru. Jukumu la jamii na kanisa katika ulinzi wa watoto ni nini?
- Jukumu la jamii na kanisa katika ulinzi wa watoto ni nini?

Kanuni: Ubuntu

Mchezo wetu unaonyesha kanuni ya **UBUNTU** – kanuni ya ubinadamu na huruma kwa wengine – mimi ni mtu mmoja tu kati ya watu wengine: "Mimi ni vile nilivyo kwa sababu ya kile sisi sote tulivyo." Kwa Kizulu, UMUNTU NGUMUNTU NGABANTU.

Ni kanuni nzuri ya Kiafrika inayoonyesha maadili bora ya kabila. Tamaduni kadhaa za Kiafrika zina methali ambayo ina wazo kwamba inachukua kijiji kizima kulea mtoto au kwamba mtoto sio wa mzazi mmoja au kaya moja. Ni njia ya kutangaza: "sio mimi, bali sisi pamoja!" Sisi sote tunachukua jukumu la ustawi wa kila mmoja, haswa wale ambao ni dhaifu na wanahitaji sisi.

Shughuli 3 (dakika 40)

Lengo – Chunguza kile Biblia inatuambia juu ya jukumu la jamii, na haswa Kanisa.

Mafunzo ya Kikundi

Washiriki wamegawanywa katika vikundi vitatu na msimamizi anawapatia aya kwenye vipande vya karatasi:

Kikundi A : Isaya 58:5–11; Yakobo 1:27; Amosi 5:21–24

Kikundi B : Ezekieli 34:1–10; Mithali 31:8–9; Mika 6:8

Kikundi C : Kutoka 22:22; Zaburi 10:9–14 na 17–18; Zaburi 82:3–4

Mwezeshaji anauliza washiriki kupitia mistari kwa kujibu maswali:

- Je! Tunajifunza nini kutoka kwa mafungu haya? Kama watu wa Mungu, tunapaswa kuwa na tabia gani kwa watu walio katika mazingira magumu katika jamii yetu, haswa watoto waliotengwa na wahanga wa mashtaka ya uchawi?
- Eleza njia ambazo makanisa yetu na jamii kubwa hufuata agizo la kibiblia la kuwajali masikini na wanyonge (hatua ya msimamo). Toa mifano maalum ya njia ambazo makanisa yetu na jamii pana hukandamiza na kudhuru wale ambao Mungu anatuamuru tuwalinde (vitendo vibaya).

Kiini cha Jambo

Mwakilishi kutoka kila kikundi anashiriki majibu kwa jumla. Mtu wa kujitolea anaandika majibu kwenye karatasi iliyochapishwa ukutani.

Eleza

Mwezeshaji anasisitiza mitazamo ya kibiblia, na tofauti kati ya mtindo wa kibiblia na mfano wa jamii zetu na makanisa kwa ukweli. Kwa kujiingiza katika tuhuma za uchawi na mateso, makanisa yetu na jamii zinawaumiza haswa wale ambao Mungu anatuamuru tuwalinde - wajane, yatima na waliotengwa. Kama watu wa Mungu, lazima tuige yeye na kuishi kulingana na utamaduni wake, maadili yake na njia zake.

Shughuli 4 (dakika 30)

Lengo — Tambua mabadiliko ambayo yanahitaji kufanywa katika makanisa yetu na katika jamii zetu pana katika muktadha wa watoto walio katika mazingira magumu.

Mapitio

Mwezeshaji anatoa muhtasari mfupi, ambayo ni:

- mtoto ana nafasi ya kutanguliza katika familia;
- mtoto ni wa jamii kwa ujumla;
- mtoto lazima alindwe na salama - haswa watoto walio katika mazingira magumu na waliotengwa kama wale ambao wamefukuzwa barabarani, wale ambao ni walemavu na wale wanaoshutumiwa kwa uchawi;
- lazima tuishi kulingana na utamaduni wa Mfalme Yesu, ambaye anapenda na kulinda watoto. Yeye huwafukuza kamwe. Yeye huwaumiza kamwe. Sisi pia lazima tuwalinde watoto walio katika mazingira magumu na tuchukue hatua kuwatetea. Lazima tuwalinde dhidi ya 'simba' na hatupaswi kuishi kama simba sisi wenyewe. Mara nyingi sisi, makanisa yetu, jamii zetu, tunafanana na simba walioelezwa katika Zaburi 10:9 (*'huotea mafichoni mwake kama simba; huvizia apate kuwakamata maskini'*).

Jadili

Washiriki waligawanyika katika vikundi vitatu kujadili maswali mawili yafuatayo:

- **Je! Makanisa yetu na jamii inapaswa kufanya tofauti ili kufanya mabadiliko yaendane na mfano wa kibiblia? Je! Tunawezaje kuleta mabadiliko katika utamaduni na tabia inayosababisha watoto (wanaotuhumiwa kwa uchawi) kuondoka nyumbani?**
- **Unafikiria ni nini kinachoweza kusaidia kuwafanya watoto kuwa salama katika jamii yako?**

Kiini cha Jambo

Kumbuka: Bibilia haituulizi tuunde miradi kubwa na za gharama kubwa za kulinda watu walio katika mazingira magumu ya jamii zetu. Lazima kila mmoja ashiriki kile ambacho tumebarikiwa nacho (bidhaa zetu na makao, upendo wetu, talanta zetu, wakati wetu, sauti yetu ya kutetea na kulinda walio hatarini zaidi) iwezekanavyo: kusaidia, kukubali na kukaribisha iliyo mbele yako. Na juu ya yote, usiwadhuru, usiwaonee kamwe, usiwafukuze kamwe. Mathayo 25:35–46

Mwakilishi kutoka kila kikundi anashiriki majibu ya kikundi kwa jumla na mwezeshaji anabainisha maoni kwenye chati mgeuzo.

Kumaliza (dakika 20)

Lengo – Hitimisho: tumejifunza nini leo?

Mwezeshaji anauliza kila mshiriki aandike kwa maandishi nata vitu vitatu ambavyo wamejifunza wakati wa mchana na vitu vitatu watakavyotekeleza kufanya mabadiliko katika kanisa lao au jamii. Tuma chapisho–linaandika kwenye karatasi kwenye kuta. Mwezeshaji huwasomea washiriki kama muhtasari. (Baada ya washiriki kuondoka, kujitolea huwachukua na mwezeshaji huwasoma ili kuona kama kumekuwa na kuelewa au mambo ambayo hayaeleweki vizuri ambayo yanahitaji kurekebisha katika kikao kijacho.)

Mwezeshaji anarudia kwamba Biblia inatuonyesha wazi kuwa jamii, na haswa kanisa, linawajibika kwa watoto wote na kwamba lazima sisi sote tujali mahitaji yao ya msingi, ulinzi wao na utetezi wao, ili waweze kufanikiwa.

Anaelezea kuwa kesho au wakati wa semina inayofuata ya mafunzo, tutaangalia ulinzi wa watoto na haki za watoto.

Omba

Kuondoka

Moduli 7

HAKI ZA MTOTO NA JUKUMU LA SHERIA KATIKA ULINZI WA MTOTO

Madhumuni ya jumla: Changia kupitia majibu thabiti ya mabadiliko ya tamaduni na tabia ndani ya jamii za karibu kuhusiana na hali ya tuhuma za uchawi zinazoletwa dhidi ya watoto.

Lengo la moduli hii: Mwisho wa moduli hii, washiriki watakuwa na uelewa mzuri wa muktadha wa kisheria wa haki za watoto, na umuhimu wa kuchukua hatua kwa ulinzi wa watoto, ambazo ni:

- kanuni zinazosimamia Hati ya Kiafrika ya Haki na Ustawi wa Mtoto (ACRWC), Mkataba wa Umoja wa Mataifa kuhusu Haki za Mtoto (UNCRC), na sheria za kitaifa zinazotoa ulinzi kwa mtoto, utoto; na
- jinsi ya kutenda na kushiriki katika ulinzi wa watoto katika makanisa na jamii zetu.

Kabla ya Warsha

- Vifaa – chati mgeuzo, alama, karatasi, mkanda.
 - Andaa mistari ya Biblia kwa Shughuli 4 iliyoandikwa kwenye karatasi.
 - Andika nakala za hali na maswali (lakini sio majibu!) Kwa Shughuli 5. Utahitaji nakala moja kwa kila kikundi kidogo.
 - Nakala za maswali yatakayojadiliwa katika vikundi (wapewe kila kikundi kabla ya shughuli inayofaa).
 - Tengeneza nakala (au nakala za elektroniki) za Viambatisho kwa kila mshiriki.
-

Kuanza (dakika 10)

Maombi na Ibada

Mapitio (dakika 20)

Lengo – Muhtasari wa moduli sita za kwanza.

Kiini cha Jambo

Mwezesaji anauliza washiriki wafupishe muhtasari wa mambo kuu ya kujifunza kutoka kwa **moduli zilizopita**. Vidokezo hivi vitasaidia kuongoza mazungumzo, na mwezesaji anaweza kuonyesha michoro na vidokezo muhimu kwenye ukuta kwa kila hatua.

Katika **moduli ya kwanza** tulijifunza kuwa watoto ni zawadi kutoka kwa Mungu, wameumbwa kwa mfano wake, na ambao kila mmoja ana mpango uliofafanuliwa vizuri na Mungu.

Tulielewa pia watoto kulingana na maono ya Mungu. Tulibaini kuwa Yesu aliwaheshimu, aliwasikiliza, aliwapenda, aliwapa kipaumbele, lakini wanafunzi walitaka kuwafukuza. Mara nyingi tabia na mitazamo yetu kwa watoto haionyeshi mfano wa Yesu bali ni ile ya wanafunzi.

Katika **moduli ya pili** tulijifunza kuwa shutuma za uchawi zinazotolewa dhidi ya watoto hazilingani na Neno la Mungu. Ile inayoitwa 'ishara' za uchawi haziaminiki na zina maelezo mengine mengi yanayowezekana. Kwa hivyo, mtu hawezi kuamini 'ishara' hizi au kuzinukuu ili kuhalalisha mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto.

Biblia inaonyesha wazi kwamba lazima tukubali kuwajibika kwa matokeo ya matendo yetu wenyewe na kwamba hatupaswi kutafuta kulaumu wengine ambao wanateseka.

Katika **moduli ya tatu**, tulijifunza kuwa uwepo wa ulemavu wa mwili au tabia ngumu pia ni ishara za uwongo na sio dalili za uchawi.

Tumechunguza kwa undani zaidi mahitaji ya kimsingi ya mtoto, iwe ya mwili, kiroho, kijamii, kiakili au kihemko, kuhakikisha ukuaji mzuri wa mtoto na kutimizwa kwa uwezo wake. Ikiwa mahitaji haya hayatatimizwa, itazuia ukuaji na ukuaji wa watoto.

Na tulizingatia athari za kiwewe kama matokeo ya mizozo, unyanyasaji, kukataliwa, au kunyimwa sana. Tumeona mikakati hasi ya kukabiliana na hali ambayo mtoto anaweza kukuza, shida za kihemko au za mwili, au tabia mbaya.

Tabia hizi mara nyingi hufasiriwa vibaya kama 'ishara' kwamba mtoto ni 'mchawi' wakati tabia hizi ni majibu ya kawaida kwa unyanyasaji, kupuuzwa, kiwewe, au hali ngumu za kifamilia.

Tuliangalia pia mistari katika Biblia kuhusu mtazamo na tabia inayofaa kwa watu wenye ulemavu. Biblia inatufundisha kuwa kila mtoto ni zawadi na kiumbe cha Mungu, pamoja na watoto wenye ulemavu na mapacha.

Katika **moduli ya nne**, tulijadili nguvu za kiroho, uweza wa Mungu, ushindi wa Yesu Kristo msalabani, ambayo ni ushindi wa mema juu ya mabaya. Mashtaka ya uchawi dhidi ya watoto mara nyingi huwa na mizizi yao kwa hofu kwani Wakristo lazima waishi maisha ya imani katika Yesu Kristo na yale yote aliyotimiza msalabani. Na tuliangalia mafundisho ya Biblia juu ya 'uchawi'.

Katika **moduli ya tano** tulizingatia jukumu la wachungaji kama 'wachungaji wazuri'. Na pia tumejifunza mapendekezo kadhaa ya jinsi ya kujibu mashtaka la uchawi dhidi ya mtoto.

Kiini cha Jambo

Halafu, katika **moduli ya sita**, tulishughulikia mada ya jukumu la jamii, na haswa kanisa, katika ulinzi wa mtoto na kuzuia mashtaka ya uchawi.

Tulielewa kuwa Biblia inatuonyesha wazi kuwa jamii, na haswa kanisa, linawajibika kwa watoto wote, haswa watoto waliotengwa, na kwamba lazima sote tujali mahitaji yao ya msingi, ulinzi na ulinzi ili waweze kushamiri.

Leo (katika **moduli hii ya saba** ya mwisho) tutachunguza haki za watoto katika muktadha wa sheria ya kitaifa na kimataifa na umuhimu wa kuchukua hatua kwa ulinzi wa watoto.

Shughuli 1 (dakika 30)

Lengo – Tambulisha Mkataba wa Umoja wa Mataifa kuhusu Haki za Mtoto (*United Nations Convention on the Rights of the Child: UNCRC*) na Hati ya Afrika ya Haki na Ustawi wa Mtoto (*African Charter on Rights and Welfare of the Child: ACRWC*).

Eleza

Mwezeshaji anaelezea kwamba karibu kila nchi duniani, na **kila taifa la Kiafrika**, limeridhia **Mkataba wa Umoja wa Mataifa kuhusu Haki za Mtoto (UNCRC)** kama ahadi ya kuboresha maisha ya watoto. Hapo awali ilichukuliwa mimba mwanzoni mwa miaka ya 1900 na Mkristo mwenye maono anayeitwa Eglantyne Jebb, hati hiyo ilifanyiwa marekebisha mengi kabla ya kupitishwa na Umoja wa Mataifa mnamo 1989. Hati hii ikawa chombo cha kisheria cha chaguo wenye ushawishi mkubwa ulimwenguni kuhakikisha watoto wanalindwa na wana kila kitu wanachohitaji kukua na kustawi, na kutambua uwezo ambao wamepokea kutoka kwa Mungu.

Mwezeshaji anaelezea kwamba **Mkataba wa Afrika kuhusu Haki na Ustawi wa Mtoto (ACRWC)** ilipitishwa huko Addis Ababa, Ethiopia mnamo Julai 1990 na imeundwa na nakala ambazo zinaonyesha sana zile za UNCRC. Imesainiwa au kuridhiwa na mataifa yote ya Kiafrika isipokuwa Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo, Sao Tome na Principe, Sudan na Sudan Kusini.

Mwezeshaji anatoa nakala ya jedwali (Kiambatisho 2 kilichochapishwa pande zote mbili) kwa washiriki.

Halafu anaelezea kuwa jedwali lina nakala muhimu zaidi kwa majadiliano yetu lakini nakala zingine nyingi pia zina sawa katika hati hizo mbili. Anasisitiza kuwa hizi ni kanuni za ulimwengu wote, sio Magharibi au Ulaya, na kwamba bara la Afrika limekubaliana nao. Anaelezea pia kwamba kanuni hizi pia zina mizizi yake katika Biblia na zinaambatana na Neno la Mungu. Anawaalika washiriki watumie dakika 10 kuzisoma.

Mwezeshaji anasisitiza kuwa UNCRC na ACRWC zinatumika kwa maisha ya kila siku ya watoto na shida wanazokabiliana nazo na hutupa kanuni kuu katika hali yoyote, ambayo ni kwamba:

- maslahi **bora** ya mtoto yatakuwa maanani ya **msingi**;

Kiini cha Jambo

- mtoto analindwa dhidi ya **aina zote** za vurugu, kuumizwa kimwili au kiakili au ukatili, kupuuzwa au kupuuzwa, dhuluma au unyonyaji.

Shughuli 2 (dakika 20)

[Kumbuka kuwa lazima utafute sheria ya kitaifa ya nchi unayofanyia mafunzo haya. Maelezo ya Shughuli hapa chini yanatumika nchini D.R.Congo. Ikiwa sheria ya kitaifa haitumiki, ondoa shughuli hii.]

Lengo – Anzisha jukumu la sheria ya kitaifa katika ulinzi wa watoto.

Eleza

Mwezesaji anasema kuwa sheria ya kitaifa pia inashughulikia ulinzi wa watoto. Anawapa nakala ya nakala zilizochaguliwa za sheria ya Kongo (Kiambatisho 3, chapa iliyochapishwa) akisema kwamba sheria ya Kongo inaita CNUDE na ACRWC kama sababu ya sheria ya kitaifa, lakini kwamba DR Congo bado haijathibitisha ACRWC.

Anasisitiza kuwa sheria ya Kongo inataja hasa ulinzi maalum wa watoto wanaotuhumiwa kwa uchawi (Kifungu cha 62) na marufuku ya tuhuma hizo, ambazo zinaadhibiwa vikali na sheria (Kifungu cha 160).

Swali

Kiongozi huyo anasema kwamba Kanisa linapaswa kuhamasisha waamini na jamii kuhusu sheria hizi na lazima isisitize kwamba sheria hizi ziheshimiwe na mamlaka na raia. Anauliza swali kwa jumla:

- **Je! Tunaweza kufanya nini kikamilifu kuhamasisha waamini katika makanisa yetu na washiriki wa jamii zetu juu ya haki na ulinzi wa watoto?**

Baada ya dakika chache, majibu yameandikwa kwenye chati mgeuzo.

Shughuli 3 (dakika 20)

Lengo – Utangulizi wa hali halisi ya unyanyasaji wa watoto.

Kweli au Uongo?

Mtu wa kujitolea anaweka karatasi iliyo na neno 'Kweli' ukutani upande wa kulia, na karatasi iliyo na neno 'Uongo' ukutani upande wa kushoto.

Washiriki wanasimama na kutengeneza nafasi ya mchezo. Mwezesaji anaelezea kuwa atatoa taarifa. Ikiwa unafikiria taarifa hiyo ni kweli unapaswa kukimbia upande wa kulia wa chumba, ikiwa unafikiria ni uwongo kimbibia upande wa kushoto wa chumba.

Baada ya kila taarifa na baada ya uamuzi (kuchagua upande wa 'kweli' au 'uongo' wa washiriki, msimamizi anatoa jibu sahihi na kusema kwamba tutajadili baada ya mchezo

Kiini cha Jambo

Kauli...

- Kupiga watoto sio sawa na ni aina ya unyanyasaji. (Kweli)
- Unyanyasaji wa kijinsia wa watoto sio shida katika nchi hii. (Uongo)
- Watoto wenye ulemavu wako katika hatari zaidi ya kunyanyaswa kuliko watoto ambao hawana ulemavu. (Kweli)
- Watoto mara nyingi hutengeneza hadithi wanaposema wananyanyaswa. (Uongo)
- Mchungaji au kiongozi wa kanisa kamwe hangemnyanyasa mtoto. (Uongo)
- Wanaume tu wananyanyasa watoto, wanawake hawapaswi kuogopwa. (Uongo)
- Wavulana hunyanyaswa kingono mara nyingi kama wasichana. (Kweli)
- Mashtaka yenyewe ya uchawi ni matusi. (Kweli)

Mafunzo ya Kikundi

Washiriki waligawanyika katika vikundi vitatu kujadili maswali yafuatayo:

Kikundi A

- Kwa nini kuwapiga watoto ni aina ya unyanyasaji? Je! Kuna njia bora za kuwaadhibu?

Kikundi B

- Kwa nini watoto wenye ulemavu wako katika hatari ya juu ya unyanyasaji? Nini kifanyike kuwalinda?

Kikundi C

- Kwa nini mashtaka ya uchawi ni matusi?

Mwakilishi kutoka kila kikundi anatoa majibu yao kwa jumla. Mwezeshaji anaongoza majadiliano na muhtasari wa mambo makuu.

Shughuli 4 (dakika 20)

Lengo — Elewa jukumu la kanisa na jinsi ya kuchukua hatua.

Makanisa yetu lazima yawe mahali ambapo watoto wanalindwa na haki zao zinatetewa vikali.

Neno la Mungu

Mwezeshaji anaandika mistari hapa chini kwenye chati zilizochapishwa kwenye kuta na anaelezea kuwa kama makanisa tuna jukumu na kibiblia kusimamia sheria na kutenda tunapoona makosa.

Warumi 13:1

Kiini cha Jambo

.....
Kila mtu anapaswa kuwatii wenye mamlaka katika serikali; maana mamlaka yote hutoka kwa Mungu; nao wenye mamlaka wamewekwa na Mungu.

Mithali 31:8-9

.....
Lakini wewe, lazima useme kwa ajili ya wote walio bubu; na kutetea haki za wote wasiojiweza. Sema kwa ajili yao na kuamua kwa haki, linda haki za maskini na fukara.

Mungu ana mengi ya kusema juu ya ulinzi wa watoto na anasema haya mara nyingi katika Biblia. Ikiwa Mungu anatuambia kitu, lazima tuwe waangalifu kwa kile anasema; anaposema jambo lile lile zaidi ya mara arobaini, hiyo inamaanisha kuwa ni jambo muhimu sana na kwamba inapaswa kuzingatiwa na kutekelezwa.

Anawauliza wajitolea kati ya washiriki kusoma mistari ifuatayo:

Zaburi 82:3-4

.....
Wapeni wanyonge na yatima haki zao; tekelezeni haki za wanaoonewa na fukara. Waakoeni wanyonge na maskini, waakoeni makuchani mwa wadhalimu.

Isaya 1:17

.....
Jifunzeni kutenda mema. Tendeni haki, ondoeni udhalimu, walindeni yatima, teteeni haki za wajane.

Zekaria 7:9-10

.....
Mimi Mwenyezi-Mungu wa majeshi nasema: Amueni kwa haki, muwe na upole na huruma nyinyi kwa nyinyi. Msiwadhulumu wajane, yatima, wageni au maskini; msikusudie mabaya mioyoni mwenu dhidi yenu wenyewe.

Luka 17:2

.....
Alipokuwa anaingia katika kijiji kimoja, watu kumi wenye ukoma walikutana naye, wakasimama kwa mbali.

Mwezeshaji huwauliza washiriki maswali yafuatayo:

- **Kwa kuzingatia mafungu haya, makanisa ya watoto wetu yanapaswa kuonekana? Je! Kanisa letu linapaswa kuwa mahali gani? Je! Unaweza kutoa mifano ya vitendo?**

Shughuli 5 (dakika 60)

Lengo – Jifunze jinsi ya kuanza kuchukua vipimo.

Kiini cha Jambo

Eleza

Kisha msimamizi anatuma karatasi mbili kwenye kuta. Kwenye karatasi moja anaandika "**Afisa Ulinzi wa Mtoto**" na kwenye nyingine anaandika "**Ahadi kwa Ulinzi wa Mtoto**". Anaelezea kuwa kuna mambo mawili ya vitendo ya kufanya kutusaidia kufikia lengo letu:

Kila kanisa linapaswa kuwa na **Afisa Ulinzi wa Mtoto**.

- Mtu huyu anapaswa kuwa mtu wa uadilifu mkubwa anayejali ustawi wa watoto.
- Mtu huyu anajibika kwa mchakato (ulioanzishwa mapema) kwa kujibu tuhuma au visa vya udhalilishaji.
- Mtu huyu hutoa mwongozo kwa viongozi wa kanisa (wachungaji na wale wanaofanya kazi na watoto) na kwa waaminifu kuhusu mazoezi mazuri ya ulinzi wa watoto.
- Mtu huyu hufundisha (pamoja na viongozi) waaminifu jinsi ya kutekeleza mchakato (ulioanzishwa mapema) kujibu madai au visa vya dhuluma.

Kila kanisa linapaswa kuwa na **Ahadi kwa Ulinzi wa Mtoto**.

Mwezes haji anatoa nakala ya **Ahadi kwa Ulinzi wa Mtoto** (Kiambatisho 4) kwa kila mshiriki na anaelezea kuwa ni kielelezo cha kuwasaidia washiriki kukuza yao **Ahadi kwa Ulinzi wa Mtoto** kwa kanisa lao baada ya semina kwa kujadiliana na viongozi wengine katika kanisa lao. Toleo la mwisho linapaswa kufundishwa kwa waaminifu, kutiwa saini na viongozi na kuonyeshwa kwenye kuta za kanisa. Basi lazima uiheshimu na uifanye iheshimike. Ikiwa hakuna cha kuongeza, washiriki wanaweza kutumia templeti iliyotolewa kama maandishi.

Kanuni

Kwa sasa tutazungumzia tu kanuni kuu, ambazo tutaita Kanuni za Dhahabu. Mwezes haji huziandika, moja kwa moja, kwenye karatasi zilizochapishwa ukutani na anajadili kila mmoja na washiriki (Je! Hii inamaanisha nini katika mazoezi? Jinsi ya kufanya hivyo? n.k.)

Kanuni za Dhahabu

Mtoto anaposema kuna mtu amemdhulumu au kwa sababu ya tukio la dhuluma:

- Masilahi bora ya mtoto huchukua nafasi ya kwanza kuliko mambo mengine yote.
- Daima uamini (watoto ni nadra sana kuvumbua hadithi za unyanyasaji).
- Usiri haupaswi kuahidiwa. Badala yake, elezea mtoto kuwa kwa usalama wao na wa watoto wengine, utahitajika kuripoti unyanyasaji huo.
- Hakikisha mtoto yuko mahali salama kabisa.

Kiini cha Jambo

- e) Ikiwa ni unyanyasaji wa kingono au kingono, mtoto anapaswa kupelekwa hospitalini kwa matibabu na kwa daktari kurekodi ushahidi wa dhuluma hiyo kwa ripoti kwa polisi.
- f) Zingatia haswa kile mtoto anasema, bila kutoa maoni na bila kuuliza maswali ya kuongoza (kwa mfano: "Ni nini kilitokea (baada ya)?", SIYO "Bwana X alikufanya nini?")
- g) Shtaka au tukio lazima liripotiwe kwa Afisa wa Ulinzi wa Mtoto.
- h) Afisa wa Ulinzi wa Mtoto na maafisa wa kanisa hawachunguzi madai hayo au tukio hilo.
- i) Afisa wa Ulinzi wa Mtoto anaripoti madai au tukio hilo kwa polisi, akimaanisha sheria ya ulinzi wa watoto ikiwa ni lazima. Polisi watachunguza.
- a) Ikiwa madai hayo yanamgusa mchungaji au kiongozi mwingine wa kanisa, anapaswa kusimamishwa kwa muda wakati wa uchunguzi wa polisi.
- b) Ikiwezekana, ni bora kutojadili hali hiyo na waamini au wanajamii wengine. Kusengenya hakumsaidii mtu yeyote na ni kinyume na Neno la Mungu (1 Timotheo 5:13 — *'kuongea na kulaghai, kusema usichosema'*). Kwa kweli, Afisa wa Ulinzi wa Mtoto na viongozi wa kanisa ndio watu pekee wanaofahamishwa juu ya shtaka.

Tafadhali kumbuka kuwa Sheria hizi za Dhahabu zinachukua matarajio mazuri kutoka kwa mamlaka.

Mafunzo ya Kikundi

Mwezeshaji sasa anasoma hali ifuatayo kwa sauti:

Abel, mtoto wa miaka 9, amejiondoa sana. Anakataa kucheza na watoto wengine, kuwafukuza mblai, na ni mkorofi na anafikiria watu wazima. Unapojaribu kuzungumza naye ili kumuuliza kuna nini, anaanza kulia. Baada ya muda anakuambia kwamba Bwana Paul, mwalimu wa Shule ya Jumapili, alikuwa amemgusa sehemu za siri na kumpiga na fimbo. Bwana Paul alikuwa amesema kwamba ikiwa Abel angewaambia wengine, Bwana Paul angempiga Claudine, dada mdogo wa Abel hata zaidi. Tafadhali usiseme chochote juu ya kile Bwana Paul amefanya.

Katika vikundi vidogo, washiriki wanapaswa kujibu maswali manne yafuatayo:

- Unapaswa kufanya nini sasa?
- Je! Tunapaswa kumwuliza maswali gani? — kumbuka: majibu yanayowezekana: "Nini kimetokea?" "Hii ilitokea lini?" "Hii ilitokea wapi?" "Nini kilitokea baada ya hapo?"
- Ni nini kinachopaswa kuzingatiwa?
- Afisa wa Ulinzi wa Mtoto afanye nini?

Kiini cha Jambo

Katika majibu yao, washiriki wanapaswa kujaribu kujumuisha Kanuni za Dhahabu iwezekanavyo.

Jadili

Sasa mwezeshaji anawauliza swali:

- **Je! Unahakikishaje kwamba mamlaka inachukua kesi ya Abel kwa uzito na inamchukulia mtoto anayehusika kwa njia ya maana?**

Baada ya kujadili suala hili kwa jumla, msimamizi anaangazia mazoea mazuri kama, kwa mfano:

- nakikisha kwamba mtoto hufuatana na mshiriki wa wafanyikazi wa kanisa wakati wote, aliyechaguliwa na mtoto ambaye mtoto anamwamini;
- uliza polisi kwa uthibitisho ulioandikwa wa faili iliyoandaliwa na Afisa wa Ulinzi wa Mtoto na maelezo ya madai hayo;
- kurudi kituo cha polisi mara kwa mara ili kujadili maendeleo ya uchunguzi;
- hakikisha mtoto anakaa mahali salama wakati uchunguzi unafanyika;
- kumbuka kwamba masilahi bora ya mtoto yanazidi mambo mengine yote.

Kumaliza (dakika 30)

Lengo — Hitimisho: Upimaji wa athari za mafunzo yote juu ya mitazamo ya washiriki. Kujitolea kwa washiriki kwa hatua hiyo.

Mwezeshaji anaelezea kuwa huu ndio mwisho wa mafunzo. Anawauliza kila mshiriki aandike kwa maandishi fimbo mambo mawili waliyojifunza katika Moduli ya 7 na mambo makuu matatu waliyojifunza katika mafunzo ya jumla. Mtu wa kujitolea hokusanya majibu.

Hojaji

Rudia hojaji la Shughuli 1 kutoka Moduli 1 (iliyopatikana katika Kiambatisho 1 cha moduli hii) na nakala tupu kuona ikiwa kumekuwa na mabadiliko yoyote katika mitazamo kutokana na semina ya mafunzo. Mtu wa kujitolea hokusanya majibu.

Kujitolea kwa Hatua

Mwezeshaji anawauliza washiriki kuinua mikono yao ikiwa watajitolea kuchukua hatua:

- kwa kuhamasisha waamini wa kanisa lao na jamii yao juu ya haki za kimsingi za mtoto na sheria ya kitaifa ya ulinzi wa watoto;
- kwa kuteua Afisa wa Ulinzi wa Watoto katika kanisa lao;

Kiini cha Jambo

- kwa kuendeleza Ahadi Yetu kwa Ulinzi wa Watoto katika kanisa lao (Kiambatisho 4);
- kwa kuwafundisha waamini wa kanisa lao jinsi ya kuitumia;
- kwa kutetea kwa nguvu zao zote haki za watoto katika jamii yao.

Halafu anawauliza watie saina hati ya kujitolea (Kiambatisho 5) akielezea kuwa atatunza waraka huo na kwamba atawasiliana na washiriki wote ndani ya miezi mitatu ili kubaini nini kimefanywa kufuatia mafunzo yaliyotolewa.

Mwishowe, anawapatia “Mpango wa Utekelezaji wa Kibinafsi” (Kiambatisho 6) na kuwauliza waikamilishe. Anaelezea kuwa ni hati ya kibinafsi, kwamba hatutawashiriki katika vikundi, na kwamba kila mshiriki ataichukua kumkumbusha yale aliyojifunza na yale ambayo ameamua kufanya.

Eleza kwamba msaidizi na timu watawasiliana na washiriki baada ya miezi mitatu / miezi sita / mwaka mmoja kujadili maendeleo ya washiriki katika kutekeleza “Mpango wa Utekelezaji wa Kibinafsi”, na kuwatia moyo na kuwashauri zaidi wanahitaji.

Tathmini

Mwezesaji anatoa nakala ya Fomu ya Tathmini ya Awali (Kiambatisho 7) kwa kila mshiriki na awaombe wajaze. Fomu hukusanywa na kuhifadhiwa kwa ufuatiliaji na tathmini baada ya miezi mitatu / miezi sita / mwaka mmoja.

Cheti

Aliwashukuru washiriki kwa umakini na kujitolea kwao wakati wa mafunzo. Kila mshiriki anapewa cheti cha ushiriki katika mafunzo (Kiambatisho 8).

Ibada

Omba

Kuondoka

Hojaji – Moduli 7

Tafadhali angalia picha hapa chini na ujibu maswali yaliyo kando.

1. Mtoto ambaye anakojoa kitandani.

a. Nini inaweza kuwa maelezo, kwa maoni yako?

.....

.....

.....

.....

b. Unafikiria mtoto huyu anapaswa kutibiwaje?

.....

.....

.....

2. Mtoto akiwa na shida ya ndoto mbaya za usiku au jinamizi.

a. Nini inaweza kuwa maelezo, kwa maoni yako?

.....

.....

.....

.....

b. Unafikiria mtoto huyu anapaswa kutibiwaje?

.....

.....

.....

3. Mzazi mgonjwa sana, na mtoto aliye na tumbo lenye kuvimba.

a. Nini inaweza kuwa maelezo, kwa maoni yako?

.....

.....

.....

.....

b. Unafikiria mtoto huyu anapaswa kutibiwaje?

.....

.....

.....

Kiambatisho 2

Makala zinazofanana katika mikataba hiyo miwili: "Mkataba wa Afrika kuhusu Haki na Ustawi wa Mtoto" na "Mkataba wa Umoja wa Mataifa kuhusu Haki za Mtoto"

MKATABA WA AFRIKA KUHUSU HAKI NA USTAWI WA MTOTO AFRICAN CHARTER ON THE RIGHTS AND WELFARE OF THE CHILD (ACRWC) *	MKATABA WA UMOJA WA MATAIFA KUHUSU HAKI ZA MTOTO UNITED NATIONS CONVENTION ON THE RIGHTS OF THE CHILD (UNCRC) **
Utangulizi – Hati ya Shirika la Umoja wa Afrika haitambui ukubwa mkubwa wa haki za binadamu na kwamba Hati ya Afrika ya Haki ya Binadamu na Watu imetangaza na kukubaliana na mtu yeyote anaweza kufa kufa kwake. Rangi, kabila, rangi, jinsia, lugha, dini, ushirika wa kisiasa na maoni mengine, asili ya kitaifa na watu, utajiri, kuzaliwa na hadhi nyingi, Kushukuru kwamba mtoto anashika nafasi ya pekee na ya upendeleo katika jamii ya Kiafrika na kwamba, ili kukua kamili na usawa wa utu wake, mtoto anapaswa kuchukua katika mazingira ya familia, katika mazingira ya furau, up, Kushukuru kwamba mtoto, akizingatia zinazohusiana na kumbukumbu na ukuaji wake wa mwili na akili, anahitaji utunzaji maalum kwa ukuaji wake wa mwili, mwili, akili, kupima na wanafunzi, na kwamba anahitaji ulinzi wa michezo ya sheria.	Utangulizi – Kutambua kuwa Umoja wa Mataifa, katika Azimio la Ulimwengu wa Haki za Binadamu na katika Maagano ya Kimataifa ya Haki za Binadamu, wametangaza na kukubaliana, kwamba kila mtu anaweza kujipatia maburusi yote ambayo anaweza kujipatia humbuzi zote, ranganiowiwa, ranganiowiwa, uzayiwa, ranganioi, zote, jinsia, lugha, dini, maoni ya kisiasa na maoni mengine, asili ya kitaifa na michezo, bahati, kuzaliwa na hali zingine, Kukumbuka kuwa, katika Azimio la Haki za Binadamu, Umoja wa Mataifa ulitangaza kwamba watoto wana haki ya kupata huduma maalum na msaada, Kuaminiwa kuwa familia, kitengo cha msingi cha jamii na mazingira ya asili kwa ukuaji na ustawi wa jukumu la wote, na watoto wote, lazima wapate ulinzi na usaidizi unaohitaji mahitaji ya kuongoza majukumu ya biashara katat, Inatambuliwakutoa kwamba mtoto, kwa ukuaji wa usawa wa utu wake, lazima awe katika mazingira ya familia, katika hali ya furaha, upendo na uelewa.
Kifungu cha 1.3: Mila yoyote, mila, kitamaduni au mazoea ya kidini yasiyokubaliana na haki, wajibu wa wajibu uliowekwa katika Hati hii lazima ivunjwe moyo kwa kiwango cha kutokubaliana.	
Katika kifungu 2: Katikax masharti de the psasa Charte, ola ndanihuelekea "Katikafant "mwanadamu yeyote chini ya umri wa miaka 18.	Kifungu cha 1: Mtu yeyote chini ya umri wa miaka 18 ana haki zilizoorodheshwa katika Mkataba.
Kifungu cha 3: Kila mtoto ana haki ya kufurahia haki na uhuru wote unaotambuliwa na kudhibitishwa na Hati hii, bila ubaguzi wa rangi, kabila, rangi, jinsia, lugha, dini, ushirika wa kisiasa au nyingine. maoni, asili ya kitaifa na kijamii, bahati, kuzaliwa au hadhi nyingine, na bila kutofautisha utaratibu huo kwa wazazi wake au mlezzi wa kisheria.	Kifungu cha 2: Kila mmoja ndanifant katika hiis dhaki, peu kuletwa ninii yeye ni, ou yeye vni, ninii ni yake pamalipo, niniyeye ni ula gakijana au mojae msichana, niniyeye hivyon maskiniRe au tajiri au wanaougua ulemavu, na lugha yoyote, dini au tamaduni zao Bila ubaguzi na chini ya hali zote, kila mtoto anapaswa kutendewa haki.

Kiini cha Jambo

Kifungu cha 4.1: Katika hatua yoyote inayohusu mtoto inayofanywa na mtu yeyote au mamlaka, masilahi bora ya mtoto yatazingatiwa.	Kifungu cha 3: Katika maamuzi yote yanayohusu watoto, iwe yametolewa na taasisi za umma au za kibinafsi za ulinzi wa jamii, mahakama, mamlaka ya utawala au vyombo vya sheria, masilahi bora ya mtoto lazima yazingatiwe ya kwanza.
Kifungu cha 5: Kila mtoto ana haki ya kuishi. Haki hii haiwezi kuandikwa.	Kifungu cha 6: Nchi Wanachama zinatambua kuwa kila mtoto ana haki ya asili ya kuishi.
Kifungu cha 7: Mtoto yeyote anayeweza kuwasiliana atahakikishiwa haki ya kutoa maoni yake kwa uhuru katika nyanja zote na kutoa maoni yake kujulikana, chini ya vizuizi vinavyotolewa na sheria.	Kifungu cha 12: Thes Einasema namahusiano dhamanaweave katika mtoto ninii enaweza ya utambuzi haki ya kutoa maoni yake kwa uhuru juu ya jambo lolote la kupendeza kwake, maoni ya mtoto kuzingatiwa kwa kuzingatia kuzingatia umri wake na kiwango cha ukomavu.
Kifungu cha 11: Kila mtoto ana haki ya kupata elimu.	Kifungu cha 28: Vyama vya Mataifa vinatambua haki ya mtoto kupata elimu.
Kifungu cha 12: Vyama vya Mataifa vinatambua haki ya mtoto kupumzika na kupumzika, haki ya kushiriki katika michezo na shughuli za burudani zinazofaa umri wake, na kushiriki kwa uhuru katika maisha ya kitamaduni na kisanii.	Kifungu cha 31: Nchi Wanachama zinatambua haki ya watoto kupumzika na kupumzika, kushiriki katika shughuli za kucheza na burudani zinazofaa umri wao, na kushiriki kwa uhuru katika maisha ya kitamaduni na kisanii.
Kifungu cha 13: Mtoto yeyote ambaye ni mlemavu wa akili au mwili ana haki ya hatua maalum za ulinzi zinazolingana na mahitaji yake ya mwili na maadili na chini ya masharti ambayo yanahakikisha utu wake na ambayo inakuza uhuru wake na ushiriki thabiti katika maisha ya jamii.	Kifungu cha 23 : tambua watoto walio na pungufu kiakili au walemavu wa mwili. Lazima waishi maisha kamili na yenye heshima, katika hali ambazo zinahakikisha utu wao, kukuza uhuru wao na kuwezesha ushiriki wao hai katika maisha ya jamii.
Kifungu cha 14: Kila mtoto ana haki ya kufurahiya hali bora ya afya ya mwili, akili na kiroho. kwa mfano: 14.2.c. Hakikisha utoaji wa chakula cha kutosha na maji ya kunywa Kifungu cha 20 (2): Nchi Wanachama kwa Hati hii, kwa kuzingatia njia zao na hali yao ya kitaifa, huchukua hatua zote zinazofaa: a) kusaidia wazazi au watu wengine wanaohusika na mtoto, na ikiwa ni lazima, kutoa msaada wa vifaa na programu za msaada, haswa kwa kuzingatia lishe, afya, elimu, mavazi na nyumba.	Kifungu cha 24: Vyama vya Mataifa vinatambua haki ya mtoto ya kufurahiya kiwango cha juu kabisa cha afya. kwa mfano: 24.2.c. Dhibiti magonjwa na utapiamlo, pamoja na huduma ya msingi ya afya, pamoja na utumiaji wa mbinu zinazopatikana kwa urahisi na utoaji wa chakula bora na maji salama Kifungu cha 27: 1. Vyama vya Mataifa vinatambua haki ya kila mtoto kwa kiwango cha maisha cha kutosha kwa ukuaji wake wa mwili na akili. Kiroho, kimaadili na kijamii. 2. Jukumu la msingi la kuhakikisha, katika mipaka ya uwezekano wao na njia za kifedha, hali za maisha zinazohitajika kwa ukuaji wa mtoto ziko kwa wazazi au watu wengine wanaohusika na mtoto. . 3. Nchi Wanachama zitachukua hatua zinazofaa, kwa kuzingatia hali za kitaifa na kwa mipaka ya uwezo wao, kusaidia wazazi na walezi wengine kutekeleza haki hii na, inapobidi, kutoa msaada wa vifaa na mipango ya msaada, haswa kuhusu chakula, mavazi na makazi.

Kiini cha Jambo

Kifungu cha 16: Nchi Wanachama katika uwepo wa Mkataba huchukua hatua maalum za kisheria, kiutawala, kijamii na kielimu kumlinda mtoto dhidi ya aina zote za mateso, unyanyasaji na udhalilishaji, na haswa aina zote za dhuluma za kimwili au dhuluma. Kutelekezwa kiakili au kiakili au unyanyasaji, pamoja na unyanyasaji wa kijinsia, unapokuwa chini ya utunzaji wa mzazi, mlezi wa kisheria, mamlaka ya shule au mtu mwingine aliye na malezi ya mtoto. mtoto.	Kifungu cha 19: Nchi Wanachama zitachukua hatua zote zinazofaa za kisheria, kiutawala, kijamii na kielimu kumlinda mtoto dhidi ya aina zote za vurugu, kuumizwa kimwili au kiakili au ukatili, kupuuzwa au kupuuzwa, kutendewa vibaya au unyonyaji, pamoja na unyanyasaji wa kijinsia, wakati uko chini ya uangalizi wa wazazi au mzazi, mlezi wa kisheria au mtu mwingine yeyote anayehudumiwa. Kifungu cha 37: Nchi Wanachama zitahakikisha kuwa a) Hakuna mtoto atakayefanyiwa mateso au unyanyasaji, unyama au udhalilishaji au adhabu.
Kifungu cha 17: Nchi Wanachama wa Hati hii lazima haswa: 2a) hakikisha kwamba hakuna mtoto ambaye anazuiliwa au kufungwa, au ambaye amenyimwa uhuru wake, ambaye hatanyanyaswa au kutendewa unyama au kudhalilishwa. Kifungu cha 20 : Wazazi au wengine wanaohusika na mtoto kimsingi wanawajibika kwa elimu yake na ukuzaji na wana jukumu: a) Katika kuhakikisha kuwa masilahi bora ya mtoto hayapotei kamwe; c) kuhakikisha kuwa nidhamu ya nyumbani inasimamiwa kwa njia ambayo mtoto hutendewa kwa ubinadamu na kwa heshima kutokana na utu wa binadamu.	Kifungu cha 37: Nchi Wanachama zitahakikisha kuwa a) Hakuna mtoto atakayefanyiwa mateso au unyanyasaji, unyama au udhalilishaji au adhabu.
Kifungu cha 25: Mtoto yeyote ambaye, kwa kudumu au kwa muda, amenyimwa mazingira ya familia yake kwa sababu yoyote ile, ana haki ya kulindwa na kusaidiwa.	Kifungu cha 20: Mtoto yeyote ambaye amenyimwa kwa muda au kwa kudumu mazingira ya familia yake, au ambaye kwa masilahi yake hawezi kuachwa katika mazingira haya, ana haki ya ulinzi maalum na msaada kutoka kwa Serikali.

ACRWC * — http://www.achpr.org/files/instruments/child/achpr_instr_charterchild_fra.pdf

* kuridhiwa na mataifa yote ya Afrika isipokuwa **Jamhuri ya Afrika ya Kati**, Jamhuri ya Kidemokrasia ya Kongo, **Djibouti**, **Guinea-Bissau**, **Liberia**, Sao Tome na Principe, Sudan, Sudan Kusini, **Swaziland**, **Jamuhuri ya Kidemokrasia ya Kiarabu ya Sahrawi**, **Somalia**, **Tunisia** na **Zambia**, (ambazo nyingi — kwa maandishi mazito — zimesaini lakini bado hazijaridhiwa).

UNCRC ** — <http://www.ohchr.org/fr/professionalinterest/pages/crc.aspx>

** kuridhiwa na mataifa yote ya Afrika.

Kiambatisho 3

[Kumbuka: mfumo huu wa kisheria utatumiwa nchini D.R.Congo. Ikiwa ni lazima, badilisha kiambatisho hiki na sheria za kitaifa za eneo husika, kama itakavyokuwa.]

R.D. Congo – loi n° 09/001 du 10 janvier 2009 portant protection de l'enfant

Exposé des motifs

La condition de l'enfant dans le monde en raison de sa vulnérabilité, de sa dépendance par rapport au milieu, de son manque de maturité physique, intellectuelle et émotionnelle, nécessitant de soins spéciaux et une protection particulière n'a cessé d'interpeller depuis un certain temps la communauté internationale et nationale.

Dans le souci de trouver une solution durable à cet épineux problème, l'Assemblée générale des Nations Unies a adopté, le 20 novembre 1989, **la Convention relative aux droits de l'enfant**... Les Etats africains, pour leur part, ont adopté en juillet 1990, **la Charte africaine des droits et du bien-être de l'enfant** pour assurer une protection et porter un regard particulier sur la situation critique de nombreux enfants à travers tout le continent.

...Cependant, en dépit des efforts déployés, de nombreux enfants continuent d'être **maltraités, discriminés, accusés de sorcellerie**, infectés ou affectés par le VIH/SIDA ou sont l'objet de trafic...

Pis encore, **de nombreux enfants vivent dans la rue**, victimes d'exclusion sociale, d'exploitation économique et sexuelle tandis que d'autres sont associés aux forces et groupes armés.

C'est dans ce contexte que s'est fait sentir le besoin pressant d'élaborer dans notre pays une loi portant protection de l'enfant. Ainsi, cette loi poursuit notamment les objectifs ci-après (dont le premier est):

– garantir à l'enfant le droit de bénéficier des différentes mesures à caractère administratif, social, judiciaire, éducatif, sanitaire et autres **visant à le protéger de toutes formes d'abandon, de négligence, d'exploitation et d'atteinte physique, morale, psychique et sexuelle**.

Article 6

L'intérêt supérieur de l'enfant doit être une préoccupation primordiale dans toutes les décisions et mesures prises à son égard.

Par **intérêt supérieur de l'enfant**, il faut entendre le souci de sauvegarder et de privilégier à tout prix ses droits.

Article 9

Aucun enfant ne peut être soumis à la torture ni à des peines ou traitements cruels, inhumains ou dégradants.

Article 10

Aucun enfant ne peut être privé de liberté de façon illégale ou arbitraire.

L'arrestation, la détention ou l'internement d'un enfant ne peuvent être décidés qu'en conformité avec la loi.

Article 13

Tout enfant a droit à la vie.

Article 49

Les pratiques, traditions et coutumes qui portent atteinte au développement, à la santé, voire à la vie de l'enfant sont interdites .

Article 57

L'enfant a droit à la protection contre toute forme d'exploitation et de violences.

Article 62

Kiini cha Jambo

Est considéré comme en situation difficile et bénéficie d'une protection spéciale, notamment:

1. l'enfant rejeté, abandonné, exposé à la négligence, au vagabondage et à la mendicité;
5. l'enfant habituellement maltraité ;
7. l'enfant accusé de sorcellerie ;
10. l'enfant vivant avec handicap;
12. l'enfant orphelin,

Article 147

Les coups et blessures volontaires portés sur l'enfant sont punis de trois à six mois de servitude pénale principale et d'une amende de cent mille à deux cent cinquante mille francs congolais,

En cas de préméditation, l'auteur est passible de six à douze mois de servitude pénale principale et d'une amende de cent cinquante mille à trois cent mille francs congolais.

Article 148

Les coups et blessures volontaires porté sur l'enfant ayant entraîné une maladie ou une incapacité de plus de huit jours sont punis de six à douze mois de servitude pénale principale et d'une amende de deux cents mille à trois cent cinquante mille francs congolais

Article 150

Les coups et blessures volontaires ayant entraîné la mort d'un enfant sans intention de la donner sont punis de cinq à vingt ans de servitude pénale principale et d'une amende de cinq cents mille à un million de francs congolais.

Article 151

Le fait de soumettre un enfant à la torture est puni de un à cinq ans de servitude pénale principale et d'une amende de cinq cents mille à un million de francs congolais.

Article 160

En cas d'accusation de sorcellerie à l'égard d'un enfant, l'auteur est puni de un à trois ans de servitude pénale principale et d'une amende de deux cents mille à un million de francs congolais

Article 170

Le viol d'enfant est puni de sept à vingt ans de servitude pénale principale et d'une amende de huit cent mille à un million de francs congolais.

Le minimum de la peine est doublé si le viol est le fait :

1. des ascendants de l'enfant sur lequel ou avec l'aide duquel le viol a été commis;
2. des personnes qui ont autorité sur l'enfant;
4. des agents publics, des ministres de culte qui ont abusé de leur position

chanzo: <http://www.leganet.cd/Legislation/JO/2009/L.09.001.10.01.09.htm>

Kiambatisho 4

Nakala ya kujitolea kwa ulinzi wa watoto: kutiwa saini na kuonyeshwa kwenye ukuta wa kanisa, kuhamasisha waamini juu ya jinsi ya kuielewa na kuiheshimu. Mfano unaweza kubadilishwa kwa shule pia.

AHADI YETU KWA ULINZI WA WATOTO

Jina la kanisa:

Jina la Afisa wetu wa Ulinzi wa Mtoto:

.....

Kanisa letu linathamini watoto na linaamini kuwa:

- Watoto wote, pamoja na watoto wenye ulemavu, ni zawadi kutoka kwa Mungu na wana haki ya kupenda, usalama, na msaada ili kutambua uwezo uliopewa na Mungu.
- Ustawi wa watoto ni jambo kuu.
- Kila mtu anapaswa kuchukua jukumu la kusaidia kuweka mazingira salama kwa watoto.
- Watoto wanaweza kutufundisha mengi na wana haki ya kusikilizwa.
- Mungu hutumia watoto kama sehemu ya utume Wake hapa duniani, kwa hivyo tutawahimiza watoto kushiriki katika nyanja zote za maisha ya kanisa.

Katika kanisa letu, tumejitolea kuwatibu watoto kwa njia zifuatazo:

- Tutawalinda watoto kutoka kwa kila aina ya unyanyasaji wa mwili, kiakili, kihemko, na kiroho.
- Hatutaongeza sauti zetu kwa watoto na kutafuta kuwadhalilisha.
- Tutasikiliza watoto kwa uangalifu na kuthamini maoni yao.
- Hatutawapiga au kuwaadhibu kwa njia ya mwili au vurugu.
- Kama njia ya nidhamu, tunatumia sifa na thawabu kwa tabia njema na karipio la maneno na uondoaji wa marupurupu wakati hii haifai.
- Hatutakubali mtu mzima awe peke yake na mtoto zaidi ya mzazi au mlezi wa mtoto.
- Hatutamgusa mtoto vibaya kwenye sehemu za mwili ambazo kwa kawaida zinapaswa kufunikwa na kaptula na fulana, lakini pia hatutawabusu au kuwabembeleza vibaya.

Kiini cha Jambo

- Hatutabagua watoto fulani, kuwachukulia tofauti au kuwapendelea wakati tunawatenga watoto wengine.

Ikiwa tunaona au tunashuku unyanyasaji wa watoto, au ikiwa mtoto anasema mtu fulani amewanyanyasa, tutafanya yafuatayo, tukitambua kuwa masilahi bora ya mtoto yanazidi mengine kuzingatia:

- Tutaamini kile mtoto anasema (watoto ni nadra sana kuunda hadithi za unyanyasaji).
- Hatutaahidi usiri, lakini tutaelezea mtoto kuwa kwa usalama wao na wa watoto wengine, tutalazimika kuripoti unyanyasaji huo.
- Tutahakikisha kwamba mtoto yuko mahali salama, na kwamba anapata matibabu na msaada wa kihemko inavyohitajika.
- Tutachukua maelezo ya kina ya kesi na kuwapa afisa mteule wa ulinzi wa watoto.
- Afisa mteule wa ulinzi wa watoto anaripoti tukio hilo kwa polisi. Polisi watachunguza. Hatutachunguza madai au tukio wenyewe.
- Ikiwa madai hayo yanamgusa mchungaji au kiongozi mwingine wa kanisa, anapaswa kusimamishwa kwa muda wakati polisi wanachunguza.
- Ikiwezekana, hatutajadili hali hiyo na waamini au wanajamii wengine. Usengenyaji haumsaidii mtu na ni kinyume na Neno la Mungu.

Kanisa letu litajaribu kuzuia unyanyasaji wa watoto kwa njia zifuatazo:

- Tutasimamia kwa uangalifu mtu yeyote anayetaka kushirikiana na watoto walio chini ya uangalizi wetu, tukiuliza watupe barua za mapendekezo na mahojiano, na waripoti kesi zozote za unyanyasaji wa watoto zinazowahusu, kwa njia ya ukaguzi wa polisi ikiwezekana.
- Tutafundisha kanisa letu na jamii kikamilifu jinsi ya kulinda watoto.
- Tutasaidia familia zilizo katika mazingira magumu kanisani kwetu.
- Tutafundisha watoto juu ya haki na wajibu wao, na jinsi ya kuhakikisha usalama wao wenyewe..

Saini za Viongozi wa Kanisa:

.....

..... **Tarehe:**

Kiambatisho 5

KUJITOA KWA HATUA ZA KUKUZA ULINZI WA MTOTO

Sisi, waliotoa saini, tunaahidi kuchukua hatua kwa ulinzi wa watoto katika makanisa na jamii zetu kama ifuatavyo:

- a) kwa kuhamasisha waamini wa makanisa yetu na washiriki wa jamii zetu juu ya haki za kimsingi za mtoto na sheria ya kitaifa ya ulinzi wa watoto;
- b) kwa kuteua Afisa wa Ulinzi wa Mtoto katika makanisa yetu;
- c) kwa kuendeleza na kuweka Ahadi kwa Ulinzi wa Mtoto katika makanisa yetu;
- d) kwa kuwafundisha waamini jinsi ya kuitumia;
- e) kwa kutetea kwa nguvu zetu zote haki za watoto katika jamii zetu.

Mahali: Tarehe:

Saini:

.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	
.....	

Kiambatisho 6

Mpango wa Utekelezaji wa Kibinafsi		
Vitu vya Kuacha	Vitu vya Kuanza	Vitu vya Kuendelea
Vitu nilikuwa nikifanya ambavyo sitafanya tena kwa kuzingatia mafunzo.	Vitu ambavyo sikuwa nikifanya ambayo nitaanza kufanya kwa kuzingatia mafunzo.	Vitu ambavyo nilikuwa nikifanya na vitaendelea kufanya kwa kuzingatia mafunzo.
1.	1.	1.
2.	2.	2.
3.	3.	3.
Ufahamu Mpya na Kanuni Muhimu ambazo zitashawishi kazi yangu...		
a.		
b.		
c.		

Fomu ya Tathmani – awali

Maswali ya mwezeshaji kuuliza washiriki mara baada ya mafunzo:

1. Umejifunza nini kutokana na mafunzo haya? – Vitu 3 hadi 5 kwa kila mtu.
2. Je, utafanya nini tofauti katika siku zijazo kama matokeo ya mafunzo haya? – Vitu 3 hadi 5 kwa kila mtu.
3. Jinsi gani utashirikije na wengine kuhusu yale umejifunza?

[illegible]

Andika majibu. Endelea kwenye karatasi nyingine ikiitajika. Weka vizuri kwa kumbukumbu ya wakati ujao, na kulinganisha na majibu ya **Maswali ya Tathmini (yafuatayo)**.

Kiini cha Jambo

Cheti

KIINI CHA JAMBO

Kuweka Watoto Wetu Salama

Hii ni kuthibitisha kuwa

alihudhuria mafunzo ya « Kiini cha Jambo »
kuhakikisha usalama wa watoto kanisani na katika jamii.

iliyoandaliwa na:

mahali: tarehe:

mwezesaji: sahihi
